

ԴԻՆՔԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՉՐ ԶՄԱՅ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱԲ ԿԵՆՏՐՈՆ Կ'ԱՐԺԱՆԱՆԱՅ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ

Դատարանի որոշումէն ետք բողոքի ցույց Պալատյ մէջ

Յունուար 17-ին, Իսթանբուլի ծանր յանցագործութիւններ քննող 14-րդ դատարանը, «Ակօս» շաբաթաթերթի խմբագրապետ Հրանդ Դինքի սպանութեան գործով դատավարութեան 25-րդ նիստին, որուն ներկայ էր նաեւ Հրանդ Դինքի այրին՝ Ռաքէլ Դինք, վճիռ կայացուց եւ Դինքի սպանութեան մեղադրանքով Եասին Հայալը դատապարտեց ցմահ բանտարկութեան:

Դատարանը ապացուցուած գտաւ Հայալի՝ Հրանդ Դինքի սպանութիւնը կազմակերպելու եւ մասնակից ըլլալու փաստը: Երկու այլ ամբաստանեալներ անպարտ արձակուեցան:

Յիշեցնենք, որ ճիշդ 5 տարի առաջ՝ Յունուար 19-ին Հրանդ Դինք սպանուած էր «Ակօսի» խմբագրատան առջեւ:

Հրանդ Դինքի ընտանիքի փաստաբան Ֆէթհիէ Չէթին քննադատեց դատարանի վճիռը՝ ըսելով, որ այդ կը նշանակէ, որ «քաղաքա-

կան սպանութիւններու պետական ականդրոյթը» միտումնաւոր կերպով անփոփոխ մնաց, քանի որ, Դինքի սպանութեան մէջ պետութեան մասնակցութեան վերաբերեալ մեղադրանքները նկատի չառնուեցան:

«Հինգ տարի տեւած դատական գործի ընթացքին անոնք ծիծաղեցան մեր վրայ: Մենք չէինք սպասէր, որ անոնք ամենամեծ կատակը կը ձգէին վերջին պահուն համար», - դատարանի վճիռը յայտարարուելէ ետք ըսաւ փաստաբանուհին:

«Այս վճիռը կը նշանակէ, որ մէկ սովորոյթ անփոփոխ մնաց՝ քաղաքական սպանութիւններու պետական ականդրոյթը, որով խտրականութիւն կը դրուի որոշ քաղաքացիներու նկատմամբ եւ անոնք կը վերածուին թշնամիներու», - աւելցուց Չէթին:

Դինքի ընտանիքի փաստաբանը նաեւ խոստացաւ օգտագործել

Շաբ.ը էջ 4

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԾԵՐԱԿՈՅՏԻ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ ՄԵՐԺԵՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻԾՐ

Յունուար 18-ին, Ֆրանսայի Ծերակոյտի իրաւական հարցերով յանձնաժողովը 23 կողմ, 9 դէմ ձայներով մերժեց Հայոց Յեղապանութեան ժխտումը քրէականացնող օրինագիծը՝ պնդելով, թէ այդ կը հակասէ Ֆրանսայի սահմանադրութեան: Յանձնաժողովը նաեւ առաջարկեց փոփոխութիւններ կատարել օրինագիծին մէջ:

Յանձնաժողովի անդամներու մեծամասնութեան կարծիքը այն էր, թէ հարցը պատմական բնուէթ ունի եւ կարիք չկայ զայն քննարկել քաղաքական ատեններու մէջ:

Հակառակ Յանձնաժողովի այս որոշումին, Ազգային ժողովին կողմէ Դեկտեմբերին վաւերացուած օրէնքը կը շարունակէ մնալ Ծերակոյտի Յունուարի 23-ի գլխաւոր նիստի օրակարգին վրայ: Այդ նիստին, նախ քուէարկութեան պէտք է դրուի օրինագիծին մէջ փոփոխութիւններ կատարելու Յանձնաժողովի առաջարկը:

Փոփոխութիւններու այդ առաջարկը ընդունուելու պարագային, օրէնքը առանց քուէարկութեան

դուրս կու գայ օրակարգէն:

Անցեալ տարուայ Մայիսին, նոյնպիսի բովանդակութեամբ օրինագիծ մը, նոյն ձեւով դուրս մնացած էր Ծերակոյտի գլխաւոր նիստէն եւ չէր դրուած քուէարկութեան:

Յունուար 23-ի նիստին առթիւ, Ֆրանսահայ կազմակերպութիւնները կը պատրաստուին ցույց կազմակերպելու Ծերակոյտի շէնքին առջեւ ու պահանջելու՝ որպէսզի օրէնքը ընդունուի Ֆրանսայի օրէնսդիր բարձրագոյն մարմինին կողմէ:

Նոյն օրը կը նախատեսուի Ֆրանսայի մէջ ապրող թուրքերու կողմէ ցույց եւս:

Ֆրանսահայ կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչները լաւատեսութիւն կը յայտնեն Օրինագիծը ընդունման կապակցութեամբ, նկատի առնելով որ հակադիր կուսակցութիւններու մաս կազմող ծերակուտականներ դրական արտայայտուած են Հայկական Յեղապանութեան ժխտումը քրէականացնող Օրինագիծի կապակցութեամբ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՑԱԾ Է ՇՈՒՐՉ 30.000 ՍՓԻՒՔԱՐԱՅ

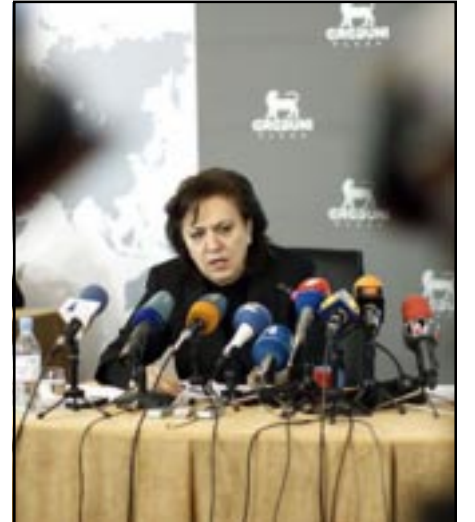
Սփիւռքի նախարար Հրանտ Յակոբեան ամփոփելով անցեալ տարուայ ընթացքին իր գլխաւորած նախարարութեան աշխատանքները յայտնած է, որ խախտումներ կամ չարաշահումներ չեն արձանագրուած:

«Սփիւռքի նախարարութիւնում իրականացուած ստուգումների ժամանակ որեւէ խախտում եւ չարաշահում չի գրանցուել», - ըսաւ Յակոբեան:

Ապա նախարարը ներկայացուց տարուայ ընթացքին կատարուած աշխատանքները, որոնցմէ յատկապէս կարեւոր ձեռքբերում նկատեց վերջին տարիներուն Հայաստանի մէջ երկքաղաքացիութիւն ստացած սփիւռքահայերու բաւական մեծ թիւը:

«Եթէ մինչեւ 2007-2008 երկքաղաքացիութիւն էր ստացել մօտ 3.000 հայ, ապա երկքաղաքացիների թիւը, յատկապէս վերջին տարուամ, հասել է շուրջ 30.000-ի», - ըսաւ ան:

Հրանտ Յակոբեան յայտնեց, որ անցեալ տարի նախարարութեան կողմէ իրականացուած ծրագիրները ընդգրկած են աւելի լայն աշխատանքներ: «Սփիւռքն այլեւս հայկական իրականութեան մէջ չաւերժ ներկայութիւն ունի», - ըսաւ ան, ներկայացնելով իրականացուած բոլոր մեծ ու փոքր աշխատանքները՝ «Արի Տուն», Սփիւռքի հայկական կրթօժաններու աջակցութիւն, արեւմտահայերէնի միասնական դասագրքերու էլեկտրոնային տարբերակներու ստեղծում, ուսուցիչներու վերապատրաստում,

Սփիւռքի նախարար Հրանտ Յակոբեան

մայրենի լեզուի քարոզչութիւն եւ այլն:

Նախարարը առանձնացուց բարձր գիտարուեստերու ներդրումը, որոնց միջոցով հնարաւոր դարձած է խօսիլ ողջ Սփիւռքի հետ: Ան նկատեց, որ մեծ ուշադրութեան արժանացած են յատկապէս հայրենադարձութիւնը քաջալերելու եւ ընդհանրապէս հայապահպանութեան ծրագիրները, որոնք իրականացուած են Սփիւռքի կառույցներուն հետ միասին:

Այս առթիւ նախարար Յակոբեան յատուկ ուշադրութեան հրաւիրեց Հայոց Յեղապանութեան հարցի աշխուժացման ուղղուած աշխատանքները, յայտնելով որ նախարարութիւնը նախագահ Սերժ Սարգսեանի յանձնարարականով կը

Շաբ.ը էջ 5

«ՄԵՆՔ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԻՆ ՄԵՋ ԱՄԵՆԱՐՉՕՐ ԲԱՆԱԿԸ ՈՒՆԻՆՔ», - ԸՍԱԾ Է ԱԼԻԵԻ

«Անցեալ տարի Ատրպէյճանը մեծ յաջողութիւններու հասած է նաեւ արտաքին քաղաքականութեան բնագաւառին մէջ: Մեր երկիրը ընտրուեցաւ ՄԱԿ-ի Անվտանգութեան Խորհուրդի ոչ մշտական անդամ, եւ այդպիսով Ատրպէյճան նուաճեց միջազգային հանրութեան հաւատն ու վստահութիւնը», - ատրպէյճանական «ԱՊԱ» գործակալութեան հաղորդումով՝ նախարարներու հանդիպման ժամանակ իր ունեցած ելոյթի ընթացքին յայտարարած է Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւ:

Հարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորման անդրադառնալով՝ Ալիեւ ըսած է, թէ իբր Հայաստանի ոչ կառուցողական դիրքորոշման իբրեւ արդիւնք, 2011-ին 1,2 հակամարտութեան կարգաւորման բանակցային գործըն-

թացին մէջ յառաջընթաց չէ արձանագրուած:

«Ատրպէյճան կը մեծցնէ իր ռազմական ներուժը: Եթէ 2010-ին ռազմական ծախսերը 3 միլիարդ 413 միլիոն տոլար կը կազմէին, 2011-ին կը կազմեն 3 միլիարդ 474 միլիոն տոլար: Մեր բանակը այսօր շատ բան կրնայ ընել, մենք տարածաշրջանին մէջ ամենաուժեղ բանակը ունինք», - յայտարարած է Ալիեւ:

Կարժէ աւելցնեն սակայն, որ վերջերս Ատրպէյճանի արտաքին գործոց նախարարի տեղակալ Արազ Ազիմով իր անհանգստութիւնը յայտնած էր այն մասին, որ 3 միլիոն բնակչութիւն ունեցող Հայաստանը 71.000 գինուորական ուժ ունի, իսկ 8,6 միլիոն բնակչութիւն ունեցող Ատրպէյճանը՝ 63.000:

ԱՅԱՍՏԱՆ

ԱՐԱՄ ՍԱՐԳՍԵԱՆ.-«ՅԱՂԹԱՆԱԿ ԿԸ ԶԱՄԱՐԵՄ ԱՐԴԱՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԱՆՑԿԱՑՈՒՄԸ»

Հայ Ազգային Կոնգրես (ՀԱԿ) ընդգրկմադիր դաշինքին անդամակցող «Հանրապետութիւն» կուսակցութեան առաջնորդ Արամ Սարգսեանը քիչ հաւանական է համարում, թէեւ չի բացառում, որ դաշինքին անդամակցող ուժերը առանձին-առանձին մասնակցեն Մալիսին սպասուելիք խորհրդարանական ընտրութիւններին:

Նա, այդուհանդերձ, շեշտեց, որ այսօր «չկան պատճառներ, որոնք նման զարգացման կը բերեն»:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում ի պատասխան հարցին, թէ արդեօք Կոնգրեսի ներսում գոյութիւն ունեցող տարաձայնութիւնները չեն կարող ընտրութիւններին առանձին մասնակցելու պատճառ դառնալ, Սարգսեանը պատասխանեց, թէ «տարաձայնութիւնները Կոնգրեսում միշտ էլ եղել են եւ կան թէ՛ տակտիկական եւ թէ՛ աշխարհաքաղաքական մոդելներ, մտնեցումների առումով»: Բայց «կայ գերինդիր»՝ երկրում պետք է իրական փոփոխութիւններ կատարուեն, եւ դրան համելու համար պետք է «համերաշխութիւն եւ միասնականութիւն» ապահովել:

Հայ Ազգային Կոնգրեսը, ինչեղենք, կազմուած է 18 կուսակցութիւններից եւ հասարակական-քաղաքական նախաձեռնութիւններից:

«Հանրապետութիւն» կուսակցութիւնը միշտ կողմնակից է եղել երկրում 2000 թուականից յետոյ իրական փոփոխութիւններ բերելու: Մենք միշտ կողմ ենք եղել աւելի մեծ ճակատով, հնարաւորինս աւելի մեծ ուժերով տուեալ խնդրի լուծմանը հասնելուն», - ասաց Արամ Սարգսեանը: - «Ու այստեղ «Հանրապետութիւն» կուսակցութեան ունեցած դիապագոնը բաւարար չէ, որպէսզի կարողանայ այս խնդիրները լուծել: Նաեւ դրա համար մենք հանդէս ենք գալու

«Հանրապետութիւն» կուսակցութեան առաջնորդ Արամ Սարգսեան

ընդգրկմադիր միասնական ճակատի օգտին: Նորմալ երկրի դէպքում, իհարկէ, ամէն կուսակցութիւն կը գնար իր մտնեցումներով, աշխարհընկալման իր ծրագրերով: Իհարկէ, շատ տարբեր ենք Հայ Ազգային Կոնգրեսում: Եւ այստեղ տեսակէտների տարբերութիւնը շատ մեծ է: Բայց կայ գերինդիր. այստեղ ներգրաւուած իւրաքանչիւր կուսակցութիւն համարում է, որ ժողովուրդը պետք է ունենայ ընտրելու իրաւունք: Որ այս երկրում, սկսած կոուկացիայից, վերջացրած արդարադատութեամբ՝ ամէն ինչի հիմքը կեղծուած ընտրութիւններն են: Եւ ես մեր յաղթանակը կը համարեմ արդար ընտրութիւններ անելը»:

Պատասխանելով «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հարցին, թէ ինչու այդ հարցը դեռ չի քննարկուել, Արամ Սարգսեանը պատասխանեց, թէ Կոնգրեսում չկան մարդիկ, ովքեր երազում են պատգամաւոր դառնալ. - «Կոնգրեսը ընտրութիւնները դիտարկում է որպէս քաղաքական պրոցէս՝ այդ պրոցէսով երկիրը սահմանադրական հուն բերելու [միջոց]: Այստեղ խնդիրը արդար ընտրութիւնների մէջ է»:

ՀՀԿ-Ն ՄԻԱՅՆԱԿ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ

Նախագահ Սերժ Սարգսեանի ղեկավարած Հանրապետական կուսակցութիւնը միայնակ կը մասնակցի Մալիսին կայանալիք խորհրդարանական ընտրութիւններին: Այս մասին «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում տեղեկացրեց Հանրապետականի փոխնախագահ Ռազմիր Զոհրաբեանը:

«Այնպէս որ, մենք առանձին ենք գնում եւ մեր նախընտրական քարոզչութիւնը, որ օրուանից օրէնքը կը ֆիքսի, մենք այդ ժամանակից կը սկսենք», - նաեւ ասաց Զոհրաբեանը:

Հանրապետականի փոխնախագահի փոխանցմամբ, առաջիկայ քննարկումներ չեն եղել, թէ ովքեր են զբաղեցնելու կուսակցութեան համամասնական ցուցակի առաջին երեք տեղերը: Յուցակի կազմը յայտնի կը դառնայ Փետրուարի վերջին կամ Մարտի սկզբին տեղի ունենալիք կուսակցութեան համագումարից յետոյ: Ամէն դէպքում, Զոհրաբեանի համոզմամբ, ցուցակը կը գլխաւորի նախագահ Սերժ Սարգսեանը:

Նշենք, որ մամուլը գրում է, թէ Հանրապետականի համասնականական ցուցակի երկրորդ տեղի համար պայքար է ընթանում Հովիկ Աբրահամեանի եւ վարչապետ Տիրգրան Սարգսեանի միջեւ: Հետեւաբար, Ռազմիր Զոհրաբեանին

ՀՀԿ փոխնախագահ Ռազմիր Զոհրաբեան

հարցրեցինք, թէ արդեօք այս հարցում կայ լուրջ պայքար:

«Գուցէ կայ ինչ-որ թեթեւ պայքար, բայց դա չի երեւում: Ասեմ, որ Հանրապետականը ժողովրդավարական կուսակցութիւն է, այստեղ բոլոր ազատութիւնները չարգելու են, եւ այդ հարցերը կ'որոշուեն քննարկման ընթացքում: Բայց, ամէն դէպքում, քանի որ մենք նախագահական պետութիւն ենք, ինչպէս նաեւ նախագահական կուսակցութիւն ենք, ապա մեզ մօտ նախագահի խօսքը առաջնային է: Ինքը ի վերջոյ կասի ինչպէս լինի», - պատասխանեց Ռազմիր Զոհրաբեանը:

«ԱՐՏԱԳԱՂԹԸ ԶԱՅԱՍՏԱՆԻ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՎԱՐԱԾ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆ Է»

Արտագաղթը Հայաստանի եւ հայերու համար տնտեսական, իրաւական եւ մշակութային ուղղակածութեան խնդիր ըլլալէն բացի, ունի նաեւ էթնիկ նշանակութիւն: Այս մասին լրագրողներու հետ հանդիպման ժամանակ ըսաւ ազգագրագէտ Ադասի Թադէոսեան:

«Անգամ եթէ Հայաստանը գտնուէր զարգացման մէկ այլ աստիճանում եւ աւելի գրաւիչ լինելով պակաս զարգացած երկրների համար՝ ունենար ներգաղթ, մենք նորից ծանր կը տանէինք արտագաղթը, քանի ինքնապահպանման խնդիր ունեցող հայերիս համար այն էթնիկ հարթութեան նշանակութիւն ունի», ըսած է ան:

Ժողովրդագիր Ռուբէն Եզանեանի խօսքերով՝ արտագաղթը Հայաստանի իշխանութիւններուն վարած քաղաքականութեան բնական արգասիքն է:

«Այն ինչ որ եղաւ Հայաստանի հետ վերջին քսան տարիների ընթացքում, դժուար է համարել կառուցողական: Ներկայ պայմանները թոյլ են տալիս մարդկանց միայն գոյատեւել», - ըսաւ Եզանեան: Ըստ անոր՝ այսօր Հայաստանի

նէն հիմնականօրէն կ'արտագաղթեն աշխոյժ աշխատանքային վերարտադրման տարիքի մարդիկ, որոնց մեծ մասը տղամարդիկ են:

«Առեւտրով զբաղուող մեր օլիգարխները շատ վատ վիճակում կը յայտնուեն, երբ Հայաստանից հեռացածները այլեւս գումար չուղարկեն: Այդ վատ վիճակը անմիջապէս զգացուեց տնտեսական ճգնաժամի առաջին արիւթի ժամանակ», - լրացուց Ադասի Թադէոսեան:

Ռուբէն Եզանեան վստահեցուց, որ նոյնիսկ Մերձաւոր Արեւելքի պատերազմական դիպաշարներու պարագային սիւլուքահայերու շատ քիչ մասը կը ներգաղթէ Հայաստան, ինչպէս այդ եղաւ Իրաքի օրինակով:

«Սարդարապատ» շարժման նախաձեռնող խումբի անդամ Ժիրայր Սէֆիրեան, Tert.am-ին տեղեկացուց, որ Իրաքէն Հայաստան ներգաղթած շուրջ 4000 հայերէն ներկայիս Հայաստան մնացած է 400 հայեր: Ատոնց հիմնական մասը ըստ Ժիրայր Սէֆիրեանի՝ Հայաստանէն կրկին արտագաղթած է ԱՄՆ եւ եւրոպական երկիրներ:

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԶԱՐՑԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ Է ԿԱՆՉԵԼ ԱՐԹՈՒՐ ՍԱՔՈՒՆՑԻՆ

Հելսինքեան քաղաքացիական ասամբլիայի Վանաձորի գրասենեակի ղեկավար Արթուր Սաքունցին անցած շաբաթ Ոստիկանութեան Լուրու մարզի քննչական բաժինը հարցաքննութեան է կանչել՝ օգնութեան համար իրեն դիմած քաղաքացու նկատմամբ սպառնալիքներ կիրառելու կասկածանքով:

Քաղաքացին դիմել էր Սաքունցիի ղեկավարած իրաւապաշտպան կազմակերպութեան գրասենեակ՝ անհազանգելով ոստիկանութիւնում իր նկատմամբ բռնութիւններ կիրառելու մասին: Սաքունցն էլ, իր հերթին, այդ մասին հաղորդում է ներկայացրել ոստիկանութիւն, ինչից յետոյ, սակայն, քաղաքացին հրաժարուել է իր բողոքից: Սրան յաջորդել է իրաւապաշտպանի հարցաքննումը ոստիկանութիւնում:

«Դուրս է գալիս, որ ես քաղաքացուն ստիպել եմ, որ նա գա գրասենեակ», - պատմում է Արթուր Սաքունցը՝ նշելով, թէ ոստիկանութիւնում ասել են, թէ նա սպառնալիքներով է քաղաքացուն ստիպել ասել է, թէ ոստիկանութիւն են գործադրել: - «Աբսուրդը ոչ միայն դա է, այլ որ ժողովրդավարական կամ իրաւական պետութիւն [կոչուելուն] յաւակնող երկրում իրաւապահ մարմինները ոչ թէ զբաղուած են քաղաքացիների նկատմամբ ոստիկանութեան աշխատակիցների բռնութիւնների բացառութեամբ, այլ հենց բռնութեան ենթարկուած քաղաքացուն են անհազանգելով, որ նա չբողոքի: Դա քիչ է՝ նաեւ այդ բռնութեան դէպքերի վերաբերեալ անհազանգող իրաւապաշտպան ներկայացուցիչների նկատմամբ քրէական գործի յարուցման սպառնալիքով են փորձուած ճնշել»:

Ոստիկանութիւնում քաղաքացիների նկատմամբ բռնութիւնների վերաբերեալ Հելսինքեան քա-

Հելսինքեան քաղաքացիական ասամբլիայի Վանաձորի գրասենեակի ղեկավար Արթուր Սաքունց

քաղաքացիական ասամբլիայի Վանաձորի գրասենեակի ներկայացրած բողոքները հիմնականում մնում են առանց քննութեան, քրէական գործեր չեն յարուցուում, ասում է Սաքունցը:

Ոստիկանութեան Լուրու մարզի քննչական բաժնի պետ Գագիկ Իսպիրեանն «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում միայն անդրադարձաւ այն դէպքին, որի շրջանակներում իրենք Սաքունցին կասկածել են քաղաքացուց սպառնալիքի միջոցով բողոք վերցնելու մէջ: Իսպիրեանն ասաց, թէ սպառնալիքի փաստը չի ապացուցուել:

Լուրու մարզի դատախազ Կարէն Շահբազեանն «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում նոյնպէս ասաց, որ ստուգել են փաստերը եւ հիմնաւորել, որ սպառնալիքներ չեն եղել:

«Սարդիկ թիրմացութեան մէջ են ընկել, որի կապակցութեամբ էլ հրաւիրել ենք Սաքունցին ու բացատրութիւն վերցնել», - ասաց դատախազը:

Շահբազեանը յաւելեց, որ ոստիկանութիւնում քաղաքացու՝ բռնութեան ենթարկուելու մասին տեղեկութիւններ եւս հերքուել է. - «Ինքը ասել է՝ ոստիկանները ծեծել են: Պարզուել է, որ սուտ է ասել»:

ԼՈՒՐԵՐ

«ՉԱՅԵՐԻ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՉԱՐՑՈՎ ԼՈՒՒԹԻՒՆՆ ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՍՆԱՆԿԱՑՈՒՄ Է»-. JERUSALEM POST

Իսրայելյական Jerusalem post թերթում յայտնուել է մի յօդուած «Հայոց ցեղասպանութիւնը. Իսրայէլը պէտք է պահպանի իր բարոյական կողմնորոշումը» վերնագրով: Յօդուածի հեղինակներն են պրոֆեսոր Հական Եւուզը եւ ասպիրանտ Թալա Բուենսը:

«Լուռ մնալը՝ Թուրքիայի հետ քաղաքական յարաբերութիւնների պահպանման համար, կը նշանակի Իսրայէլի բարոյական սնանկացումը», - նշում են հեղինակները:

«Հիմա, երբ Իսրայէլը ազատ է Թուրքիայի նկատմամբ իր քաղաքական պարտաւորութիւններէ, կարող է պաշտօնապէս յայտարարել, որ այն, ինչ պատահել է հայերի հետ Առաջին համաշխարհային ժամանակ՝ Ցեղասպանութիւն է»:

«Սակայն տարբերութիւն դնելով Հոլոքոստի եւ հայերի Ցեղասպանութեան միջեւ՝ Իսրայէլը նախ եւ առաջ ինքն իրեն է վնասում, թոյլ տալով որ «ցեղասպանութիւն» տերմինը անպատասխանատու կերպով օգտագործուի

նաեւ այլ հակամարտութիւնների դաշտերում, ինչպիսին է Իսրայէլ-Պաղեստին հակամարտութիւնը»:

Հեղինակները նշում են, որ այս ամէնը արդէն վնասակար ազդեցութիւն ունեցել է Իսրայէլի համար, եւ հետագայում եւս կարող է հանգեցնել Իսրայէլի յարաբերութիւնների վատացմանը միջազգային հանրութեան հետ:

«Իւրաքանչիւր ազգ իրաւունք ունի օգտագործել ցանկացած միջոց իր փրկութեան համար, սակայն նա չպէտք է դառնի այլ ազգերի աչքում իր բարոյական կերպարի հաշուին: Սա այն համոզմունքն է, որ կիսում են եւ՝ Իսրայէլը, եւ՝ Թուրքիան»:

Յօդուածի վերջում հեղինակները յոյս են յայտնում , որ «ցեղասպանութիւն» տերմինը կը փրկուի քաղաքականացուելուց»:

Նշենք, որ պրոֆեսոր Հականը ծագումով Թուրքիայից է եւ քաղաքագիտութեան դասախօս է Եւուսայի Համալսարանում: Թալա Բուենսը ծագումով Իսրայէլից է, Եւուսայի Համալսարանի ասպիրանտ է: HayNews.am

ՊՈԼՍԱՅԱՅ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԿՈՒՂԱՐԿԵՆ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐԻ ՉԱԿԱՅԱՅԱԿԱՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պոլսահայուսանողուհիներ կը պատրաստուին թուրքական լեզուի քաղաքացիական գործընթացներու հակառակարար արտայայտութիւնները

Ստամբուլի Փանգալթը հայկական մասնաւոր դպրոցի (Միլիթարեան միաբանութեան կողմից ստեղծուած վարժարան) աշակերտները Ստամբուլի միւս հայկական դպրոցների աշակերտների հետ համատեղ դասագրքերից հանում են հայերի դէմ ատելութիւն եւ թշնամութիւն սերմանող արտայայտութիւնները, որոնք կը ներկայացուեն Թուրքիայի ազգային կրթութեան նախարարին:

Թուրքական «Անատոլու» գործակալութեան հետ գրոցում Փանգալթը դպրոցի տնօրէն Գարեգին Բարսամեանը նշել է, թէ իրենց անհանգստացնում է, որ թուրքական դասագրքերում հայերին սխալ ներկայացնող ինդիա կայ. «Դասագրքերում հայերի մասին կարգացող անձիք հայերին կը սկսեն թշնամի համարել: Այս ինդիա հետ կապուած մեր դպրոցի աշակերտներն իրենց

անհանգստութիւն են յայտնել Թուրքիայի ազգային կրթութեան նախարարին, ով աշակերտներին յանձնարարել է դասագրքերից հանել եւ իրեն ուղարկել հակահայկական արտայայտութիւնները: Աշակերտներն արդէն գեղարոււմ են եւ շուտով դրանք կ'ուղարկեն նախարարին»,- ասել է Բարսամեանը:

Նշենք, որ Փանգալթը հայկական դպրոցի աշակերտները Թուրքիայի ազգային կրթութեան նախարարի հետ հանդիպման ժամանակ յայտնել էին իրենց անհանգստութիւնը դպրոցական դասագրքերում առկայ հակահայկական արտայայտութիւնների վերաբերեալ՝ շեշտելով, որ լաւ կը լինի եթէ դրանք հանուեն: Նախարարն էլ յանձնարարել է աշակերտներին՝ դասագրքերից հանել եւ իրեն ուղարկել հակահայկական արտայայտութիւնները:

ԸՍՏ «ԿԱԼՈՒԻ» ՉԱՅԵՐԻ 70%-Ը ԻՐԵՆ ԵՐՁԱՆԻԿ Է ՉԱՍԱՐՈՒՄ

Ըստ «Կալոբ» միջազգային սոցիոլոգիական ասոցիացիայի հարցման՝ հայ հասարակութեան 70%-ն իրեն երջանիկ է համարում: Հարցումն անցկացուել է ՀՀ 500 քաղաքացիների շրջանակում՝ հեռախօսով: Հարցման մասնակիցներին տրուել է երկու հարց՝ «Անձնական կեանքում ձեզ երջանիկ համարու՞մ էք», ինչպէս նաեւ «Ի՞նչ էք մտածում եկող տարուայ ձեր պլանների մասին»:

ԵՊՀ կիրառական սոցիոլոգիայի ամբիոնի վարիչ Արթուր Աթանէսեանի կարծիքով, ասոցիացիայի կողմից կատարուած հարցումները չի կարելի համարել կատարեալ, քանի որ նախեւառաջ, հեռախօսային հարցումներն արդէն այդքան էլ ճիշդ արդիւնք տուց չեն տալիս:

«Հարցում անցկացնողը հնարաւորութիւն չունի տեսնելու, թէ հեռախօսից այն կողմում գտնուող մարդն ինչ վիճակում է գտնուում: Ես համոզուած եմ, որ իրենց երջանիկ համարողներն ինքն մասնաւոր ազդեցութիւն տուել է կատարուող, նոյնիսկ հեզմանքով, սակայն դա ճիշդ չի հասկացուել եւ ըն-

դունուել է որպէս «երջանիկ եմ ինձ համարում» պատասխան», - ասաց Աթանէսեանը: Հարցման արդիւնքների համաձայն՝ Հայաստանում մարդիկ իրենց երջանկութիւնը չեն կապում իրենց տնտեսական վիճակի հետ: Սակայն սոցիոլոգը համոզուած է, որ իւրաքանչիւր մարդ իրեն երջանիկ է համարում, երբ սոցիալապէս ապահովուած է: «Կալոբ» հարցման արդիւնքների համաձայն՝ տնտեսապէս ապահովուած երկրների ժողովուրդներն իրենց պակաս երջանիկ են համարում:

«Ռուսաստանում իրենց երջանիկ է համարում մարդկանց 35%-ը: Այդ դէպքում ինչո՞ւ է Հայաստանից օրական մի քանի թուիք իրականացում դէպի Ռուսաստան: Մեր ժողովուրդը կը գնա՞ր մի երկիր, որտեղ մարդիկ իրենցից պակաս երջանիկ են», - հարցադրում արեց Աթանէսեանը:

«Կալոբ» միջազգային սոցիոլոգիական ասոցիացիան նաեւ նշում է, որ Հայաստանում աւելի երջանիկ են մինչեւ 35 տարեկանները եւ 65-ից բարձր տարիք ունեցողները:

ԴԻՆՔԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉԸ

Շարունակուած էջ 1-էն
դատական բոլոր հնարաւոր միջոցները՝ ընդդէմ դատարանի վճռին, վստահեցնելով, որ առաջին ատեսանի դատարանի վճիռը Դինքի գործի միայն սկզբնական փուլն է:

Իոյ մէջ արդարադատութեան դէմ եւ կու գայ ցոյց տալու որ, ազդեցիկ պաշտօններու վրայ գտնուողները պաշտպանուած են եւ մարդկային իրաւանց խախտումները պիտի մնան անպատիժ», - ըսած է Անտրիւ Կարտնըր անվիակաւ «Կարտիան» թերթին:

Դատարանի որոշումը քննադատուեցաւ նաեւ «Լրագործներ Առանց Սահմանի» միջազգային կազմակերպութեան կողմէ: Դատարանի որոշումէն ետք Պոլսոյ մէջ տեղի ունեցաւ բողոքի ցոյց:

Թրքական դատարանը նախապէս 23 տարուայ բանտարկութեան դատապարտած էր Դինքի սպանութիւնը գործադրող Օզիւն Սամասթին:

ՆԱԼԲԱՆԴԵԱՆԸ ՅԵՐՔՈՒՄ Է, ՈՐ ՉԱՅԱՍԱՆԻ ԴԵՍՊՈՒՆԵՐՆ ԱՐՏԵՐԿՐՈՒՄ ԲԻՋՆԵՍ ԵՆ ԴՆՈՒՄ

Աժ արտաքին յարաբերութիւնների յանձնաժողովի նախկին նախագահ, ՀԱԿ անդամ եւ Հայաստանի լիբերալ կուսակցութեան ղեկավար Յովհաննէս Յովհաննիսեանը «Երեւակ» ամսագրին ասել էր, որ մեր ղեկավարներն անգործութեան են մատնուած, որ մենք ունենք ոչ թէ քաղաքական նշանակութեան ղեկավարներ, այլ՝ կողրային քաղաքականութեան ղեկավարներ, ղեկավարներ ունենք, որոնք 10 տարուայ աւելի է՝ նշանակուել են եւ չեն եկել Երեւան: Ըստ նրա, այդ ղեկավարներին հետ չեն կանչում, քանի որ լաւ յարաբերութիւն են ունենում գործող ղեկավարի հետ:

խօսքերով՝ «Այդպիսի յայտարարութիւններն անլուրջ անհեթեթութիւններ են, միայն 2011-ին յանձնարարութիւնների եւ փաստաթղթերի շրջանառութեան մասով արտագործնախարարութիւն եւ կենտրոնական ապարատ եւ ղեկավարութիւններ՝ 160 հազար է եղել»:

Մեր դիտարկմանն ի պատասխան, որ ԱՄՆ-ն 3 տարի չեստոյ իր ղեկավարներին հետ է կանչում, իսկ մեր ղեկավարներն արտերկրում անձնական գործեր, բիզնես են դնում, հետ չեն գալիս՝ նախարարը վստահեցրեց, որ դա չի համապատասխանում իրականութեանը. «Դուք նայէք ցուցակները եւ տեսէք ով որտեղ է գտնուում եւ ինչքան: Մեր բոլոր ղեկավարները վերջին շրջանում փոխուել են, իսկ այն ղեկավարները, որոնք մենք գտնում ենք, որ արդիւնաւէտ աշխատանք են տանում, կարող են մնալ՝ ըստ նախագահի որոշման»:

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱԿԱՍԱՐԵԼԻ ԱՂԲԻՐԸ ԸԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

**ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ
«ՏԱՏԻԿԻՍ ԴԱՋՈՒԿԱԾՔՆԵՐԸ» ՖԻԼՄԸ
AL JAZEERA ENGLISH-Ի ԵԹԵՐՈՎ**

Յունուար 12ին Al-Jazeera ալիքով ցուցադրուած ռեժիսոր Սիլվան Խարտալեանի "Տատիկիս Դաջուած քները" (Grandma's Tattoos) շարժանկարը առաջին դէպքն է, երբ հեղինակաւոր այս արաբական հեռուստաալիքով հայերէն՝ արեւմտահայերէն խօսք հնչած է: Վաւերագրական շարժանկարը ցեղասպանութեան մասին է: Անիկա պիտի ցուցադրուի մինչեւ յաջորդ Չորեքշաբթի՝ իւրաքանչիւր օր: Շարժանկարին կարելի է հետեւիլ Al-Jazeera-ի անգլերէն թողարկումով՝ առցանց:

ալժամ կ'ապրի եւ կը ստեղծագործէ Շուէտի մէջ, (ի դէպ, շարժանկարը արժանացած է շուէտական հինգ աստղ գնահատականի Շուէտի մէջ շարժանկարներու ամենաբարձր գնահատականը հինգ աստղն է) մեծ ուղեւորութիւն կը ծաւալէ՝ այցելելով Լիբանան, Սուրիա, ԱՄՆ: Խարտալեան կրցած է իր ըսելիքը տեղաւորել 59 վայրկեաններու մէջ, իսկ Al-Jazeera-ի մէջ շարժանկարը մատչելի է նաեւ իր աւելի կարճ (47 վայրկեան) տարբերակով:

Յիշեցնենք, որ Aljazeera-ն ներկայացուցած է շարժանկարի կարճ՝ 47 վայրկեան տարբերակով, որովհետեւ այն հաղորդումը, որ կը ներկայացնէ այս շարժանկարը, ունի սահմանափակ ընդունուած տեւողութիւն՝ 47 վայրկեան:

Լիբանանահայ ռեժիսոր Սիլվան Խարտալեանի այս աշխատանքին մասին երկար ժամանակ է կը խօսուի, բայց միայն օրեր առաջ յայտնի դարձաւ, որ շարժանկարի ստեղծումը պիտի կայանայ միջազգային նման հեղինակաւոր ալիքով: Շարժանկարը ազգային ողբերգութիւնը կը ներկայացնէ չափազանց անձնական տեսանկիւնէն՝ շարժանկարի ռեժիսորի տատիկին խորհրդաւոր դաջուած քներուն պատմութեան վերծանման ճանապարհով: Այդ պատմութիւնը, որ Սիլվանի մեծ մայրը եւ անոր նման հազարաւոր հայ աղջիկներ գաղտնի պահած են, ռեժիսորը կը բացայայտէ եւ հանդիսատեսին կը ներկայացնէ մեծ զգուշութեամբ եւ միեւնոյն ժամանակ՝ նաեւ անկեղծութեամբ:

Դաջուած քներու պատմութիւնը Հայոց Յեղասպանութեան նուազ յայտնի, բայց ոչ նուազ անասարսուռ էջերէն է: Ազգային ողբերգութեան այդ դրոճազր ներկայացնելու համար ռեժիսորը, որ

ԱՐԹՈՒՐ ԱԲՐԱՀԱՄ ՅԱՂԹԵՅ ՆՈԿԱՈՒԹՈՎ

Արթուր Աբրահամ ու ժգին հարուածներով մոկաուքի կ'ենթարկէ Պապլո Ֆարիասը

Գերմանիան ներկայացնող հայ փրոֆեսիոնալ բռնցքամարտիկ Արթուր Աբրահամ 5րդ ռաունտին վճռեց ելքը 23-ամեայ արժանի նացի Պապլո Ֆարիասի հետ Օֆֆենսիւր-ըի մէջ կայացած մրցակէճին:

Ըստ «Արմպիորթ»-ի Ֆարիաս, որ մինչ այս մրցումը պարտութիւն չէր կրած իր 19 հանդիպումներուն, մրցամարտը սկսաւ շատ աշխույժ, սակայն աստիճանաբար Աբրահամը ցոյց տուաւ, թէ ով է այս մրցակէճի իրական առաջնակարգը:

Հինգերորդ ռաունտին Արթուրի ուժգին հարուածները սկսան հասնիլ նպատակին եւ արժանի-

նացին իրար ետեւէ երեք անգամ յայտնուեցաւ զետին, որմէ ետք յայտարարուեցաւ մրցամարտի աւարտը:

Աբրահամ նոկաութի ենթարկեց մրցակիցը՝ տօնելով փրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի իր 33րդ յաղթանակը: Արթուրը շատ վստահ չաղթանակ տօնեց՝ ապացուցելով, որ կրնայ պայքարիլ աշխարհի ախոյեանի տիտղոսը վերադարձնելու համար:

Յիշեցնենք, որ Աբրահամ երկարատեւ ընդմիջումէ ետք վերադարձուցած է երկրորդ միջին քաշային կարգ, իսկ այս մրցակէճը որակաւորման մրցամարտ էր ախոյեանութեան տիտղոսի ճանապարհին:

ՄԱՐԱՑԱԾ Է ՖՐԱՆՍԱԶԱՅ ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՅԻ ՌՈՋԻ ՎԱՐԴԸ

Յունուարի 14ին, 2012, 89 տարեկանին վախճանած է ֆրանսական շարժանկարի եւ թատրոնի դերասանուհի Ռոջի Վարդը: Իր ամուսինը Փիէռ Բադիլը առանձին յայտարարութեամբ մը հաստատած է մահուան լուրը: Ռոջի Վարդը ծնած էր Թուրքիա: Իր իսկական անունն էր Նուարդ Մանուէլեան:

Ֆրանսահայ դերասանուհի Ռոջի Վարդ

է Ժան Կապէնի հետ, ինչպէս նաեւ Ժան Փոլ Տիլմոնթի գլխաւոր դերակատարութեամբ «Վախը քաղաքի վրայ» եւ «Ուրարի Զատիկ» ֆիլմերով:

Իր վերջին գործը՝ «Ժիւպերը եւ շունը» ֆրանսական ժապաւէնն էր, որ պատատի վրայ երեւցաւ 2007ին:

Վարդն աշխատած է Փարիզեան շատ մը թատրոններու մէջ: Ան մշտապէս գործակցած է ֆրանսական քոմէտիայի թատրոնի հետ: Ֆրանսացի հանդիսատեսի շրջանակներուն մէջ Ռոջին յայտնի էր Մակի անունով:

Ռոջի Վարդն յայտնի է նաեւ ֆրանսական շարժապատկերի վարպետներ եւ բեմադրիչներ Ժան Ռենուարի, Ֆրանսուա Տրիւֆուզի, Հանրի Վերնայի, Գլոտ Սողէի հետ իր ունեցած համագործակցութեամբ: Հայ հանդիսատեսին համար Վարդն առաւել յայտնի է «Ֆրանսական Գանգան» ֆիլմէն, ուր հանդէս եկած

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԻՏԱԼԻԱ ԽԱՂԸ ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՄԵՆԱՅ «ՀՐԱԶԴԱՆ» ՄԱՐԶԱԴԱՇՏԻՆ ՄԷՋ

ՀՅԴ նախագահ Ռուբէն Հայրապետեան յայտնած է, որ ամենայն հաւանականութեամբ՝ աշնան կայանալիք Իտալիոյ հաւաքականին դէմ խաղին՝ Հայաստանի հաւաքականը պիտի խաղայ Հայաստանի ամենամեծ մարզադաշտին՝ «Հրազդան»-ի մէջ:

Հայրապետեան տեղեկացուցած է նաեւ որ Փետրուար 28-29ին Հայաստանի հաւաքականը երկու

ընկերական հանդիպումներ պիտի ունենայ Կիպրոսի մէջ՝ Սերպիլայի եւ Գանատայի ազգային հաւաքականներու հետ:

Յիշեցնենք, որ «Հրազդան»-ի սեփականատէր, Աժ պատգամաւոր Աշոտ Աղապապեան յայտարարած էր, որ նպատակ ունի մարզադաշտին կից առեւտրային նոր կեդրոն կառուցել, որ բազմաթիւ քննարկումներու եւ քննադատութիւններու առիթ դարձաւ:

ՀԻՆ ԶԵՈՒԳԻՐ Ս. ԳԻՐՔ ՄԸ ԳՏՆՈՒԱԾ Է ԳԱՅԻՐԵԻ ԱՊԻՏԻՆ ՆԱԽԱԳԱՅԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋԷ

Հնագոյն ձեռագիրներ յայտնաբերուած են Եգիպտոսի նախորդ նախագահին պատկանող Ապտին պալատին մէջ՝ կը տեղեկացնէ Իթար Թասսե լրատու գործակալութիւնը:

Տեղական գոյքագրման յատուկ յանձնաժողովի նախագահ Ահմէտ Իտրսի հաղորդմամբ՝ կը ստեղծուի պատմաբաններէ ու գիտնականներէ բաղկացած փորձագէտներու խումբ, որոնք կ'ուսումնասիրեն Սուրբ Գիրքը եւ կ'որոշեն ձեռագիրին մօտաւոր հնութիւնը:

«Այժմ ալ կարելի է վստահութեամբ ըսել, որ այս կտակարանը իրապէս մեծ յայտնագործութիւն է եւ, միանշանակ, մենք գործ ունինք բնօրինակի հետ», - ըսած է Իտրիս:

Ապտինի պալատը, որ կառուցուած է 1874 թուականին, ժամանակին թագաւորական նստավայր եղած է եւ կը համարուի աշխարհի ամէնէն շքեղ պալատներէն մէկը: Պալատին մէկ մասը այժմ վերածուած է թանգարանի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒԹԻՆ

Շարունակուած էջ 1-էն

պատրաստուի Յեղասպանութեան 100-ամեակին. Կը ստեղծուին գիտական աշխատութիւններ, ինչպէս նաեւ հարցի ուղղութեամբ յանձնաժողովներ:

«Բոլոր տարածաշրջաններում նման յանձնաժողովներ ստեղծուած են եւ սկսել են աշխատել», - տեղեկացուց ան:

Նախարար Յակոբեան հաւատաւորացուց, որ այս տարուան մէջ նոյնպէս պիտի շարունակուին բոլոր

ծրագրերը. Պիտի ըլլան նաեւ նորերը: Մասնաւորապէս պիտի ստեղծուի Սփիւռքի ամառնային դպրոց՝ երկու ուղղութիւններով, արեւմտահայերէն եւ արեւելահայերէն:

«Սփիւռքի մեր հայրենակիցները, ովքեր ցանկութիւն ունեն սովորել հայերէն եւ լաւացնել մայրենին, ապա ամրանը կարող են մասնակցել մեր կողմից կազմակերպուած դասընթացներին», - յայտարարեց սփիւռքի նախարար Հրանոյշ Յակոբեան:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթերթին
 T: (626) 797-7680
 F: (626) 797-6863 massis2@earthlink.net

ՈՒՐ Ե ԿՈՐԵԼ ՄԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԺԱՆԱՊԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

**ՀԱՄԼԷՏ ՆԱՀԱՏԱԿԵԱՆ
ՀՀ վաստակաւոր ուսուցիչ
Ներսիսեան վարժարանի
հիմնադիր տնօրէն**

Երկրի հեղինակութիւնը բնակչութեան ու տարածքի չափով չի որոշուում: Երկիրը փոքր է, թէ մեծ, դա նշանակութիւն չունի: Երկիրը պէտք է արդար ու ազնիւ հիմքերի վրայ կառուցուի, բնակիչները պէտք ազգային, պետական մտածողութիւն ունենան:

Մենք 90-ական թուականներին դրսևորեցինք ազգային, պետական կեցուածք, արժնացաւ հայոց ազգային ոգին: Հայի պատիւը, արժանապատուութիւնը բարձր պահելու համար ազգովի ոտքի կանգնեցինք: Ոտքի կանգնեց ոչ միայն Հայաստանի, Արցախի, Զաւախքի, այլև ողջ աշխարհի հայութիւնը: Հայը միասնական կամք դրսևորեց, որի արդիւնքը բոլորիս է յայտնի: Մենք կարողացանք մեր կորցրած հակայական հայրենիքի մի փոքրիկ մասն ազատագրել: Հայի հեղինակութիւնը վերականգնուեց ողջ աշխարհում: Այո, ճիշտ են ասել. «Ուժեղին յարգում են, օգնում, մեծարում, իսկ թոյլին՝ խղճում, թողնում, հեռանում»:

Այն ժամանակ բոլորս մտածում էինք ու երազում, որ կարճ ժամանակում Հայաստանը կ'ունենայ մօտ հինգ միլիոն բնակիչ, իսկ Արցախը՝ մէկ միլիոն: Դարեր ու դարեր հայրենիքին կարոտած հայերը կը վերադառնան իրենց ազատագրուած հայրենիքը:

Եւ ի՞նչ ստացուեց...

Կորաւ ազգային մտածողութիւնը:

Նրանք, որոնք նորմալ կօշիկ չունէին, դարձան միլիոնատէր, մինչեւ անգամ միլիարդատէր՝ թալանելով, գովելով իրենց իսկ ժողովրդին, ազգին: Առանց ամաչելու պալատներ կառուցեցին հենց իրենց ժողովրդի աչքի առաջ: Ով եկել էր կուտելու եւ մի քանի անգամ կրակել թշնամու վրայ, վերադարձաւ հայրենիք ու դարձաւ միլիոնատէր՝ ստանալով բարձր կոչումներ ու պաշտօններ:

Այսօր դուք կարո՞ղ էք մատնանշել, ցոյց տալ մի պաշտօնեայ, որը չի հարստացել իր իսկ ազգի հաշուին: Այսօր հայ ազգն ու Հայաստանը ամբողջովին հեղինակագրկուել են ողջ աշխարհում: Հայի մօտ ազգային մտածողութիւնն այն աստիճանի է

իջել, որ հարազատներն անգամ մեղադրում են նրանց:

Պետական այրերը, դեկավարները պէտք է ոչ թէ իրենց մասին մտածեն, թէ ինչպէս հարստութիւն դիզեն, այլ՝ ազգի, ժողովրդի, պետութեան մասին: Սա է անմահութեան գաղտնիքը, յաւերժութեան խորհուրդը:

Ո՞ւր է մեր ազգային, պետական մտածողութիւնը: Հայը մոռացաւ իր նպատակը, երդումը, թէ ինչի համար էր ելել պայքարի: Ամէն մի անձ, ով պաշտօն է գրադեցնում, այլևս չի տեսնում իր ազգի թշուառ վիճակը: Մի չնչին պաշտօնի կամ փողի համար մարդը, հայը վաճառում է իրեն: Շարժման ժամանակ մեծ հեղինակութիւն վաստակած շատ մտաւորականներ, որ վայելում էին ժողովրդի սէրն ու յարգանքը, ունէին հակայական հեղինակութիւն, այսօր հեղինակագրկուեցին, դարձան հարստահարիչներ՝ վաճառուեցին: Նրանցից մէկին հարցնում են, թէ ինչքա՞ն է պէտք, որ անցնի իր կողմը, վաճառի իր «չկուռը» եւ նա պատասխանում է. «Երեք միլիոն»: Եթէ գրքերում կարդայինք, չէինք հաւատալ:

Հայը դարձաւ այսպիսին: Ո՞վ կը մտածէր: Շատ շատերն են այսօր յանուն պաշտօնի վաճառուում:

1999 -ից յետոյ Հայաստանը աստիճանաբար թուլացաւ: Նոր իշխանութիւնների օրով զինուորականութեան մէջքը ջարդուեց: Ստեղծուեց օլիգարխիական համակարգ:

Հայաստանն այսօր ոչ թէ 5 միլիոն դարձաւ, այլ դատարկուեց, մնացել է մօտ երկու միլիոն, որոնք էլ մտածում են՝ ինչպէ՞ս հեռանան այս երկրից, որտեղ տիրում է կատարեալ թալանն ու անարդարութիւնը, վախն ու սարսափը: Արցախի սահմանամերձ գիւղերը լրիւ դատարկուել են: Բնակչութիւնը կամաւոր հեռանում է: Եթէ 1995 թ. հայի հեղինակութիւնը 80 տոկոս էր աշխարհում, ապա հիմա արդէն իջել է 20-30 տոկոս: Այսօր հեղինակագրկուեցինք ողջ աշխարհով մէկ եւ այն էլ մեր իսկ մեղքով: Հիմա այլևս մեզ ոչ ոք չի օգնում: Բոլորը սարսափի ու վախի մէջ են: Քաղաքական հայեացքների պատճառով մարդկանց հալածում են, գործից հանում:

Այն ժամանակ շատերն էին

օգնում հայերին ու Հայաստանին, իսկ հիմա՝ գրեթէ բոլորը հրաժարոււմ են, որովհետեւ այդ օգնութիւնները ոչ թէ ժողովրդին է հասնում, այլ գնում է օլիգարխների գրպանը:

Ազգային մտածողութիւնը հաւասարուել է զրոյի: Նայէք հրեաներին, թէ կու՞զ վրացիներին. ի՞նչ տեսակ են մտածում իրենց ազգի ու պետութեան մասին: Իսկ Մե՞նք...

Միայն վերջին երկու-երեք տարում հայկական բանակում մօտ երկու տասնեակ երիտասարդներ գոհուեցին խաղաղ պայմաններում եւ այն էլ հայերի ձեռքով: Այդ իր նախադէպը չունեցող հրէշաւոր երեւոյթի նկատմամբ անգամ մեր ժողովուրդը անտարբեր մնաց: Ողբերգական է նաեւ այն, որ իշխանութիւնները դրանք որակում են անգղուշութիւններ կամ ինքնասպանութիւններ: Ինչո՞ւ պիտի հայ զինուորը ինքնասպանութիւն գործի եւ կամ ինչո՞ւ են նրան հասցնում այդ վիճակին: Աթէնքում ոստիկանները մի երեխայ էին սպանել եւ այն էլ հայ: Ամբողջ Աթէնքը բուռն բողոք բարձրացրեց: Երբ Ֆրանսայում ոստիկանները անարդար վարուեցին մի քանի արաբ ուսանողի նկատմամբ, ամբողջ արաբ երիտասարդութիւնը ոտքի կանգնեց: Իսկ մե՞նք...

Ինչո՞ւ հայը դարձաւ անտարբեր իր երկրի, հայրենիքի, ազգի, մինչեւ իսկ հարազատների նկատմամբ: Այսօր հայ ընտանիքներում սպանութիւններ են տեղի ունենում, որտեղ հարազատը սպանում իր հարազատին: Սա եւս իր նախադէպը չունեցող երեւոյթ է:

Այսօր Հայաստանում, Արցախում, Զաւախքում գեներալ է, որը ոչ թէ օտարներն են կազմակերպում, այլ մենք՝ ինքներս՝ հայերը: Սա սպիտակ գենոցիդ է: Ի՞նչ է կատարում այսօր Հայաստանում:

Այս ցեղասպանութիւնը մեր իսկ մեղքով է, ուրիշին մեղադրելու իրաւունք չունենք: Հայը իր ազատագրած հայրենիքում այլևս չի կարող ապրել, չի կարող հանդուրժել այն անարդարութիւնը, որ տեսնում է իր շրջապատում եւ թողնում հեռանում է: Հեռանալը, փախչելը պայքարի ձեւ չէ: Պէտք է մնալ, պայքարել, յղթել ու Հայաստանը դարձնել այն երկիրը, որը դարեր շարունակ երազել էր հայը...

Այսօր Ռուսաստան իրենց կամքով են արտագաղթում հա-

յերը, եւ այն էլ այն վայրերը, որտեղ նախկինում յանցագործներին էին աքսորում: Հայերի այդ արտագաղթին ուղղորդութիւն չեն դարձնում մեր պետական այրերը: Չէ՞ որ նրանցից շատերը ընտանիքներով են գնում, գնում են մշտական բնակութեան, որոնց Ռուսաստանը տալիս է եւ տներ, եւ տարածքներ, եւ աշխատանք: Ինչո՞ւ պէտք է ռուսական դեկավարները այդպէս մտածեն իրենց երկրի մասին, իսկ մերոնք՝ միայն իրենց մասին:

Ապրուստի միջոց որոնող հայը այսօր չի կարող աշխատանք գտնել իր իսկ երկրում, թոշակառու չի կարող ստացած չնչին թոշակով ապրել եւ թողնում հեռանում են, որովհետեւ նրանց հեռացնում են աշխատանքից՝ հաշուի չառնելով ու չօգտագործելով նրանց հակայական գիտելիքներն ու կենսափորձը:

Շարունակական արտագաղթն այսօր ահազանցող է: Եթէ 2008թ. Հայաստանից արտագաղթել է մօտ 23 հազար հայ, 2009թ. 25 հազար, 2010թ.՝ 40 հազար. իսկ այս տարի՝ Սեպտեմբերի վերջին, արդէն 100 հազարից շատ:

Այսօր Հայաստանի հայը աւելի շատ վախենում ոչ թէ թուրքերից, ատրայէճանցիներից, կամ վրացիներից, այլ հենց մերոնցից, մեր դեկավարներից: Աչքը տեսածից է վախենում: Ինչպիսի՞ հայեր սպանուեցին մեր իսկ՝ հայերի ձեռքով, մեր աչքի առաջ, օրը ցերեկով: Եւ այդ երեւոյթը շարունակում է: Զարմանալին այն է, որ դեռ ոչ ոք չի պատժուել... չնայած ողջ ազգը գիտի, թէ ովքեր են՝ վազգէն Սարգսեանի, Կարէն Դեմիրճեանի ու Մարտի 1-ի մեղաւորները:

Խղճի, հայրենասիրութեան, ազգասիրութեան գագսումը բացարձակապէս բացակայում է մեր երկրում:

Հայաստանի քաղաքացին ազատ քայլել չի կարող իր իսկ քաղաքում: Յանկարծ փողոցում երևում են բազում ընտիր մեքենաներով զբօսնող բարձրաստիճան պաշտօնեաներ: Ինչո՞ւ է հայ պաշտօնեան վախենում իր իսկ երկրում, իր իսկ ժողովրդից, որ բազմաթիւ թիկնապահներով շրջապատուած են շարժում: Ինչո՞ւ...

Ուժի՞ց են վախենում... Չէ՞ որ այստեղ ապրողները հայերն են, այն հայերը, որոնք պայքարում էին հայրենիքի ազատութեան համար:

ԱՍ ու սարսափ է տիրում

Շաբ.ը էջ 18

Bedros S. Maronian 818/500-9585

Siamanto B. Maronian 818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

6300 Wilshire Blvd, Suite 1900 Los Angeles, CA 90048

805 East Broadway Glendale, CA 91205

300 N. Lake Ave, Suite 500 Pasadena, CA 91101

- Life Insurance
- Health Insurance
- Group & Individual
- Long Term Care
- Disability
- Estate Planning
- Will & Living Trust
- Full Annual Review
- Mortgage Protection
- College Planning
- Workman's Compensation
- Employee Benefits
- Annuity
- IRA
- 401K & 403B

A.A.A. INSURANCE SERVICES

**Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աճիրածեղս է**

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

ՐԱՅԵՐԵՆԻ ԱՊԱԳԱՆ

Վերսետս Պոյանեան ծնած է Քուէթ. յանախած է Քուէթի Ազգային Վարժարանը, որ հայրենասիրութիւն ջամբեց իրեն:

1983ին կը հաստատուի Ա.Մ.Ն.: Կը տի բէ Պսակաւոր Արուեստից տիտղոսի (B.A.) (Emmanuel Bible College)՝ Աստուածաբանութեան մասնագիտութեամբ, որմէ ետք կը տի բէ Մագիստրոսի տիտղոսի (M.Div.) (Fuller Theological Seminary)՝ մասնագիտանալով Աստուածաբանութեան մէջ: Իսկ նոյն ատեն կը հետեւի Միթիքսբան Կրթական Հիմնարկի խտացեալ դասընթացներուն՝ Լոս Անճելըսի մէջ, ու կը վկայուի Հայագիտութեան վկայագիրով, աւարտաւոր ըլլալով «Քրիստոնէութեան գոյութիւնը Հայաստանի մէջ» Սր. Գրիգոր Լուսաւորիչէն Առաջ»:

Այժմ կը ծառայէ որպէս հոգեւոր հովիւ Նագովրեցիի Հայոց Եկեղեցւոյ մէջ, Գալիֆորնիա:

Վերսետս Պոյանեան

Վերջին տասնհինգ-քսան տարիներուն, Հայ թերթերը հրապարակեցին յօդուածներու ճոխ հաւաքածոյ մը, որոնք կը շօշափէին Հայերէնի ուղղագրութեան տարահարկերը, տակաւին մտահոգութեան չէին Հայերէնի վտանգութեան մասին: Սակայն, կար որոշ խառն մը, որ պատահած էր վտանգին արագահաս վիճակը: Ի՞նչ գործնական աշխատանք տարուեցաւ փրկելու կամ վերահաստատելու Հայերէնը...

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Վեհափառ արտայայտուեցաւ Արեւմտահայերէնի վտանգութեան նկատմամբ. ի՞նչ գործնական աշխատանք տարուեցաւ փրկելու կամ վերահաստատելու Արեւմտահայերէնը...

Սփիւռքի մէջ ապրող Հայ լրագրողներ, մանաւանդ Հայրենիքէն արտագաղթողներ, որոնք յօդուածներ կ'ընծայեն մամուլին, ցաւօք սրտի, տակաւին կը գործածեն Արեւմտահայերէնը եւ կը գործածեն օտարին բառաթերքը՝ արտայայտելու համար իրենց միտքը: Հանելուկ է ինծի համար, տեսնել հայրենիքը անկասկածաբար եւ Մոսկուայէն հրահանգուելէ ձեր բազատած, բայց եւ այնպէս կը տեսնեմ, թէ Արեւմտահայերէնը կ'իշխէ տակաւին, նոյնիսկ Հայրենիքէն դուրս ապրող Հայաստանցիին վրայ: Լոս Անճելըսի մէջ հրատարակուող Արեւելահայերէն թերթերէն կարծեմ միայն մէկ թերթ կ'ա՛յ՛ որ Արեւմտահայերէն ձեր բազատուած է, մնացածը...: Արեւմտահայերէն թերթերն իսկ, երբ կը հրատարակեն Արեւելահայերէն յօդուածներ, տակաւին կը պարունակեն Արեւմտահայերէն գրութեամբ ապրած բառեր: Դեռ չիտիւնք նախադասութեանց կազմուածքին մասին, որ Հայերէնէ գատ կը նմանի ամէն բանի:

Արեւմտահայ յօդուածագիրներ, երբ կը գրեն ուղղագրութեան եւ մանաւանդ՝ տառադարձութեան մասին, աններելի սխալներ կը մտծեն պայքարին մէջ: Կարծե՞ք քիչ հարցեր ունինք լուծելիք...: Ինչո՞ւ չենք հաշտուիր ուղղագրութեան առընչութեամբ. քանի որ ուշադիր մտիկ չենք ըներ իրարու: Արեւմտահայը կը բողոքէ Արեւելահայուն՝ որ կը գրէ սխալ գրութեամբ. իսկ Արեւելահայը կը բողոքէ Արեւմտահայուն՝ սխալ առգանութեամբ արտասանելուն համար...: Ո՞վ միւսին ականջ կու տայ...

Թերթերու մէջ կը կարգամ Հայերէնի նահանջին մասին եղող ողբեր. ուր կ'երթանք, ինչո՞ւ կ'երթանք հոն... եւ կ'ուզեմ հարց մը տալ՝ որու՞ն հոգն է:

Մի՛շտ արտաձանաղուծի մասին գրուած է, առանց, սակայն, դերագիրի: Պիտի աշխատիմ հրամայել իմ համեստ կարծիքները: Հարց մը. մեր սերունդներէն

ո՞ր մէկուն մայրենի լեզուն Հայերէնն է: Ի՞նչպէս կրնանք գիտնալ մայրենի լեզուն ինքնութիւնը: Երբ անհատը կ'երազէ Հայերէնով ու կ'աղօթէ Հայերէնով, Հայերէնն է անոր մայրենի լեզուն: Նոյնն է պարագան բոլոր լեզուներուն. երբ թողնիկը կ'աղօթէ Անգլերէնով ու կ'երազէ Անգլերէնով, նոյնիսկ եթէ փաթեթակներ տալով «մեծ պապա» եւ կամ «մեծ մամա» ըսէ՝ Հայերէնով, անոր մայրենի լեզուն Անգլերէնն է, եւ ո՛չ՝ Հայերէնը:

Նոր Հայաստան օրաթերթի անցնող թիւին մէջ (Ուրբաթ-Շաբաթ, Դեկտ. 23-24, 2011) սրտի տրոփումները արագցնող յօդուածներ կային, Հայերէնի մասին: Կարողացի անյագօրէն, գոնէ Արեւմտահայերէնին համար. եւ անշուշտ՝ նիւթն ալ անչափօրէն հետաքրքրական ըլլալուն համար, քանի որ տարիներէ ի վեր այս նիւթով զբաղած եմ:

Առաջին բնանիւթը ծեծուած է. եկեղեցիէն ներս գործածուած լեզուն՝ կեղերոնանալով «գազցում» ի եւ «հասկնալ» ու երկու նժարներուն վրայ:

Յօդուածագիրը՝ Տիար Հատտէճեան, կը պնդէ, որ լեզուն հասկնալին աւելի գազցում է. անշուշտ եկեղեցական արարողութեան մասին է խօսքը:

Սակայն, թող ներող ըլլայ Տիար Հատտէճեան, որ պիտի մերժեմ իր տեսակետը, մէջբերելով Պողոս Առ.քի խօսքը. «Եթէ լեզուով հասկնալի չդարձնէք խօսքը, ի՞նչպէս պիտի հասկցուին խօսուածները: Այլապէս՝ պիտի ըլլաք օդին խօսած: Ով գիտէ քանի տեսակ լեզուներ կան աշխարհի վրայ, բայց ո՞րն է մէկն ալ անհասկնալի չէ: Եւ սակայն, եթէ չեմ հասկնար խօսուած լեզուն՝ անհաղորդ կը մնամ խօսուածին եւ խօսողին, ինչպէս ինք՝ ինծի» (Ա. Կորնթ. 14.9-11):

Մանաւանդ՝ երբ Աստուծո՛յ պատգամը կը տրուի, անհրաժեշտ հարկաւորութիւն մըն է, որ պատգամը հասկնալի ըլլայ լսողներուն, թէ ո՛չ՝ ա՛յնքան ներկաներու ժամը խլելուն պատասխանատու է քարոզիչը. եթէ քարոզը տեւէ 20 րոպէ, եւ կան 500 ներկաներ, քարոզիչը պատասխանատու է եւ հաշուետու՝ Աստուծոյ, 10,000 րոպէներու համար: Աստուծոյ խօսքը հասկնալ պէտք է, քանի որ հետեւելու պահանջը Աստուծայինն է:

Հայերէն չհասկցողներուն համար, թարգմանութեան ծառայութիւնն է լուծումը. ականջի մէջ փոքրիկ ընկալուչ մը, անթել բարձրախօսով կը հաղորդուի թարգմանութիւնը. այսպէս՝ չի գոհուիր Հայերէնը բեմէն: Իսկ ունկնդրողը՝ կը ծանօթանայ Հայերէնին ու շնորհիւ Անգլերէն թարգմանութեան՝ անոր իմաստին:

Նաեւ, սիրելի յօդուածագիրը դրաւ իր մատը վէճքի մը վրայ, որուն մասին կ'ուզեմ արտայայտ-

ուիլ: Կ'ըսէ, թէ երբ Անգլիական եկեղեցի մը յաճախեմ, հոն գործածուած լեզուն Անգլերէնն է, եւ եթէ պահանջեմ՝ որ ի՛մ լեզուով քարոզ տրուի, պիտի մերժուիմ, քանի որ՝ պիտի պատրուակուի՝ Անգլերէնն է սոյն եկեղեցւոյ լեզուն:

Արդեօք քանի՜ հոգի նկատած են (ենք) այս ցաւալի պատկերը, որ տեղի կ'ունենայ մեր կեանքին մէջ, գրեթէ ամէն օր ե՛ւ՛ ամէնուրեք: Ու՛ր որ գտնուած է Հայը, կ'աշխատի տեղական լեզուն գործածել հաղորդակցութեան համար. օրինակ, Անգլերէնը կը գործածեմ, որպէսզի դիմաց կեցող Ամերիկացիին հետ հաղորդակցիմ, այսինքն՝ կը գործածեմ անոր լեզուն, սակայն, երբ պատասխանէ ինծի, չի՛ գործածեր ի՛մ լեզուն, ինծի հետ հաղորդակցելու ատեն: Այս երեւոյթը կը վրդովէ զիս: Անգլիախօսին հոգն իսկ չէ օտար լեզուի մը տիրապետումը: Շարժապատկերներու մէջ յաճախ հանդիպած եմ դրուագներու, ուր Ամերիկացին (կամ Անգլիախօսը) կը վերաբնակի կողմի մը վրայ: Սակայն երբ կը հանդիպի բնիկներուն, անոնց կը սորվեցնէ ի՛ր լեզուն՝ Անգլերէնը, փոխանակ սորվելու անո՛նց լեզուն: Կը նայինք ու կ'անցնինք, առանց ուշադրութիւն դարձնելու, որ սա իրականութիւնն է: Նայեցէք Նիդհաստանի, Անգլերէնի գործածութեան ծաւալը, մէկ պիլիոննոց ժողովուրդին կողմէ, ինչո՞ւ...

Կը խորհիմ, որ ինքնութեան հարց է: Նոր սերունդին պարտական ենք ո՛չ թէ միայն ծանօթացնել Հայ ինքնութեան, ալ սորվեցնել անոր՝ որ Հայ ինքնութիւնը ի՛ր ինքնութիւնն է, Հայերէնը ի՛ր լեզունն է, եւ ո՛չ թէ Անգլերէնը: Միշտ կը կրկնեմ իմ գաւակներուն, թէ Անգլերէնը օտարին լեզունն է, իսկ մերինը՝ Հայերէնն է:

Մենք Ամերիկացի չենք, այլ հպատակ ենք Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն, ճիշտ ինչպէս Սուրիացի ըլլալով՝ չեղանք Արաբ, եւ ո՛չ ալ Պարսկաստանի հպատակ ըլլալով՝ եղանք Պարսիկ:

Մեր յօդուածագիրը կ'անցնի եկեղեցիէն դէպի «Հայկական ապրումներու շրջագիծը», ուր կ'ողբայ Հայ երիտասարդ ուժին անհոգութիւնը: Համաձայն եմ...

Իսկ ինչ ըսենք Հայ Վարժարանի մասին: Համոզուած եմ, որ Հայկական Վարժարանը կորսնցուցած է իր գոյատեւման իրաւունքը, քանի որ ծախած է իր «անդրանկութիւն»ը Եսաւի նման:

Վարժարանէ աւելի դարձած է

մանուկներ պահպանել ու վայր մը (childcare center): Յաւօք սրտի, եղած է պատասխարան մը միայն: 80ականներուն, հարցազրոյց մը տեսայ հեռատեսիլի վրայ, Պրն. Տնօրէնը կը խօսէր երկու ընտանեկան մասին, Հայկական Վարժարանի մը առաքելութեան նկատմամբ, թէ արդեօք Հայերէնով դասաւանդել Հայերէնէ գատ եղող նիւթերը, թէ ո՛չ՝ Անգլերէնով, եւ ինչո՞ւ: Պատասխանը՝ Անգլերէնով, քանի որ վարժարանին առաքելութիւնն է պատրաստել ուսանողը (իբր թէ) աւելի բարձր դասարաններու, եւ մանաւանդ ճեմարանի համար: Սակայն ի գին ի՞նչ բանի. ի՞նչ բան պիտի գոհուի: Այս հարցումներուն պատասխանը կը տեսնենք ներկայ արդիւնքին մէջ. գոհուեցաւ Հայ ինքնութիւնը: Հայ աշակերտը չի կրնար Հայերէնով թուաբանական հարցեր լուծել, չի կրնար Հայերէնով ինքզինք արտայայտել (ըլլայ բերանացի կամ՝ գրաւոր), չի կրնար Հայերէնով... ուղեղը Ամերիկացած է: Եւ ո՞րքան ուրախութիւն է Ամերիկացիին համար. ո՛չ մէկ նշույլ. հոգն իսկ չէ: Առ այդ, Հայկական Վարժարանը ձախողած է իր առաքելութեան մէջ: Եկեղեցին պարտական չէ այս առաքելութիւնը գործադրելու. եկեղեցի յաճախողը արդէն տիրապետած ըլլալու է Հայերէնին, Հայերէն սորվելու վայրը եկեղեցին չէ՛, այլ՝ Հայկական Վարժարանը, որուն կողքին է նաեւ անհատին տունը՝ ծնողքը, ինչպէս նաեւ ընտանիքի մնացած անդամները:

Տարիներ առաջ կը խօսակցէի Հայաստանէն փոխադրուած Ամերիկա թուաբանութեան ուսուցիչի մը հետ: Վիճաբանութեան դարձալ Հայերէնի եւ Հայերէնով դասաւանդելու նիւթը. քիչ մը զայրացած ըսաւ ինծի. «Ինչպէս կրնաք Հայերէնով բացատրել թուաբանութեան նիւթը աշակերտին, ի՞նչպէս կրնաք դասաւանդել Հայերէնով գիտութեան նիւթերը: Ան հրաժեշտ է որ

Շարք էջ 20

Advertisement for Dr. Missak Ekmekdjian and Dr. Anahid Ekmekdjian Chiropractors, located at 833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202. Contact: (818) 240-0065. The ad includes their names, titles, and a brief description of their services.

ՈՍԿԵՂԻՆԻԿԸ ՄԱՔՈՒՐ ՊԱՅԵՆՔ

ՕՂԱՆ ՊՈՏՐՈՒՄԵԱՆ

Մայրենի լեզուի մաքրությանը եւ հարստացման համար մոլորող պայքարը լեզուի բազում մասնագետներու ուսումնասիրութեան եւ գանտնք յուզող հիմնական հարցերէն մէկը եղած է:

Անցեալէն մինչեւ մեր օրերու լեզուաբաններ, Աճառեանէն մինչեւ Զահուկեան, Աղայեան, Բարսեղեան, եւ ուրիշներ, գիշերներ լուսցուցած են մեր հնարարեան մեսրոպաշունչ լեզուն հասցնելու համար լեզուական հարուստ եւ նախանձելի մակարդակի մը:

Բացի լեզուագէտներէ, յօդուածագիրներ, բազմաթիւ գրութիւններով, ի սէր մայրենի լեզուին, ճգնած են սրբագրել թերիները, չափաւորել չափազանցութիւնները, մաքրագտել օտարաբանութիւնները, մէկ խօսքով՝ առաջքը առնել ամէն բանի, որ կը խաթարէ մայրենի լեզուի պարզ եւ յստակ դիմագիծը: Նման մտադրութիւններ անշուշտ կ'ուրախացնեն ընթերցողը:

Սակայն, եկէք ու տեսէք, որ մայրենի լեզուի սիրոյն անաչառ լեզուաբանին եւ յօդուածագիրներուն կատարած աշխատանքը արժանացած է արհամարհանքի եւ անտարբերութեան՝ կարգ մը գրոցաբոցներու եւ մանաւանդ որոշ ցուցամու մարդոց կողմէ, որոնց խօսակցական «հայերէնը» խառնարան մըն է:

Միթէ այդ օտարամոլներուն օգտագործած օտար բառերը անհրաժեշտ են իրենց միտքը արտայայտելու համար: Միթէ օտար բառերը կը հարստացնեն մեր լեզուն: Որքանով կը տուժէ հայոց լեզուն, որքանով անհասկնալի կը դառնայ անիկա ժողովուրդին համար եւ կամ որքանով է սխալ, եթէ այս օտարամոլը իր գրութեան կամ խօսակցութեան նկատմամբ քիչ մը զգուշանար օտար բառերէ եւ օգտագործէր անոնց համարժէք հայերէն բառերը:

Հաւանաբար անոնք պիտի ըսեն, թէ օտար բառերը կը հարստացնեն մեր լեզուն, ուստի պէտք չէ անոնցմէ հրաժարիլ, կամ պիտի արդարացնեն իրենք գիրենք՝ ըսելով, թէ մեր լսողութիւնը վարժուած է այդ բառերուն:

Եթէ խմբաւորենք այդ օտարամոլներուն պատճառաբանութիւնները, օտար բառերու պաշտպանութեան օգտին անոնց տուած հիմնաւորումները, կը ստանանք հետեւեալ պատկերը:

1-Եզրերը միջագային են, պէտք չէ թարգմանել:

2-Բառեր կան, որոնք հարագատ են մեր լսողութեան, կամ մեր լեզուին մէջ թափանցելով՝ արմատացած են արդէն:

3-Հետեւելով տարբեր ժողովուրդներու՝ պէտք է իւրացնել միջագային իրաւունք ստացած կարգ մը եզրեր:

Բայց ի՞նչ հիմնաւորում պէտք է ունենան անոնց պատճառաբանութիւնները: Օտարամոլները չեն մտահոգուած, որ այդ տրամաբանութեամբ կ'իյնան չափազանցութիւններու մէջ:

Անոնք երբեմն գիշուներ կատարելով՝ կ'առաջարկեն գուգահեռներ՝ լիբիկ-քնարերգ, իրիալուզ-գաղափարախօս, եւ այլն:

Լաւ, ինչ պատճառաբանութեամբ օգտագործենք գուգահեռներ եւ յանուն ի՞նչ բանի: Ընդ-

հանրապէս լեզուն փոխառութեան կը դիմէ այն պարագային, երբ պէտք զգայ: Հայոց լեզուն ունի համարժէքներ, որոնք աւելի հասկնալի են, հետեւաբար պէտք չունի գուգահեռներու: Միթէ հայոց լեզուն այդքան ազա՞հ է, որ ցանկալի իր ունեցածին դիմաց օտար բառերու տիրանալու:

Օտարամոլներ կ'ըսեն, թէ հարկ չկայ հակակամով փոխարինել հինէն ի վեր մեր լեզուին մէջ մուտք գործած շարք մը օտար, քաղաքական, գիտական, մասնագիտական, մշակութային եւ կենցաղային բառեր, որովհետեւ անոնց հայերէն հնչիւնները դադրած են հասկնալի ըլլալէ:

Առնենք, օրինակ, կենցաղային բառ մը՝ ճաշակելիքներու վերաբերեալ: Առանց որեւէ ճիշդ հիմնաւորման՝ անոնք պիտի պաշտպանեն «հաթ-տակ» բառը եւ պիտի պարտաւեն նրբերշիկը: Վերոյիշեալ բառը պէտք չունինք նոյնիսկ պատճէնաւորութեամբ փոխ առնելու:

Պիտի ըսենք, թէ պէտք չէ միշտ տարբեր լեզուներէ պատճէնաւորութեամբ թարգմանել: Եթէ ունինք բառը, պէտք է օգտագործենք:

Եւ զիստուրը այն է, որ եթէ այդ բառը կ'արտայայտէ տուեալ առարկայի մը կամ երեւոյթի մը իմաստը, ուրեմն ճիշդ է եւ օգտագործելի: Տուեալ պարագային «նրբերշիկ» ըսելով՝ միթէ տարբեր բան կը պատկերացնենք, կամ անիկա ուտելիքին իմաստը չ'արտայայտէ՞: Ի՞նչ է նրբերշիկը, արդեօք երշիկի տեսակ չէ՞:

Նման բառեր շատ կան՝ սուփարգանակ, փիւրէ-խիւս, մենիւ-ճաշացանկ եւ այլն:

Միթէ թոյլատրելի է հիմնուել առօրեայ գործածական բառերու վրայ եւ գրաւոր խօսքի վկայական տալ անոնց: Ի հարկէ այդ չի նշանակել, որ պէտք է ձերբագատուել կենդանի խօսքէ: Այդ պարագային պէտք է հայկական բազմաթիւ բառերու հրաժեշտ տանք: Այստեղ կայ հարցին երկրորդ երեսը: Յաճախ որոշ մարդիկ կ'ամչնան մաքուր հայերէնով խօսելու, հետզհետէ ալ կ'ամչնան մաքուր հայերէնով գրելու: Իսկ մաքուր հայերէնով խօսիլն ու գրելը ոչ միայն ամօթ չէ, այլեւ անհրաժեշտ է ու պարտադիր: Զէ՞ որ մենք հետագայ սերունդներուն հետ գրաւոր խօսքի միջոցով կապուած ենք: Անոնք հետագային կրնան մեղադրել մեզ՝ անհարկի բառերու օգտագործման համար:

Պատճառաբանութիւններէն մէկն ալ ամչն է, որ նախկին հասկնալի հայերէն բառերը իրենց դիրքերը զիջած ու տեղի տուած են «միջագային գործնական բառերուն» դիմաց, որոնք աւելի հասկնալի են, յարմար են կամ՝ արտայայտիչ:

Կը գարմանանք, թէ օտարամոլը ինչ տրամաբանութեամբ օտար բառերը աւելի հասկնալի նկատած է:

Ինչո՞վ անհասկնալի են, անյարմար եւ անարտայայտիչ՝ վեհաժողով, գաղափարախօսութիւն, քնարերգութիւն, մտաւորականութիւն բառերը: Օտարամոլին համար այստեղ պատճառաբանութիւն չկայ վստահաբար: Թեքեւս միակ պատճառաբանութիւնը այն է, որ այս պարագային ամէն ոք այդ բառերուն կը դիմէ, հետեւաբար միջագային բառերը աւելի լայն հասկացողութիւններ են: Նախ երբեք չեն

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ՝ ՄԱՖԻԱՆ

ՀԱՅԿ ՆԱԳԿԱՇԵԱՆ

Այս երկու բառերով կը բնութագրուէին եւ մատնացոյց կ'ըլլային հանրութեան վնասակար տարրերը խորհրդային իշխանութեան օրերուն, իսկ այսօր, անկախ Հայաստանի մէջ, իշխանութեան գանազան պատճառներուն վրայ կը գտնուին անոնք եւ անոնց հովանաւորութեան տակ մակաբոյծներու ցանց մը Մաֆիա անունով: Մարդկային այս տակաւիներու մասնագիտութիւնն է կեղեքումը՝ անխնայ կողոպտելով նոյնիսկ խեղճ գիւղացիները, որոնք իրենց տան շուրջի հողամասին վրայ իրենց առօրեայ անուղի բանջարեղէնը կը մշակեն:

Երբ երկրին մէջ չկայ օրէնք եւ արդարութիւն եւ ուր գիւղացին իր կտոր մը հողամասի տուած արդիւնքին ալ տէրը չէ՝ հետեւանք այն կ'ըլլայ որ երիտասարդութիւնը կ'արտագաղթէ, ետին թողելով անկար ծերերն ու մանուկներ: Մաֆիոզ այս աւազակախումբին ասպատակութեան գոհ կ'ըլլան նաեւ սփիւռքահայ գործարարներ, ինչ ուր ոչ միայն գանտնք իրենց ձեռնարկներէն հրաժարելու կը մէջ է, այլ պատճառ կ'ըլլայ նաեւ որ նոր գործարարներ հրաժարին իրենց ծրարներէն:

Այս մարզին վեջին գոհներէն մէկն է լիբանանահայ, այժմ ամերիկահայ, յայտնի ընտանիքներէն Նարեկ Յարութիւնեանը, որ միաժամանակ Հայաստանի մէջ գործող «Նարեկացի» արուեստի Միութեան հիմնադիրն ու նախագահն է: Ան խոր վիշտով եւ ընդվզումով կը պատմէ այն հալածանքը եւ անհիմն ամբաստանութիւնները, որոնք գինք մինչեւ բանտ առաջնորդեցին: Այս հալածանքներուն յետին նպատակն

է գինք հեռացնել երկրէն՝ ունեցածը աւար թողելով աւագակախումբին:

Շուրջ տասնամեակէ մը ի վեր անոր բարեսիրական այլազան գործունէութիւնները գերազանցած են երեք միլիոն տոլարը, արժանանալով Հայաստանի պետական գնահատանքին: Այսպէս՝ Հայաստանի վարչապետին յուշամետալով պարգեւատրուածը՝ 2010ին, Մշակոյթի նախարարութեան բարձրագոյն գնահատանքը հանրացող ոսկեմետալով պարգեւատրուածը 2011ին: Բայց ներկայիս ողբերգա-գաւեշտական վարմունք մը ցոյց տալով, նոյն իշխանութիւնը ինքզինք կը հակասէ Նարեկ Յարութիւնեանը հալածելով:

Իսկ Հայաստանի պատուոյ դեսպանը Զուիցերիոյ Շարլ Ագնաուեր ուրիշ ցաւ ունի: Ան վերջերս համերգ մը տուած է Մոսկուայի մէջ, ուր հարցազրոյցի մը ընթացքին Հայաստանի պարգած ներկայ կացութեան մասին անդրադառնալով ըսած է. «Ներկայիս իմ երկրին մէջ «ցեղասպանութիւն» տեղի կ'ունենայ: Մաֆիայի մասին սարսափելի պատմութիւններ լսեցի: Անոնք կը կարողանան այնպէս ընել որ գիւղացին սոված մնայ իր իսկ հողին վրայ: Մաֆիայի այդ անդամները պէտք է գնդակահարել:

Ողբայի այս կացութեան պատճառ եղող եւ սկանտես Հայաստանի իշխանութիւնը սեփականացուցած պարտաւայր Քոչարեան եւ Սերժ Սարգսեանն պէտք է լրջօրէն մտահոգուին նախքան որ այս վիճակը անդամանելի ըլլայ, ի վերջոյ գիտակցելով որ ժողովուրդին համբերութիւնն ալ սահման մը ունի եւ անյատակ չեն կողոպտուի ծառայող պետական հարստութեան «Դանայեան կարասները»:

Հ.Բ.Ը.Մ. ԱՄՏԻՄԱԳԻ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄ

ՍԵՐԵԻ ԾԻԾԱՂ

ԱԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՎ ԵՐԿՐՈՒՄ ԳԵՂԱԿԱՆ ՔԱՉԱԿԵՐՈՒՄԸ

Յաւելեալ 4 Գերկայացումներ

Կառավարչութիւն 2 արարով

Վեյլմալ ԵՐՈՒՆԳ ՕՏԵՆԸ

Բեմադրիչ ԳՐԻԳՈՐ ՍԵՐԵԱՄԵՆԸ

ՓԱՍԱՏԻԱ

ԿԻՐԱԿԻ, ՅՈՒՆԻՒՄ 22 եւ 29, 2012
Ժամը 5:00-ին

ԳԵՐՍ Վաչէ եւ Թամար Մանուկեան
Կեդրոնի մէջ

2495 E. Mountain Street, Pasadena, CA 91104

Տոմարու համար դիմել

Հ.Բ.Ը. Միջոցեան Գրասենակը
(626) 794-7942

itsmyseat.com/agbu

ՕՐԵՆՆԸ ԸՆՈՒՆԹԻ

ԿԻՐԱԿԻ, ՓԵՏՐՈՒՄ 5, 2012
Ժամը 5:00-ին

Տոմարու համար դիմել

(714) 898-9053

ՏԵՐՂՈ

ԿԻՐԱԿԻ, ՓԵՏՐՈՒՄ 26, 2012
Ժամը 3:00-ին

Տոմարու համար դիմել

(559) 431-5259

ԳԵՐԱՎԱՏՄԱՆՆԵՐ

ԳՐԻԳՈՐ ՍԱԹԱՄԵԱՆ, ԱԼԵՔՍ ԽՈՐԿԻՏԵԱՆ, ՌՈՒԲԵՆ ԳՈՐԱՆՏԵԱՆ, ԱՐԻ ԼԻՊՈՒԻՏԵԱՆ, ԱՐԻ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ, ԱՐԻԻԷ ԱՄԳՅԵԱՆ, ԱՐԻ ՊԱՍՄՊԵՆԵԱՆ, ԱՐԱՄ ՍՈՒԲՈՒՆԵԱՆ, ՎԱԳՈ ՆԱԶԻՐ, ԳՐԻԳՈՐ ՍՄՅՈՆԵԱՆ, ԹԱԼԻՆ ԳԱՄԱՐԵԱՆ, ԱԼԻՆ ԽԱՆԵԱՆ, ՌԱԲԵԼ ԲՈՒՍԵԳՆԵԱՆ, ԱՅԻՐԻ ԵՄԻՐՅԵԱՆ, ԱԼԻՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆ, ԱՍՏՂԻԿ ՄԻՆԱՅԵԱՆ

www.agbuca.org

Շարք էջ 19

Massis Weekly

Volume 32, No. 01

Saturday, JANUARY 21, 2012

Hrant Dink Murder Instigator Gets Life Sentence Another Acquitted

Dink Family's Lawyer, Fethiye Çetin, Slammes the Ruling

Raket Dink, wife of Hrant Dink (C) joins hundreds of people as they shout slogans and hold placards that read 'This case won't end this way' outside a courthouse in Istanbul

ISTANBUL -- A Turkish court has convicted Yasin Hayal in the murder of Turkish-Armenian journalist Hrant Dink and sentenced him to life in prison, while another instigator Erhan Tuncel was acquitted of murder charges by the same court.

A juvenile court had sentenced Dink's assassin, Ogun Samast, to 22 years and 10 months in jail last July. He was 17 when the killing took place.

The Istanbul 14th High Criminal Court issued its verdict in the 25th hearing of the Hrant Dink murder case. Both Hayal and Tuncel were cleared of charges of membership in a terrorist organization.

Dink family's lawyer, Fethiye Çetin, slammed the ruling, saying it meant that a "state tradition of political murders" was deliberately left intact because it did not deal with accusations of state involvement in the 2007 murder.

"They made fun of us throughout the five-year trial process. We did not know they saved the biggest joke to the very end," she told media members soon after the verdict was read out by the court. "This ruling means a tradition was left untouched. The state tradition of political murders. The tradition of state discriminating against some of its citizens and turning them into enemies," she stated.

Çetin also vowed to pursue all available legal remedies against the

ruling, asserting that the verdict marked the end of only an initial phase of the case, which consisted of the trial of hitmen in the murder.

Raket Dink, wife of Hrant Dink also joined hundreds of people as they shout slogans and hold placards that read 'This case won't end this way' and 'Justice for Hrant' outside the courthouse in Besiktas.

In a statement ahead of the verdict, Amnesty International said authorities had still not investigated the full circumstances behind Dink's murder.

"The Turkish authorities have failed to address state officials' alleged involvement in the killing," said Andrew Gardner, Amnesty International's expert on Turkey. "The security services knew of the murder plot and were in communication with those accused of the murder yet nothing was done to stop it taking place," he said.

Calls by Dink's family to investigate the collusion and negligence of state officials in the murder, have not been heeded, he added. In 2010, the European Court of Human Rights ordered Turkish authorities to pay 100,000 euros to Dink's family in compensation, saying authorities had failed to adequately protect Dink even though they knew ultra nationalists were plotting to kill him.

Continued on page 2

French Senate Committee Opposes Armenian Genocide Bill

A French Senate committee on Wednesday rejected a bill to outlaw denial of the Armenian genocide, ahead of a final vote on Monday.

The Commission on Laws in the French Senate approved a motion on Wednesday rejecting the bill as inadmissible by 23 votes for, nine against and eight abstentions. The panel vote, while a nonbinding recommendation, was the first legislative setback for the bill. In a statement, the commission said "There was a genocide, and the commission wants to express its infinite respect for the Armenian people, and the terrible experiences that they have endured."

A plenary Senate session on Monday will now vote on the committee's motion, but most senators opposed to the bill are expected to abstain, allowing the Senate to take a final vote on the bill itself.

Following the vote Massis Post

ask Mr. Kevork Satchlian, Chairman of the Social Democrat Hunchakian Party's Armenian Council of Europe the consequences of the vote. Mr. Satchlian stated that there are two scenarios that may transpire when the Senate debates the bill Monday, Senators could look past the panel vote and pass the bill, putting it on a fast track to becoming law, or they could reject the bill, handing it off to a commission from both houses to iron out differences. The second option would greatly slow the legislative process. A freeze on all but the most critical legislation goes into effect in early March ahead of spring presidential and legislative elections.

France recognized the Genocide of 1.5 million Armenian's by Ottoman Turks in 2001, but the new bill would go further, punishing anyone who denies this with a year in jail and a fine of 45,000 euros (\$57,000).

Azerbaijan Amassing Arms for Possible Karabakh War

BAKU -- Azerbaijan is buying up modern weaponry to be able to regain control of the Nagorno-Karabakh region quickly and with few losses should peace talks with neighboring Armenia fail, Azerbaijani President Ilham Aliyev.

"It's not a frozen conflict, and it's not going to be one," Aliyev was quoted as saying.

Recently, Aliyev slammed Armenia for what he called a non-constructive approach to the Nagorno-Karabakh conflict, that led to a failure to achieve a progress in the peace settlement talks.

"Azerbaijan is increasing its military potential. Our military expenses grew from \$3.413 bn in 2010 to 3.474 m in 2011. Our army is now capable of doing a lot. We have the most powerful army in the region," he stated.

Meanwhile deputy foreign minister of Azerbaijan, Araz Azimov, had voiced expressed concerns that Armenia, with its population 3 million, has 71,000 military personnel, whereas Azerbaijan, whose population is 8.6 million, has only 63,000 servicemen in its armed forces.

Massis Publishing Protests SOPA/PIPA

Democracy is founded on an informed and active citizenry, citizens have the right and responsibility to participate in public affairs. Effective participation requires knowledge and wisdom. Citizens get their knowledge through discussions with others, reading books, magazines, newspapers and the Internet, and watching and listening to radio and television.

As Massis Weekly/Massis Post is the official publication of the Social Democratic Hunchakian Party of the Western Region of the United States of America, and serves as a primary news source to the Armenian communities in the US, Armenia and the rest of the world; it is our responsibility to combat censorship of the press and restrictions to media outlets throughout the world.

The United States should be a role model to developing countries who lack or have not yet truly established freedoms of the press; such as Armenia.

The Stop Online Piracy Act (SOPA), also known as House Bill 3261 (H.R. 3261), and its Senate ver-

sion the Protect IP Act (PIPA) also known as Senate Bill 968 (S.968), are bills that were introduced in the United States House Congress, with the intention of expanding the ability of U.S. law enforcement and copyright holders to fight online trafficking and piracy. Yet as written, the proposed law hinders online publishers' freedom of expression and may be used by the government and major corporations to shut down entire websites "accused of copyright infringement" with neither a trial nor a traditional court hearing.

Rick Perry Draws Fiery Rebuke from Turkish Government

Republican presidential candidate Rick Perry drew a fiery rebuke from the Turkish government Tuesday after suggesting at a presidential debate that the country is run by Islamic terrorists and questioning its NATO membership, Fox News reported.

As the Texas governor stood by his remarks, the U.S. State Department distanced the Obama administration from the comments. Turkey's Ministry of Foreign Affairs decried the comments

as "unfounded and inappropriate."

"Those individuals who are candidates for positions requiring responsibility such as the US presidency are expected to be more knowledgeable on global affairs and more careful in their statements," the ministry said in a statement. "Turkey became a member of NATO when the governor was just 2 years old. ... The U.S. has no time to lose with such candidates who do not even know America's allies."

Victims of 1990 Baku Pogroms Remembered

January 13, 1990 was the day the Azerbaijani nationalist mobs dramatically escalated a wave of violent pogroms and deadly attacks against the Armenian population in Baku, Azerbaijan's capital. While tens of thousands of nationalists gathered in the city's central square, a numbers groups numbering dozens and hundreds each – egged on by agitators – broke off and conducted methodical, house-by-house attacks against ethnic Armenians remaining in the city.

Soviet and Western media published eyewitness reports of the atrocities bringing blood-chilling details of murders of hundreds of helpless civilians. No proper investigation of the violence was ever conducted and the exact number of victims is still unknown. Human rights groups, including the Human Rights Watch, stressed the organized character and the sophisticated cruelty of the anti-Armenian pogroms in Baku, hundreds of miles away from the Karabakh conflict area. "Most of the deaths were caused by beatings and knife wounds; ... The action was not entirely (or perhaps not at all) spontaneous, as the attackers had lists of Armenians and their addresses", the organization reported.

The Soviet leadership remained largely silent for days after the first reports about the killings. Forces were

dispatched into Baku a week later, when the bloodbath and chaos in the city threatened Soviet authority.

Armenian pogroms in Sumgait, Kirovabad, Baku and elsewhere around Azerbaijan and the full-scale military aggression against the Nagorno Karabakh Republic that followed demonstrated the level of intolerance and anti-Armenian sentiment among the Azerbaijani leadership and society.

22 years after the tragic events in Baku, the organizers and perpetrators of that crime, though some are publicly known, remain unpunished.

Relatives of March 1 Crackdown Victims Disappointed with PACE Co-Rapporteur

YEREVAN -- Relatives of those killed at the 2008 post-election unrest are disappointed with the visit of the Co-Rapporteur of PACE Monitoring Committee John Prescott who is on a two-day visit to Armenia.

Alla Hovhannissyan, the mother of Tigran Khachatryan, one of those killed, told Tert.am that Prescott spared only 21 minutes for the meeting with them, adding that the meeting looked like an obligation.

"This was not a meeting, but rather an obligation. He did not want to meet with us and did so only because we had complained that we would otherwise hold campaigns," she explained.

At least ten people were killed, several wounded and dozens arrested during March 1, 2, 2008, clashes with riot police as opposition took to the streets, protesting the results of rigged presidential elections.

Alla Hovhannissyan further said that John Prescott did not almost listen to them, only saying that he was aware of everything.

"Our main question relates to the recent report of the co-rapporteurs," said Hovhannissyan, adding that the co-rapporteurs did not have the right to declare that the page of the March 1, 2 events can be considered closed

Arthur Abraham Knocks Out Pablo Farias in Round Five

OFFENBURG -- Germany-based professional boxer Arthur Abraham celebrated a successful ring return on Saturday night when he knocked out Pablo Farias (19-2, 11 KOs) in the fifth round of their clash in Offenburg, Germany. Fighting in front of a sell-out crowd of 4,000 fans, Abraham punished his opponent with his trademark power punches. He knocked him down three times before the referee waved the bout off after two minutes in round five.

The win at Baden-Arena enabled the 31-year-old Armenian to capture the vacant WBO European super middleweight title.

Abraham, a former International Boxing Federation (IBF) middleweight champion, a.k.a. "King Arthur", looked solid in the fight against his little-known 24-year-old Latino opponent,

nicknamed "Pokemon", overwhelming him in the fifth round of the scheduled 12-round bout with a combination of punches to the head and body. The Armenian knocked his opponent down three times for the TKO.

"It's good to be back," King Arthur said. "This was a good start, nothing more and nothing less. I am pleased with my performance and will keep working hard to get back to the very top. I want to be world champion again in 2012."

Abraham's latest victory comes after three defeats in four 168-pound division fights that raised questions about the Armenian fighter's ability to stay competitive in this class.

Last summer Abraham announced his plans to move back down to the middleweight division, where he stayed unbeaten in 2005-2009, and recover his championship.

Ecologists Protest At Armenian Mining Site

YEREVAN -- More 200 environmental activists and their sympathizers marched to a rich forest in northern Armenia on Sunday in protest against its ongoing transformation into an open-pit mine which they believe would severely damage the local ecosystem.

The country's leading environment protection groups have for years been campaigning against plans by the Armenian Copper Program (ACP) mining company to develop a massive copper and molybdenum deposit lying beneath the Teghut forest. It is estimated to contain 1.6 million tons of copper and about 100,000 tons of molybdenum.

The project, if implemented, will lead to the destruction of 128,000 trees. Critics say that would wreak further havoc on Armenia's green areas that have already shrunk since the 1990s. The ACP has pledged to offset the damage by planting new trees in the area and creating more than 1,000 new jobs.

Despite the uproar, the Armenian government gave the green light to the

controversial project in 2008. Ecologists say that about one-fifth of the 357-hectare forest given to the Liechtenstein-registered company has already been cut down in preparation for the start of mining operations.

Chanting "Shame!" the protesters, most of them young people from Yerevan, walked several kilometers to reach the mountainous forest located in the northern Lori province. Scores of police as well as ACP security guards were deployed there to bar them from advancing deeper into the future mining site.

The protesters were also confronted by a large group of local residents working for the company. The latter angrily dismissed environmentalists' warnings that open-pit mining would pollute air, water and agriculture land.

"You guys don't know the plight of the people here," one man told the protesters. "They were desperate for a living and now live like human beings. What do you want from those people [at the ACP?]"

Hrant Dink Murder Instigator Gets Life Sentence

Continued from page 1

Hrant Dink, the late editor-in-chief of the Turkish-Armenian weekly Agos, was gunned down on Jan. 19, 2007 by Ogün Samast, outside the offices of his newspaper in Istanbul in broad daylight.

The prosecutor had demanded life imprisonment for seven men ac-

cused of involvement in the killing of Dink. "It's been five years. All the evidence clearly shows we can't be satisfied with the punishment of two or three people who committed the murder. Those who pointed to Dink, who said, 'Kill him,' who waited for him to be killed are all about to come out of this clean," Hrant's Friends announced in a statement yesterday.

DR. Levon Avdoyan Reveals Armenian Treasures at Library of Congress

By Florence Avakian

COLUMBIA UNIVERSITY, NY - It was an extraordinary evening of revelation, as Dr. Levon Avdoyan unveiled the large trove of Armenian treasures in the Library of Congress where he serves as Specialist of the Armenian and Georgian areas. Entitled "To Know Wisdom and Instruction", his fascinating talk covered 500 years of Armenian printing, and a history of the Armenian collection at the Library of Congress. Starting on April 19, 2012, an exhibition of the collection of Armenian manuscripts and printed books will be open to the public for five months.

He is also preparing an exhibition catalog which will be published in time for the opening of the exhibition. The Library of Congress is the largest library in the world, and the Armenian collections have now become a major source for Armenioajn studies and research.

It was also an evening of appreciation as Michael Haratunian, longtime Chairman of the Columbia University Armenian Center Board of Directors, was honored. Following a warm welcome to the enthusiastic audience of more than a hundred by the current Chairman of the Armenian Center Mark Momjian, a special tribute was accorded by Board member Dr. Nicole Vartanian to Michael Haratunian who was presented the first edition (1934) of Franz Werfel's *The Forty Days of Musa Dagh*.

In his remarks of gratitude, Haratunian recounted the rich tradition of the Armenian Studies program at Columbia University, starting with the announcement of the Armenian Chair in 1979 by then Columbia President McGill. Dr. Nikit and Eleanora Ordjanian raised it to a permanent endowment at Columbia College with Kevork Avedisian funding with a million dollar donation the Chair of Armenian Studies. This was followed by Sarkis Agopian funding the Armenian collection, Suren Fesjian funding the publications, and Krikor and Clara Zohrab Liebman providing full tuition for Armenian graduate students which currently totals in the millions of dollars.

Dr. Avdoyan was introduced by Armenian Center Board member Lola Koundakjian who related his impressive background which includes a doctorate in Ancient History and Armenian Studies from Columbia University under Profes-

sors Nina Garsoian and Morton Smith; joining the Library of Congress in 1977, and becoming its Specialist for Ancient Classical History, and Byzantine and Medieval Studies in 1982; and finally its Area Specialist for Armenia and Georgia in 1992. He is also the author of the entire illustrated guide of the Library of Congress' Near East collection, as well as of many scholarly monographs and articles.

ARMENIA AT THE WORLD'S LARGEST LIBRARY

Dr. Avdoyan announced that the extraordinary exhibition that will open at the Library of Congress on April 19, 2012, entitled "To Know Wisdom and Instruction: The Armenian Literary Tradition at the Library of Congress", will use the Library of Congress' Armenian collection to illustrate the Armenian literary tradition. He is also preparing an exhibition catalog which will be published in time for the opening of the exhibition. "The Library of Congress is the largest library in the world, and the Armenian collections have now become a major source for Armenian studies and research," he added with understandable pride.

He revealed that many of the works about Armenians were not written by Armenians, but nonetheless are very valuable. "Yerevan itself will celebrate the 500th anniversary of the printing of Armenian books in 2012," he stated.

The scholar pointed out that the Library of Congress was founded in 1800 to serve the U.S. Congress, but evolved into the national library. It is the oldest cultural institution in the federal government, and comprises three huge buildings, and a huge campus for motion pictures and recorded sound with 155 million items with an estimated 560 miles of shelves. "And over sixty percent of the material is not written in English," he added.

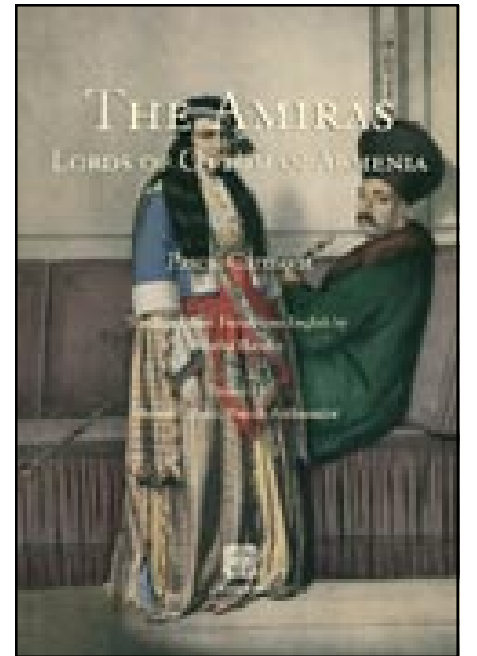
Due to the political and economic conditions, the publication of Armenian books could not begin in the homeland, but started in the diaspora as a result of the fall of Cilician Armenia in 1375 A.D., he related. "Armenian was the second Middle Eastern language to be published, Hebrew in 1472 being the first." In 1512, Jacob the Sinner opened the press in Venice and published five printed books. And in America, although the first printed books by Armenians started in the 19th century by the various Biblical societies

New Book, New Challenges The Balian Family and Ottoman Architecture

The Balian family dominated Ottoman architecture for much of the 18th and 19th centuries. A recent work by Pascal Carmont maintains that "For two centuries, this family created the Ottoman splendour of Constantinople, covering it with magnificent buildings in a cultural encounter between East and West. From 1840 they were all trained in Paris at the Ecole des Beaux Arts. The family continuity of the Balian was one of the determining factors of their influence, whose starting point was the Era of the Tulips. Without compromising the architectural canons of the Orient or Islam, the Balian dominated a gradual westernization of official Ottoman architecture." Some members of the Balian family were given the title of Ser Mimar-i Devlet (Chief State Architect) and decorated with Grand Cross of the Medjidia.

However, a Turkish historian, Selman Can, has recently maintained that the Balian were simply contractors and not great architects of Ottoman landmarks such as the Dolmabahce theatre, the old Ciragan Palace, Beylerbey Palace, the Mosques of Ortakoy, Nusretiye, and Hirka-I Sherif. So far, no serious art historian has credited Can's assertion. Not surprisingly, Yusuf Halacoglu, the former head of the Turkish Historical Society, has praised Can's work.

According to Pascal Carmont, the Balian were part of a broader Ottoman Armenian aristocracy (the Amiras) who dominated much of Ottoman economy, finances, military production, and architecture for several generations. These Armenians were at the heart of the Ottoman Empire and enjoyed the favours of a succession of Ottoman Sultans. In his semi-biographical account of the Amiras, based around ten major families, Carmont argues that the Ottoman Empire was not simply a Turkish Empire as it is maintained today. The Ottoman Empire was a mosaic of different peoples,

religions and classes, who served Ottoman Sultans in their different capacities. The Armenian Amira class, including the Balian family, had a special place in this structure. They even produced important dignitaries in the Ottoman civil administration. When the Russian armies were at the gates of Constantinople at the end of the Russo-Turkish War of 1877-78, Sultan Abdul-Hamid II sent Arakel Dadian to greet Grand Duke Nicolas, the brother of the Tsar.

The Amiras, however, were also at the heart of the Armenian community (millet) of the Ottoman Empire. They represented the power of "Ottoman Armenia" by working for the well-being of such national institutions as the Constantinople and Jerusalem Patriarchates, the formation of an Armenian Catholic Millet and educational and artistic projects.

Pascal Carmont, *The Amiras: Lords of Ottoman Armenia*, translated by Marika Blandin with an introduction by Ambassador Bernard Dorin, London: Taderon Press, 2012. Pb., US\$22.00 / UK£17.00. For more information, please contact info@gomidias.org Amiras) who dominated much of Ot

for missionary work abroad, the first work in Armenian for American-Armenians was published in 1888.

The first massive collection of Armenian works at the Library of Congress took place in the late 19th century. It continued with "drips and drabs" until 1948, when the "Committee for the Armenian Collection" created by Arthur H. Dadian and including the legendary scholar Dr. Sirarpie der Necessian, it grew from some 250 to 6000 items in the Armenian language collection. By 1992, when Dr. Avdoyan was appointed Armenian Specialist, the collection had grown to 7000 items. "Today," he said, "there are estimated to be from 40,000 to 45,000 Armenian works."

Using a power point presentation, he showed pages of the oldest gospel book printed in 1321 A.D., the 1487 Verin Noravank Gospel with its gorgeous pigmentation, the Bible of Mkhitar of Sivas (1733), the ecclesiastical fabric dedicated to St. Karapet in 1741, and documents and posters from the Near East Relief. There were also 1859 photos of Armenian cotton cultivation from Paris; a photo of Lady Azgapetyan who

in 1919 was the first woman to represent Armenia at the World Suffragettes' Conference in Paris; and even an item of firefighting in Armenia.

He noted that that there are no photos from the time of the Armenian Genocide, but there are several from before and after the catastrophe. Also in the collection are many Armeno-Turkish books, including the 13-volume diary of Tavit Adamian who went through the Genocide and emigrated to Boaston. There is also a letter in the Alexander Graham Bell Archives describing the Genocide in Adana in 1909, as well as Talaat Pasha's note of thanks to U.S. Ambassador Henry Morgenthau for hosting a dinner on the eve of the Genocide, April 24, 1915, and the many Morgenthau telegrams to the State Department.

"The Library of Congress has the largest map repository in the world," including the first published map of Yerevan published in 1920 before the fall of the First Republic, he continued.

Rare books abound at the Library of Congress, Dr. Avdoyan revealed,

Continued on page 4

Professor Matthew Jendian Receives 2012 President's Award of Excellence

President John D. Welty, Dr. Matthew Ari Jendian, and J. Michael McGowan

FRESNO -- Dr. Matthew Ari Jendian, a self-described "public sociologist" who excels in academic scholarship and research, commitment to students and community engagement, is the recipient of the 2012 President's Award of Excellence at Fresno State.

Jendian, born and raised in Fresno, received his B.A. in sociology and minor degrees in psychology and Armenian Studies from Fresno State (1991) and his Ph.D. from USC (2001) and joined the faculty at Fresno State in 1995. He is an associate professor, chairs the Department of Sociology and coordinates the university's highly regarded Humanics Program which prepares the next generation of leaders for nonprofit, community benefit organizations.

He was honored Wednesday, January 11, at the Spring Assembly for faculty and staff. The award was presented by J. Michael McGowan, president and CEO of Premier Valley Bank and a member of the University Advisory Board.

The President's Award of Excellence was established in 2001 by the University Advisory Board to honor Fresno State President John D. Welty. The award recognizes a faculty or staff member who demonstrates integrity, leadership and a commitment to the university and the community as exemplified by President Welty.

University Advisory Board members, community leaders who consult with the president, select the recipient and donate money for a \$10,000 award that accompanies the honor.

Jendian is the recipient of several honors, including the Social Action Award from Temple Beth Israel, Amigo Award presented by Vida en el Valle, Provost's Award for Faculty Service, and was honored in Menk, an encyclopedia of biographies of prominent Armenian scholars.

Under Jendian's leadership, Fresno State's Humanics Program has

become recognized as among the strongest in the country in terms of academic vigor and impact of service on the community. The Humanics Program prepares and certifies students to strengthen and lead nonprofit, community benefit organizations. Over 100 students are seeking the Humanics certificate at Fresno State program. Since 2001, nearly 150 Fresno State students have graduated with a Humanics certificate, and approximately 70 percent of them are employed in nonprofit and public sector positions.

Jendian is the current board president of Buchanan Babe Ruth Baseball Association in Clovis and has served as a board member of the Nonprofit Leadership Alliance, a national organization with nearly 50 academic partners. He also serves the Armenian Church as an ordained Deacon and has been a board member for several other organizations including Fresno Nonprofit Advancement Council, Fresno Housing Alliance and Relational Culture Institute.

He is the author of a book, "Becoming American, Remaining Ethnic: The Case of Armenian-Americans in Central California" (LFB Scholarly Publishing, 2008) which can be purchased online at Barnes and Noble (<http://search.barnesandnoble.com/Becoming-American-Remaining-Ethnic/Matthew-A-Jendian/e/9781593322618>). In addition, Jendian is the author of several journal and opinion articles and has made numerous presentations at state, regional and national professional conferences while serving as a reviewer for scholarly publications and journals in his field.

Jendian has also served as an external evaluator with local and multinational community benefit organizations, including Porterville College and Armenian General Benevolent Union. He and his wife, Pamela, reside in Clovis with their two sons, Joshua and Nicholas.

Jerair Nishanian Foundation in Armenia

It was only a happy coincidence that the founders of Jerair Nishanian Foundation – Mr. & Mrs. Jerar and Anahid Nishanian along with foundation board members Archbishop Vicken Aykazian, Reverend Vertanes Kalayjian and Yeretzgin Anahid Kalyjian – met in Yerevan Armenia as the country was feverishly in preparation for the historic celebration of the 20th Anniversary of the Independence of Armenia. The celebrations added a colorful and most heart warming back drop to the planned business meetings for the foundation.

During the past 10 years or so, the foundation has been dispensing scholastic assistance and scholarships to the State University of Kegharkoonik (State University of Gavar-SUG) and to the socially insecure and financially needy students. As of this date, over 100 students have already received their specialized education and have earned their respective diplomas. They are now part of the workforce and contribute to the local economy.

Currently over 50 students are enrolled in various departments and are the recipients of the Jerair Nishanian Foundation scholarship. The foundation has deemed both practical and effective to partner with New York based Armenian Church Diocesan Fund for Armenian Relief (FAR), which in Armenia is Known by its acronym – HOF (Hayasani Oknootyuan Fond). Representing and supervising the Foundation's activities, Mr. Eduard Karapetyan, an official of the HOF, who personally visits, interviews, follows up on the ground with all the applicants to prevent even inadvertent mistakes or misapplication of the funds.

He had stories to tell, one more heart wrenching than the next. To have the "flavor" of the hardship these students go through, suffice it to say that Gavar is a regional center where the University is located. The school does not have any dormitory facilities, so the students have to make a daily trip to attend classes. If there is any transportation, it surely is sparse and unpredictable, but they make it!

At a special welcoming gather-

ing, the auditorium was jam-packed by former and current students and some faculty members. They were there to express their appreciation and gratitude to the benefactor. And they did it with such outpouring of warm feelings with elegance and with poetic articulation. They brought with them gifts, some made personally and creatively put together. The entire experience felt like being in a reunion of close friends and relatives who had not seen each other for a long, long time. There were also collective promises made by all students – a solemn oath to keep the honor of being a recipient of Nishanian Foundation Scholarship. They all shared also how life changing it was to have been selected as a scholarship student.

In response, Mr. Nishanian said: "Having seen and heard all these I now firmly believe that we have made the right investment for the advancement of the Country and for the individual success of each and everyone. To us there is no better reward than to see the bright shining smiles of happiness on your faces. Having heard about your success, I am reassured that a well educated and worthy generation is being nurtured."

The climax of the day was when Mr. Nishanian pledged to make a sizeable contribution to rehabilitate one of the deteriorating buildings on the campus to be used as a student dormitory.

In appreciation of the ongoing efforts for the education of the new generation of Armenian citizens, both the Ministry of Education and Science and the Ministry of Diaspora awarded Mr. Nishanian with a gold medal of recognition. Speaking on behalf of the faculty and students of Gavar University, the Rector Mrs. Rouzanna Hakobyan expressed her own gratitude to the visiting benefactors and the board members of the foundation and presented them personal gifts and momentos. There was a follow up visit to the office of the Ministry of the Diaspora with Dr. Hranoush Hakobyan, who also had high praise for Mr. Nishanian and the mission pursued by the foundation.

DR. Levon Avdoyan Reveals Armenian Treasures

Continued from page 3

including the Book of Prayers from Krikor Naregatsi (1763); a collection of stereographic images; a manuscript of astrology; postal stamps; Verk Hayastani, the first novel of Khachadour Abovyan (1959); and a huge collection of memorial books by immigrants who wrote

about their homeland.

START OF DIGITAL AREA

From the time of the Book of Fridays to the period of publication in the current Republic of Armenia, the presses have always remained active, he pointed out. "We're at the start of the digital area," he said, adding that only ten percent of the Library of Congress is digi-

tized. In response to a question asking what sorts of collection should be digitized, he made several suggestions, including the need for primary documentation on the First Republic of Armenia.

The significant evening ended with Mark Momjian quoting Thomas

Jefferson who said, "I cannot live without books." He then presented Dr. Avdoyan with Christopher Oscanyan's The Sultan and His People. Published in New York in 1857, it is probably the first book printed in the United States by an Armenian author.

Ա. ԵՒ Մ. ՅՈՎԱՏԷՓԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մի քանի տարիներ է ի վեր, իբրև ՅովաՏեփեան վարժարանի երկու աշակերտներու ծնող, ակամատես եղած եմ վարժարանին արձանագրած նուաճումներուն, ինչպէս նաև անոր դիմագրաւած դժուարութիւններուն: Ակամատես եղած եմ ինամակալ Մարմնին, Մտղաուսուցչական կազմին, տնօրէնութեան եւ ուսուցչակազմին անդամներուն ցուցաբերած նուիրաբերումին՝ դպրոցի ձեռնարկներուն յաջողութեան նպատող, ինչպէս նաև դժուարութեան մը յաղթանահարման կամ շրջանցման համար տարուած գործունէութեան եւ անշահախնդիր աշխատանքներուն:

գրականութեան հանդէպ իրենց ունեցած հաւատքին հանդէպ եւ առիթը կ'ընծայեն, որ մեր աշակերտները ունենան գիրենք հիւրընկալող գեղեցիկ ոճով կահաւորուած եւ դասաւորուած նոր գրադարան մը: Գրադարանին պիտանի գիրքերը ապահովուեցան Մտղաուսուցչական կազմին նախաձեռնած մէկ այլ հետաքրքրական միջոցառումի մը միջոցաւ, որ տեղի ունեցաւ Նոյեմբեր 5, 2011ին Կլեմտէյլի Barnes and Nobles գրախանութէն ներս: Այդ օր իւրաքանչիւր աշակերտ պէտք էր իրեն համար սահմանուած գիրքը գնէր գրախանութէն եւ նուիրէր դպրոցին գրադարանին, ինչպէս նա-

Բոլոր կազմերու անդամներուն աշխատանքի արդիւնքով էր, որ Նոյեմբեր ամսուան ընթացքին բացումը կատարուեցաւ մեր վարժարանի նորակառուց գրադարանին: Գրադարանի կառուցման համար նախորդ Մտղաուսուցչական կազմերը կատարած էին անհրաժեշտ հասուածքներ ձեռնակրները, ապահովելով կառուցման ծախսերը: Հոս կ'ուզեմ փակագիծ մը բանալ եւ ըսել, որ կան անշուշտ անձեր, որոնք կը հաւատան գիրքերու կեանքին վաղահաս վախճանին եւ նոր գրադարան հիմնելը անհրաժեշտ ախատանք մը չեն նկատեր, պատճառաբանելով որ այս դուրս երբ արհեստագիտութիւնը այսչափ յառաջացած է եւ իսկական գիրքերու պահանջը պակաս է, երբ գիրքեր փոխարինուած են անոնց ելեքտրական օրինակներով: Նոյն այս անձիք կը յանդգին յայտարարելու, որ մօտ ատենէն գիրքերը ժամանակավրէպ պիտի դառնան: Գիրքի հանդէպ մեծ սէր ու հաւատք ունեցող ծնող մը ըլլալով, կ'ուզեմ երախտագիտութիւնս յայտնել ՅովաՏեփեան վարժարանին շուրջ համախմբուած պատասխանատու բոլոր անձնաւորութիւններուն, որոնք անդրդուելի կը մնան գիրքի եւ

եւ նոյն գրախանութէն մեր դպրոցին միջոցաւ եղած առուծախէն շահաբաժին մը նուիրուեցաւ մեր դպրոցին: Սոյն ձեռնարկը ճիշտացնելու է. եւ Ը. կարգերու աշակերտ-աշակերտուհիները, գրախանութէն ներս փոքր երեխաներու յարմար երկրպագու պատմասացութիւններ կայացնելով:

Շատ հաճելի է շրջապատուած ըլլալ ծնողներով, տնօրէնութեամբ ու ուսուցչակազմի անդամներով, որոնք լրջօրէն եւ ամենայն գոհողութեամբ ու հետաքրքրական ձեռնարկներով կը փորձեն նեցուկ կանգնել մեր սիրելի վարժարանին, որը իսկապէս մեր երախաններուն համար երկրորդ մեծ տունն է, տրամադրելով անոնց ամէն առիթ յառաջդիմելու եւ զարգանալու: Այս առումով գրադարանին համար հայերէն գիրքեր ապահովելու աշխատանքը ստանձնած էր Հայերէն Բաժանմունքն ու Մտղաուսուցչական կազմը: Գրադարանի բացման օրը Հայ Թատերական Ընկերակցութիւնը այցելելով մեր վարժարանը ներկայացուց փունջ մը ՅՈՎԱՏԵՓԵԱՆ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ՏԵՔԻԱԹԵԱՆԻ, իսկ նոյն օրը տեղի ունեցաւ հայերէն գիրքերու վաճառք եւ ցուցադրութիւն: Սոյն երկու ձեռնարկներուն հասոյթով գրադարանին պիտանի հայերէն գիրքե-

րու ցանկին որոշ մաս մը պիտի տրամադրուի: Վարձքը կատար բոլոր այն անձնուէր եւ նուիրեալ անձերուն, որոնց երկար աշխատանքին շնորհիւ կրցանք իրականացնել նոր գրադարան մը ունենալու երազը:

Կ'ուզեմ նաև անդրադառնալ մեր աշակերտներուն ներկայացուցած Ամանորի հանդիսութեան մասին: Այս տարի մեր դպրոցին կարգն էր Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմի առաջնորդարանին մէջ ներկայացնելու կազմողի հանդիսութիւնը, որ տեղի ունեցաւ, Ուրբաթ Դեկտեմբեր 9, 2011ին, որուն ներկայ գտնուեցան ՀԲԸՄ Մարի Մանուկեան Տէմիրճեան վարժարանի որոշ կարգերու եւ ԹՄՄ Արշակ Տիգրանեան վարժարանի բարձրագոյն կարգերու աշակերտութիւնը: Բոլոր աշակերտներն ալ հրաշալի կերպով պատրաստած էին իրենց հանդիսութիւնը, անշուշտ շնորհիւ իրենց ուսուցիչ-ուսուցչուհիներուն հոգատար եւ բժախնդիր աշխատանքին: Երկրորդ անգամ ըլլալով այդ օրը երեկոյեան աշակերտները դարձեալ ներկայացուցին իրենց հանդէսը, այս անգամ մեր եկեղեցւոյ Կիրակոս սրահէն ներս, իրենց ծնողներուն եւ բարեկամներուն համար: Գոհունակութեամբ եւ ուրախութեամբ եւ ուրախութեամբ ըմբռնեցինք նոյն յայտագիրը, երբ այդ օր երեկոյեան աշակերտները դարձեալ ներկայացուցին իրենց հանդէսը, այս անգամ մեր եկեղեցւոյ Կիրակոս սրահէն ներս, իրենց ծնողներուն եւ բարեկամներուն համար: Գոհունակութեամբ եւ ուրախութեամբ ըմբռնեցինք նոյն յայտագիրը, երբ այդ օր երեկոյեան անգամ մը եւս փաստուեցաւ, որ ուր որ հայերէնի հանդիպիս սէր եւ յարգանք կը տածուի, հոն կարելի կ'ըլլայ տեսնել մայրենի լեզուով

արտայայտուող աշակերտներ, որոնք այդ օրուան ամբողջովին հայերէն լեզուով պատրաստուած յայտագրին համար տրամադրած էն երկար ժամեր եւ կրցան համարձակօրէն եւ ազատօրէն ներկայացնել իրենց սահմանուած բաժիններն ու դերերը:

Իբրև հանդիսատես իրապէս կլանուած էի այն իրողութեամբ, որ աշակերտները կրցան սահունօրէն եւ անկաշկանդ կատարել տրամախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ եւ հայկական պար: Պարոն տնօրէնը՝ Շահէ Մանկեան Պրն. Սարգիս Մահաթեանին «Հրաշալի ձամբորդութիւն Դէպի 406 թուական» ներկայացումը մշակած էր եւ համահունչօրէն պատշաճեցուցած էր իւրաքանչիւր դասարանի ներկայացուցիչներու նիւթին հետ: Տրամախօսութեան ընթացքին Time Machine մը օգտագործելով կրցանք այցելել Բեթ-դէհէմ ակամատես ըլլալու մեր Փրկչին ծնունդին, որմէ ետք այցելեցինք Արեւմտեան Հայաստան, վաղարշապատ եւ Արցախ, եւ մեր պատմութեան կարեւոր անցուղարձերուն ներկայ գտնուեցան: Շատ հետաքրքրական էր մեր ամենէն փոքր աշակերտներուն ներկայացուցած երգ-պարը, որոնք կը ներկայացնէին մեզմէ 100 տարի ետք կատարուող Սուրբ Մննդեան հանդիսութիւն մը:

Իբրև ծնող իրապէս կը գնահատեմ ամբողջ ուսուցչակազմին անդամներուն ցուցաբերած անսակարգ գոհողութիւնը, իրենց պարտականութիւններուն հանդէպ ցուցաբերած բարձր գիտակցութիւնը, որոնց շնորհիւ է միայն որ մենք ծնողներս եւ բարեկամները ՅովաՏեփեան վարժարանի շուրջ համախմբուելով ուրախութեամբ կը բաժնեկցինք մեր դպրոցին արձանագրած բոլոր յաջողութիւնները:

ԾՆՈՂ ՄԸ

ՀՐԱՆՏ ԵՒ ՄԱՆՈՒՇ ՍԻՄՈՆԵԱՆՆԵՐԻ ՀԱՍՏԱՏԱԾ ԳՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Գալիֆորնիայի Հայ Գրողներու Միութեան (ԿՀԳՄ) բարերար անդամ, հրապարակագիր Հրանտ եւ Մանուշ Սիմոնեանների հաստատած գրական մրցանակը, 1000 տուրք, կը տրուի Գալիֆորնիաբնակ 2011 թուականի տարուայ լաւագոյն բանաստեղծին եւ արձակագրին, իւրաքանչիւրին 500 տուրք: Մրցույթին մասնակցողները պէտք է իրենց գրական ստեղծագործութիւնները ե-նամակով ուղարկեն ԿՀԳՄին awaoc@yahoo.com ե-հասցէին, մինչեւ 2012 Յունուար 31ը, լրացնելով հետեւեալ պայմանները.

1. Բանաստեղծութիւն առաւելագոյնը եօթը էջ, մինչեւ հինգ խորագիր:
2. Արձակ՝ առաւելագոյնը տասը էջ, մինչեւ երեք խորագիր:
3. Հեղինակի անունը, բնակարանի եւ ե-նամակի հասցէները, հեռախօսի համարը պէտք է գրուած ըլլան միայն մէկ առանձին թղթի վրայ, այլ ոչ մնացեալ էջերուն վրայ, եւ ստեղծագործութիւնների հետ միատեղ ե-նամակին կցուին:
4. Յանձնուած նիւթերը չեն վերադարձուիր:

Մրցույթի արդիւնքը կը յայտարարուի եւ կը կատարուի մրցանակաբաշխումը 2012 Մայիսի 3ին, ԿՀԳՄի նիստում, Կլեմտէյլի Հանրային Գրադարանի դահլիճին մէջ:

ԿՀԳՄ ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ
Ուրբաթ, Յունուարի 20ին 2012

Գալիֆորնիայի Հայ Գրողներու Միութեան յառաջիկայ գրական հանդիպումը, հովանաւորութեամբ Կլեմտէյլի Հանրային Գրադարանի, կը կայանայ Ուրբաթ, Յունուարի 20ին, երեկոյեան ժամի 6.00ին, գրադարանին մէջ՝ 222 East Harvard St, Glendale CA 91205: Տեղի պիտի ունենայ անուանի բանաստեղծ, Երեւանի Պետական Համալսարանի Արտասահմանեան Գրականութեան դասախօս, Տօքթ. Փրոֆ. Արտեմ Յարութիւնեանի հեղինակային ելույթը:

Գրասէր հասարակութեանը կը ներկայացուի անոր նոր ժողովածուն՝ «ՀԵՌՈՒՍՏԱՊՈՆՆԵՐ ԾՈՒՇԻ ԵՒ ԲԱԲԵԼՈՆ ՀԻՒՐԱՆՈՅՆԵՐԻ ԱՇՏԱՐԱԿԻՑ»: Հարց ու պատասխան:

Հիւրասիրութիւն: Գրասէր հասարակութիւնը հրաւիրուած է, մուտքը ազատ է: Ե-մակ: Հասցէ՝ awaoc@yahoo.com:

ՆՈՐԱՎԱՆԵ

Խ. Ծ.- Կարինե Մովսեսյան կ'ապրի եւ կը ստեղծագործէ Հայաստանի մէջ, հայոց լեզուի եւ գրականութեան մասնագէտ է, կը դասաւանդէ դպրոցի եւ Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանին մէջ: «Լաւագոյն ուսուցիչ-2005» հանրապետական մրցոյթի յաղթող է, համահեղինակ է շարք մը գիրքերու, գրական, մանկավարժական եւ հրապարակախօսական յօդուածներու, որոնք տպագրուած են եւ կը շարունակուին տպագրուիլ հանրապետական եւ Սփիւռքի թերթերուն մէջ: Կը ղեկավարէ «Երիտասարդ Սերունդ» հասարակական կազմակերպութիւնը, բազմաթիւ ծրագրեր եւ գաղափարներ կեանքի կոչած է՝ ի բարօրութիւն մեր Հայրենիքի ու անոր փառաբաններուն:

ԿԱՐԻՆԷ ՄՈՎՍԵՅԱՆ

Անառիկ, բարձրաբերձ լեռներ, կարմրին տուող քարաժայռեր՝ երկնքին մօտիկ-մօտիկ, անկարագրելի, հրաշագեղ: Արեւախանձ ծառեր ու թփեր, խաչքարեր, որոնք հինաւուրց պատմութեան պատառիկներ են, որոնք մուրճի ու հատիչի համանուագի արդիւնք են: Քարի հետ կոխու, քարի հետ լուռ գրոցը, որոնք արարուածն են մտքի ու հոգու: Երկինքն այստեղ՝ Հայաստանի այս հիասքանչ վայրում՝ վայոց ձորում, այնպէս է ձուլուել երկրին, որ կարծես երկնքի համաձուլուածք լինի: Սիրտդ հպարտութիւնից ուռչում է, երբ այցելում ես Նորավանք: Այստեղ տիեզերական շշուկներ կան, թափանցիկ գեղեցկութիւններ, սրաթուռի խորհուրդներ կան, խորհուրդներ՝ բազմապիսի, զարմանալի: Ինչպէ՞ս է մարդկային միտքը յղացել դեռ վաղ միջնադարում կերտել նման հրաշք... ձեռակերտ հրաշք:

որպէսզի արժանանայ Սիւնեաց իշխանի դստեր ուշադրութեանը, սակայն կատարեալ երջանկութիւնն այս աշխարհում դարձեալ կիսատ մնաց... այս անգամ էլ չդարձաւ մէկ ամբողջութիւն: Եկեղեցու բարձրագագաթ գմբէթի վերջին քարը արարելիս ոտքը սահեց նկարիչ-ճարտարապետի... Վրիպե՞ց ուշադրութիւնը, թէ՞ սիրոյ տառապահին սպասումները նրան մոլորեցրին: Ու կորաւ յաւիտեան տաղանդաւոր մարդը, նրա քանդակած վերջին քարաբեկորը դարձաւ իր իսկ գերեզմանի շիրմաքարը, որի վրա աշակերտները քանդակեցին նրա իմաստուն մտքերը:

Նրա հետ մեռաւ նաեւ սէրը, բայց մնաց այս պատմութիւնը, մնաց այս հիասքանչ երկայրկ եկեղեցին... դարերի մէջ աւելի վեր խոյացաւ Նորավանքը: Որքան գեղեցիկ է այն: Թէ՛ տեղանքը, թէ՛ կառուցն իր լրացուցիչ մատուցներով կարծես հպարտօրէն ազդարարում են հայ մարդու հոգու յաւեր-

Ինկարկում կայ, եւ աստուածային օրհնութիւն կայ:

Աստուծոյ հնօրեայ փառքի վերադարձ, յոյս, հաւատ, սէր... եւ թող միշտ լոյս լինի... ու կը լինի այսքան երազած լոյսը մեր հինաւուրց երկրում... հոգուս խորքում հաւատում եմ: Հայ մարդը կարող է հրաշքներ գործել, կարող է ունկնդիր լինել տիեզերական անլսելի շշուկներին, եթէ միայն վաղուց օրուայ երաշխիք ունե-

նայ, եթէ չցնդի արժանապատիւ ապրելակերպի իր դարաւոր երազը... նա ամէնուր լոյս կը սփռի, եթէ միայն թոյլ տան... եթէ... Նորավանքն իմ հոգու մէջ է, քո հոգու մէջ էլ կայ, նաեւ ծնունդիք մանկան հոգու մէջ է՝ որպէս անկրկնելի գեղեցկութիւն, որպէս անկրկնելի միտք եւ Բարձրեալի էութեան մասին անհերքելի մնացուն փաստ, որպէս բազում-բազում դարերի քարեղէն լուռ վկայութիւն...:

Նորավանքը եզակի կառուց է, շատ տարբեր է միւս տաճարներից ու եկեղեցիներից: Եւ այդ հրաշքի համար սերունդները պարտական են Մոմիկի ճարտարապետին: Հայկական մի տխուր պատմութիւն կայ միջնադարեան տաղանդաւոր հայի՝ Մոմիկի մասին: Նա յանուն սիրոյ է կառուցել այդ եկեղեցին,

ժութեան զաղտնիքը: Անթերի ընտրութիւն է՝ ձեւը, ոճը, քարի գոյնը, անմատչելի բարձունքը, երկնքի մտերմութիւնը, բնութիւնը: Բոլորը միասին կարծես քարէ ծիածան լինեն... Ամէնէն վկայութիւնն են մարդկային անձիւր մտքի, ձիրքի, բնատուր տաղանդի: Պատերի անկիւններում կարծես դարերի

ԱՐԺԱՆԹԻՆ Հ.Բ.Ը.Մ.Ի ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ԿՈՉՈՒԻ ԳՐԻԳՈՐ ՍԱԹԱՄԵԱՆԻ ԱՆՈՒՆՈՎ

Հարաւային Ամերիկայի Հ.Բ.Ը.Մ.Ի վարչութիւնը որոշած է Պուէնոս Այրէսի իր թատերախումբը անուանել «Գրիգոր Սաթամեան թատերախումբ»: Արդարեւ այս որոշումն առնուած է ի յարգանս եւ ի պատիւ Գրիգոր Սաթամեանի որուն չինամեայ թարգմանական եւ ծառայական վաստակը գնահատուեցաւ յոբելինական մեծաշուք հանդիսութեամբ:

Նշենք նաեւ որ Սաթամեան հետեւած է Լոնտոնի ֆիլմարուեստի վարժարանի դասընթացներուն, ինչպէս նաեւ Պրիւթով թատերական դպրոցին: Ան եղած է Հ.Բ.Ը.Մ.Ի վահրամ ֆափազեան թատերախումբ-

բի գեղարուեստկան անօրէնը: Թատերախաղերով շրջապտոյտներ ունեցած է Հայաստան, Ֆրանսա, Կիպրոս եւ Անգլիա: 1978ին Միացեալ Նահանգներ ժամանելով նշանակուած է Հ.Բ.Ը.Մ.Ի գեղարուեստկան անօրէն: Թատերական շրջապտոյտներ կատարած է Պոսթոն, Տիլթոյթ, Ֆիլադելֆիա եւ Նիւ Եորք: Իսկ 1988 էն ի վեր ան կը գործէ Լոս Անճելըսի մէջ:

Գրիգոր Սաթամեան քանի մը անգամներով այցելած է Պուէնոս Այրէս եւ մարդած տեղւոյն Հ.Բ.Ը.Մ.Ի թատերախումբը: Այս իսկ պատճառով տեղւոյն թատերախումբը անուանաւած է «Գրիգոր Սաթամեան թատերախումբ»:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՀԱՅ ԳԻՐՔԻ ՏԱՆ ԲԱՅՈՒՄ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՉ

Յունուարի 13ին, Մոսկուայի 19 Պատմանգագ փողոցին մէջ, բացուածը կատարուեցաւ Հայ Գիրքի Տան: Այս մէկը նմանակն է Երեւանի Ռուսական գիրքի տան, որուն բացումը կատարուեցաւ Հոկտեմբերի 7ին, 2011:

Կ'իմանանք թէ որոշուած է նմանօրինակ Հայ Գիրքի տուններ բանալ ռուսական Ռոստով, Նիժնի Նովկորոտ, Վարօ նեժ, Սոչի, Կրասնոտար, Սուրկութ, Թիւմէն, Թվեր եւ Եւրօսլաւ քաղաքներուն մէջ:

ԹՈՒՐԲԻԱ «ՄԱՐՄԱՐԱ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ 70 ԱՄԵԱԿԸ

Պոլսոյ «Մարմարա» օրաթերթի հիմնադրութեան 70-ամեակը նշուած է բացառիկ շուքով: Այս առթիւ տեղի ունեցան հրապարակային կարգ մը միջոցառումներ: Իսկ Կիրակի Յունուարի 15ին Շիշլիի «Ճէվահիր» պանդոկի հանդիսասրահին մէջ կայացաւ բանաստեղծ իգնա Սարըասլանի «Դարէ դար Աղթամար» բանաստեղծութեան վրայ Մաժակ Թոշիկենաի կողմէ յորինած «Դարէ դար Աղթամար» օրաթորին: Արդարեւ սոյն օրա-

թորին սիմֆոնիք եւ երգչախմբային երաժշտութեան գլուխ գործոց մըն էր, որուն գլխաւոր աստղերն էին երեք անուանի մենակատարներ էին

Այս բացառիկ յաջող ձեռնարկի աւարտին ելոյթ ունենալով թերթի խմբագրապետ Հատտէճեանն ըսած է «Արուեստի անախընթախ իրագործում մըն էր, որուն նմանը մեր համայնքէն ներս չէ տեսնուած գոնէ վերջին 30 տարիներու ընթացքին»:

ՏԱՐԻՆ ՆՈՐ ԵՒ ԾՆՈՒՆԴՈՒ ՍՈՒՐԲ

ՄԱՍԻՍ ԵՐԵՍՈՒՆ ՏԱՐԵԿԱՆ...

ՄԵԹՐՊՈՒՐԳԵՒ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

Քրիստոսէ առաջ (Ք.Ա.) եւ Քրիստոսէ ետք թուականներով կը չափուին եւ կը բնութագրուին ազգերու եւ ժողովուրդներու պատմութիւնները քրիստոնէայ աշխարհին կողմէ:

Իր բնօրրանին մէջ հրէութեան մերժուած կրօնը, Քրիստոնէութիւնը, որ Քրիստոսի մահէն կամ յարուցումէն մօտ երեք հարիւր տարի ետք պետական կրօն դարձաւ եւ տարածուեցաւ Հռոմէական անձաւորած իր կայսրութեան սահմաններէն ներս, ներկայ քաղաքակրթութեան, օրէնսդրութեան եւ կենցաղագիտութեան հիմերը դրաւ:

Կ'ըսուի թէ, Հռոմայեցիները, Քոնսթանթին Կայսեր առաջնորդութեամբ, յարմար նկատեցին որդեգրել Քրիստոնէութիւնը, որ պէսպիսինքն իրենց իշխանութեան եւ տիրապետութեան տակ եղող բոլոր ժողովուրդներն ու ազգերը նուազագոյն բանակի հսկողութեամբ հնազանդ պահեն, անտեսանելի եւ ամենատեղ ներկայութիւն ունեցող հզօր Աստուծոյ մը հսկողութեան տակ դնելով գանձնաք: Եւ դարեր ամբողջ, Կայսրեր, Վատիկանի Պապեր եւ թագաւորներ, խեղճ Եւրոպան եւ անոր հետ մարդկութիւնը խաբէցին, անոր հաւատացնելով որ իրենք Աստուծոյ ներկայացուցիչներն էին երկրի վրայ:

Եւրոպան, իր ամօթալի կրօնական անցելով, դարեր ամբողջ Վատիկանի խաւարամտութեամբ ուղղուեցաւ եւ խաչակրութեամբ ազգեր թալանեց: Լութերի ու Քալվինի կրօնական ապստամբութենէն եւ Ֆրանսական Յեղափոխութենէն ետք էր միայն որ Եւրոպան թօթափեց Վատիկանի լուծը: Հայութիւնը, սակայն, Քրիստոնէութիւնը պետական կրօն հռչակելով որեւէ ուրիշ ազգէ առաջ, դարեր ամբողջ, իր ազգային առաքելական եկեղեցւոյ իմաստութեամբ ուղղուելով, ճանչցաւ գիր ու գրականութիւն, եւ ունեցաւ ազգային գոյն եւ ինքնութիւն: Ապա, Հայ Կաթողիկէ եւ Հայ Աւետարանական համայնքներու կազմութեամբ, ուսումնաստեղ հայտն առջեւ բացուեցան նոր դպրոցներ եւ տպարաններ, Վիեննայէն ու Վենետիկէն մինչեւ Ամերիկաներ:

«Տարին Նոր եւ Ծնունդը Սուրբ» յեղաշրջուած վերնագրովս ուղեցի շեշտը դնել հայուն կեանքին մէջ տարիներու թաւալքումին ՆՈՐ ըլլալուն շեշտակի կարեւորութիւնը եւ անոր Ծնունդին ՍՈՒՐԲ ըլլալուն ազգայնական իմաստը:

Քրիստոսի Ծնունդը մեզի համար հրեայ պատմութեան հեքիաթներէն ու հին կամ նոր աւետարանի էջերէն անդին պէտք է երթայ, եւ լուսարձակի տակ դրուին Քրիստոնէութեան պատճառաւ մեր ազգը կազմաւորող եւ կադապարող քրիստոնէայ ազգայինները, Մեսրոպ Մաշտոցէն մինչեւ Խրիմեան Հայրիկ:

Մեր եկեղեցիներուն մէջ, աւետարանի ընթերցումէն անդին եւ աւելի, թող հազարամեայ մեր շարականներու ունկնդրութեամբ յիշատակենք Նարեկացին եւ Խորենացին, Շիրակացին եւ Կոմիտասը:

Հայ Եկեղեցին պահեց ու պահպանեց իր ազգը երբ չկար «եւք ու ճար», եւ երախտապարտ հայր, հաւատացեալ կամ ոչ-հաւատացեալ, կը գուրգուրայ, եւ անպայման

պէտք է գուրգուրայ, իր ազգային եկեղեցւոյ վրայ: Մեզմէ շատեր քրիստոնէայ-հայեր են բայց ոչ հայ-քրիստոնէաներ: Մեզմէ շատեր, հայ եկեղեցւոյ սքանչելի շարական-երգեցողութենէն, եւ մանաւանդ անոր ամենասուրբ եւ անման «Տէր Ողորմիա»-ի գլխաչոք ունկնդրութեամբ, դէպի վեր Աստուծոյ ուղղուելէ առաջ կամ աւելի, կ'ուղղուին դէպի անցեալը հայուն, եւ իրենց մտքի պաաստաւին վրայ կը տեսնեն նահատակ ժողովուրդ մը ամբողջ որ մէկ Գողգոթայէն դէպի աւելի գէջ գողգոթաներ ուղղուեցաւ, եւ Քրիստոսէ աւելի չարչարուեցաւ ու խաչուեցաւ:

Այս բոլորին հետ մէկտեղ, սակայն, կ'արժէ հոս նշել, թէ Հայր աչլեւս պէտք է թօթափել իր վրայէն, դարաւոր ստրկութենէ եւ դարեր ամբողջ ազգային եւ սեփական պետականութենէն գուրկ ապրելու իրողութենէն ժառանգ մնացած բարդոյթը (Complex), եւ իր ներկայ պետութեան համագորչնկատէ անցեալի դժուար պարագաներու բերմամբ իրեն պարտադրուած պետութիւնը՝ Հայ Եկեղեցին: Մեր եկեղեցականները պէտք չէ նկատել ազգային կամ քաղաքական առաջնորդներ, այլ հոգեւոր սնունդի մատակարարներ, եւ մեր աշխարհական ղեկավարներն ալ պարտին ըլլալ անոնց անցեալի կարեւոր ազգային դերը լեցնող գործակատարներ, եւ ոչ անոնց շուքին տակ գործող սպասարկուներ:

Տօնական օրերու առթիւ, գիտակցիք թէ Քրիստոսի Սուրբ Ծնունդը եւ առաքելութիւնը, մարդկութեան համար եղաւ անոր մէջ անասնական կիրքերու զսպումը, ինչպէս նաեւ անոր խաղաղութեան մոնեստիկը:

Քրիստոնէութիւնը, առեւտրական եւ նիւթական շահեր ապահովող ընկերութիւն մը չէ, որու խողովակով Աստուծոյ ողորմութիւնը կամ Դրախտի արքայութիւնը կոչուող հանգիստը կը գնուի կամ կ'ապահովուի:

Հայ Քրիստոսի Ծնունդը այն սուրբ գիտակցութիւնը պէտք է ըլլայ ամէն հայուն, թէ Քրիստոնէութիւնը իրեն տուաւ ազգային դիմագիծ, եւ տարբեր ըլլալու յատկութիւն, որպէսզի իրմէ զօրաւոր շրջապատին կողմէ կու չբերթայ, եւ ժամանակի փոշիին մէջ չկորսուի:

Հայ Նոր Տարին պէտք է ըլլայ ամէն հայի մէջ ՆՈՐ յաջողութիւններ ձեռք բերելու կամ արձանագրելու կամ մտադրութիւն: Ներելի չէ մեզի, մեր անցեալէն մեզի փոխանցուած մուրհակներն ու պարտքերը չզանձել. մեր անիրաւուած իրաւունքներուն տիրանալու պատրաստակամութեան եւ կարողութեան մակարդակին վրայ չըլլալ:

Թող ամէն հայի եւ ազնիւ մարդու նոր Տարին ըլլայ հաճելի նորութիւններով ճոխ եւ ամէն տեսակի յաջողութիւններով լեցուն:

Թող ամէն հայի եւ ազնիւ մարդու Սուրբ Ծնունդը ըլլայ հրաշագործ սրբութիւններով առողջութիւն եւ երջանկութիւն պարգեւող անվերջ ծնունդ եւ հոգեկան սնունդ, եւ թող մեր տագնապած աշխարհի մարդկութիւնը, քրիստոսավայել կեանքի մէջ խաղաղ եւ ուրախ ապրելու արժանի դառնայ:

Թող Տէրը Ողորմի եւ պարգեւէ մեր հիւանդաց'առողջութիւն, մեր ննջեցելոց արքայութիւն, եւ մեր ազգին՝ խաղաղութիւն:

ՊՕՂՈՍԱԳԻՍԵԱՆ

Տարիներն էին եօթանասուն-ութսունականների, այլուամ էր մայրիների չքնաղ երկիրը, այլուամ էին Միջերկրականի տաքուկ ջրերի ափին կանգնած արեւելքի գեղեցկուհին: Մարդ արարած, իր քանդուածի ահաւոր ախտով փրուծ է այն, ինչը տարիների խոնջանքով էր արարել: Պատմիչներ վկայում են, որ իր քաղաքակրթութեան երթի ժամանակաշրջանի իննսուն առ հարիւրի ընթացքում մարդիկ կուուել են, սպաննել իրար, խլել իրարու ինչք, հողատարածքներ, փլել շէներ, աւերել քաղաքներ:

Բիրիթ, Պէյրութն էր դարձել կրակախանձ քաղաք, որտեղով հագար, հագար տարիներ առաջ անցել էր Արմինա-Հայաստանի այրուածի գուռները առաջնորդած հայոց ուղիքի փառք, արեւելքի հզորագոյն արքայ՝ Տիգրան Մեծը: Այն հպատակեցնելուց յետոյ, ինքնաւորութիւն էր շնորհել քաղաքին:

Իրենց շէներից բռնի տեղահանուած հայրենագուրկ բազում հայեր էին ապաստան գտել «Մայրի» երկիր Լիբանանի քաղաքներ՝ Պէյրութ, Այնճար եւ այլուր: Իրենց սկզբնական կացարան խրճիթ աւանները, քաղաքներ դարձրին: Այնտեղ հիմնադրեցին եկեղեցիներ, դպրոցներ, սպասարկման ու արտադրական ոլորտների կառուցներ, ծաղկեցրին մշակութիւն: Պէյրութն էր երկու հատուածների բաժանուած, կուուամ էին, ինչի՞ համար, թէ՞ ուրիշներն էին կուուացնում նրանց: Հայր իր իմաստութեամբ չխառնուեց նրանց կուուին, չէզոք դիրք բռնեց: Կեանքի ու աշխատանքի անապահովութիւն, եւ արտագաղթ՝ գլխաւորապէս դէպի Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Գալիֆորնիա նահանգ:

Երեսուն տարիներ առաջ, Գալիֆորնիայի Փասստինա քաղաքում խորհրդի էին նստել Լիբանանահայ մտաւորականներ, իրենց դաւանած Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան պաշտօնաթերթ հրատարակելու: «Մասիս» էին անուանել այն, որ նրա ընթերցողները սրտերին հոսէր հայոց «Ազատն Մասիս»ի ոգեղէն խորհուրդը: Օտար մի լրագրող, Մասիսի դիմաց կանգնած ասել էր՝ «Արեգակի լոյսի հետ «Մասիս»ի վեհ, անհատ դէմքը տեսնելու անկարող այն հպելու ողբերգութիւնն են ապրում հայերը»: Հայոց բոցափառ բանաստեղծը նրան երգեց որպէս «եարի», որպէս «անհաս փառքի ճամբայ»: Հայոց հին աստուածներն են գալիս Նեմրութ գաղթի իրենց բնակավայրից Արարատի գագաթ, բուռ, բուռ ձիւն շողում իրենց դէմ յառնած «Խորան» յուշակոթողին, այնտեղ այցի եկած հայերի մըմունջը մեղմելու:

Հայրենագրկուած Հայր, «Հայաստան» է կանչում: «Մասիս» լրագիրը արարող փայլուն մտաւորականներ Գագանճեան, Մոլոյեան, Տէր Դաւիթեան, Խոտանեան, Թուճեան, չաւերութեան ճամբորդ դարձած Սաղրեան, նրա էջերից իրենց ազգապետ-նահապետ Հայկի ժառանգ թողած Հայաստան երկրի ոգու խորհրդի կրակը բաշխեցին հայերին: Հայաստան, Հայաստանի Հանրապետութիւն, տասնչորս ազգերի հետ դաշնակցած ընկերվարական կարգեր էին հաստատել: Հնչակեանները այն համա-

րել էին իրենց սոցիալական երազների իրականացումը:

«Մասիս»ը իր դաւանած կուսակցութեան ժողովրդավար, ընկերվարական հաւատամքով կանգնել էր նրա պետականութեան կողքին, որովհետեւ հայոց երկիրն էր այն: Իրականացել էր յանուն ինքնավար Հայաստանի պայքարի համար կախադան ելած իր դաւանած կուսակցութեան փառաւոր գործիչներից մէկի մարգարէութիւնը՝ «Արեւելքում սոցիալիստական Հայաստանի արեւը պիտի շողայ»:

Եւ 1924 թուականին, Աթէնքում գումարուած Հնչակեան Կուսակցութեան ութերորդ համագումարի որոշման մէջ գրել էին՝ «Հնչակեան Կուսակցութեան հետապնդած նպատակի իրականացումն է Խորհրդային Հայաստանը: Ան կը կազմէ մեր յոյսերուն եւ ցանկութիւններու գլխաւոր կուուանը: Խորհրդային Հայաստանը հայութեան պաշտօնական ներկայացուցիչն է: Խորհրդային Հայաստանը ըլլալով Խորհրդային մեծ Միութեան հաւասարագոր անդամը, որեւէ թշնամութիւն կամ պայքար այս վերջնոյն (ՍՍՀՄ-ի) դէմ պիտի նկատենք պայքար կամ թշնամութիւն առաջնոյն (Հայաստանի) դէմ: Տաճկահայ դատի լուծման որեւէ աշխատանք համապատասխան ըլլալու է Խորհրդային քաղաքականութեան: Հնչակեան Կուսակցութիւնը անվերապահօրէն կը կանգնի Խորհրդային Հայաստանի կողքին, կը ջանայ ամէն միջոցով աստարել անոր բարգաւաճումին ու վերաշինութեանը եւ կապել գաղութահայ աշխատաւորութեանը բարոյս-գաղափարական եւ տնտեսական կապերով Մայր Հայրենիքին»:

«Մասիս» մնացել էր օրինաւոր սոցիալիստական Հայաստանի կարգերին, թէկուզ ժամանակին կուսակցութեան գործունէութիւնը կասեցուել է, իրենց համարել «Մանր Բուրժուական Կուսակցութիւն» «Մասիս»ը ուրախ լուրեր էր ճամբել ընթերցողներին: Բանաստեղծների երկնած տաղեր, գիտնականների մտքերի փայլատակումների լոյսը ճառագել աշխարհին: Հայոց հողի մշակների առատ բերքի լուրերի հրճուանքը աւետել: Արարատի ստորոտի դաշտերում խաղողի բերքահաւաք էր երգել, նրանից քամուած գինու, քոնեակի փառաբանումն էր աղել: «Մասիս»ը իր արարողների անկաշառ տրամաբանութեամբ, երբեք քաղաքականապէս չէր հակադրուել նրան:

Հայոցնահապետ Հայր «Արեւ» դարձած, իր շուրջը աստղեր հաւաքած, աստղաբոյլ կազմել: Իր աստղերից ամենափայլունը ճամբել Հայկական Լեռնաշխարհի երկնակամար, ազատութեան ոգու լոյս հոսելու արեւորդի հայերի սրտերին: Այդ ոգու լոյսը որպէս դրօշ պարգած գէնքի ելաւ Հայաստանը, գնացին տուն բերելու գաւթուած հողը իրենց Արցախ աշխարհի:

Բացէք էջերը «Մասիս»ի, հայոց ազատագրական պայքարի խիզախումների բոցավառ խօսքն է, այնտեղ մղուած քաղերի մարտերի սխրանքների ու նրանց յաղթանակների փառաբանման բազում հրապարակումներ են այնտեղ:

Բացէք էջերը «Մասիս»ի իննսուական թուականների հրապարակումները

ՄԵՐ ՍՐՏԵՐԸ ԻՐԱՐ ԿԱՊՈՂ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ռ. ԿՈՐԻԻՆ

Թաթախման գիշեր է, ինչպես ընդունուած է ստեղծել խթման: Տնեցիները պատրաստութիւն են տեսել հայկական խոհանոցային կերակրատեսակներ՝ Ջրօհրնէքին յատուկ: Նախքան սեղանի շուրջը անցնելու յիշում եմ մօրս բարեպաշտական այն սովորութիւնը, որ իւրաքանչիւր թաթախման գիշեր խոնակ էր ծխում յիշելով կեանքից հեռացած հարազատներին, իւրաքանչիւրի անունը խորհրդաւոր գգայնութեամբ արտաբերելով խոնակ էր դնում կեծ կարմիր կրակի վրայ ճորագալոցի պատարագից տուն վերադառնալուց անմիջապէս յետոյ: Ահա ես էլ նոյն սովորութեան հետքերով անցնում եմ գործի: Մեծ թոռս՝ հինգ տարեկան Նագէն, հետաքրքրուած հարց է տալիս.

-Ապապա ի՞նչ ես անում, էս ծակծակ թիթեղը ի՞նչի համար է:

Ձանաւում եմ նրա բոլոր հարցերին համբերութեամբ պատասխանել, որպէսզի մեր խօսակցական լեզուին վարժուի:

-Այս թիթեղի վրայ վառած ածուխ եմ շարելու, յետոյ կը տեսնես, ինչ եմ անելու, նախ գնանք՝ կրակ վառենք:

Նրա ձեռքը բռնած բակում դրուած կրակարանին ենք մօտենում, այդ միջոցին տիկնոջս հետ մեր մօտ է գալիս աւելի փոքր թոռնիկս՝ Յօղիկը, նա էլ հետաքրքրութիւնից մղուած հարցեր է ուղղում թոթովախօս բառերով, նա երեք տարեկանի սեմին է, բայց դեռ կակազում է, նա ստանալով պատասխան՝ կանգնում է կողքիս անդադար խառնուելով գործին:

Տօնական հաճելի գիշեր է, դրանով հանդերձ որ ձմռան եղանակ է, սակայն գարնան գաղջ երեկոյի տպաւորութիւն է թողնում, ոչ սրթսրթացնող: Գրեթէ լիալուսնի սկաւառակը էն ծիրկաթնի մօտից իր արծաթէ ջինջ լոյսն է արձակել մութը մեղմացնելու նպատակով, անհամար աստղերի զարդարանքը եւս երկնքում իրենց կախարդական շէկ պլպլոցով լուսնի մէջքին կանգնած մոնջօ օգնում են նրան առատահոս լոյսի տարածման՝ առաւել շուք ու փայլ տալու Մեսիայի Մննդեան երեկոյին, այսպէս՝ երկինք ու երկիր տօն են բռնել Յիսուսի Մննդեան առիթով:

Կրակարանի հուրհարացող բո-

ցին հսկում եմ, որ շատ չբոցկլտայ, հարեւանների բողոքի ալիքից զգուշանալով, քանի որ շրջապատը փայտ է եւ բռնկուելու վտանգը հաւանական: Ես այնքան էլ փայտաշէն բնակարանի հետ սէր չունեմ, նա ժամանակաւոր տպաւորութիւն է թողնում տարերքի վտանգին ենթակայ՝ հրդեհի, փթման եւ այլն:

Այստեղ թող յիշեմ մի դէպք Կրակի հետ կապուող, որը մտահոգիչ դարձաւ, սակայն բարեբախտաբար պատժիչ հետեւանք չունեցաւ: Մեր վարձու կառուցիչ համալիրում չարմար խորովածի տեղ չունէինք, հարկադրուած կնոջս հետ խորովելիք միան ու պատկանելիք առարկանները վերցրած Գրեթէլի վերդուգօ զբօսայգին գնացինք, մեր տարած կրակարանը դրինք փարքի կրակարանի վրայ եւ մօտակայ թափթփած չոր փայտերը հաւաքելով կրակ արեցինք, կրակի ծուխն ու բոցը երկինք էր բարձրացել, մենք էլ միամիտ միսը շամփուրին ենք քաշում, լուրիկը, սոխը, գետնախնձորը, բիբարը եւ սմբուկն էլ պատրաստում ու սպասում ենք որ հուրհարացող բոցի ալիքաւորող հրեղէն լեզուները կրակարանի երախում հանգչեն, այդ միջոցին հրէջ մեքենան մի կողմից եւ փարքի պատասխանատուները միւս կողմից կրակի շուրջը օղակելով բոցկլտացող խոշոր փայտերը մարել ստեղծ կրակարանում թողնելով ածխացած կրակը, ինձ նկատողութիւն անելով թարգմանի միջոցով, կրակ անելու մասին օրէնքը բացատրեցին, ապա ինքնութեանս տեղեկութիւնները առնելով թողին հեռացան: Իմ անզգոյշ արարքը մեզ մտահոգութեան եւ անհանգստութեան մատնեց յետագայ պատասխանատուութիւնից եւ տուգանքից: Եղած կրակով կիսատապուած բաներ խորովելով տուն մեկնեցինք:

Ուր էլ լինենք, պէտք է որ օրէնքը յարգել եւ ուշադիր լինել:

Ամերիկայում, հասարակութեան աչքի առջեւ մարդկանց արարքները ըստ օրինաց ձեւուած ու չափուած պիտի լինեն տարբեր տեսակէտից, որպէսզի մարդ չտուգանուի, այն էլ ինչ բարձր տուգանք, որի պատճառով զգուշութիւն եւ կարգ ու կանոն է տիրում այն էլ մի խայտաբղէտ ժողովուրդների երկրում: Ես համաձայն եմ այս տեսակ օրէնսդրութեան հետ, կարգ ու կանոնի խստութիւնը ապահով եւ խաղաղ կեանքի, հանգս-

տութեան եւ յառաջադիմութեան երաշխիք է: Յոյսով մեր Հայաստան աշխարհում եւս կարգ ու կանոնի եւ օրէնքի խստութիւնը տիրակալ լինի:

Պատիկները սեւեռուած կրակին ուրախութեան ճիշեր են արձակում, մերթ մօտենում են, մերթ նահանջում բղաւելով:

-Վա՛յ, էս ինչ տաք է:

Սեւաթուխ ածուխը դարձաւ վառվառ բոսորաթոյր, շարում եմ թիթեղի վրայ, այն առածը թէ՛ սեւին սապոնը ինչ կանի, խեւին՝ խրատը, սակայն մենք սեւին դարձրինք վառ կարմիր ջերմացնող եւ այրող կրակ:

Թոռներս կրակի շուրջը ակնդէտ շարժումներն են հետեւում: Խոնկն եմ բերում, որ կրակի վրայ ծխեցնեմ, Նագէն ձեռքը մեկնում է դէպի խոնկը ափի մէջ առնելով մի քանի հատիկներ անոյշ բաւերով հարցնում է.

-Ապապա ի՞նչ է սա:

-Սրան ասում են խոնկ, անուշաբոցը ծառի խէժից է ստացւում:

-Ինչ են անում սրան:

-Կրակի վրայ ծխեցնում են, որ անոյշ հոտ տարածուի, մի քանի յատկութիւններ ունի:

-Ի՞նչ է նշանակում յատկութիւն:

-Այստեղ այսինքն՝ գործածութեան տեսակ, օրինակ, առաջին՝ հոտառութեան անոյշ հոտ է տարածում շուրջը, երկրորդ՝ օդում մանրէներին-միկրոբներին սպանում է, հակաբիւտիչ յատկութիւն ունի, երրորդը՝ խորհրդաւոր մթնոլորտ է առաջացնում աղօթքի համար, հասկացա՞ր, ինչ որ ասացի.

-Հա՛, հասկացայ:

-Հա չեն ասի, կասեն՝ այո՞: Խոնկը գործ է ածուած եկեղեցում, գերեզմանատնում եւ այսպիսի առիթներով: Եկեղեցում խոնկի անուշաբոցը ծուխը տարածուած է եկեղեցական սպասքով վառով: Նախքան խոնկը կրակի վրայ դնելով խաչակնքում եմ, «Հայր Մեր» եմ ասում, ապա յիշում եմ ծնողներին եւ հարազատ ննջեցեալների անուններ նրանց հոգուն խաղաղութիւն հայցելով:

Մեռեալներին յիշելով կապուած ենք մնում մեր անցեալին, երախտապարտ նրանց արածին, խրախուսիչ գալիք սերունդներին:

Մեծ թոռս մաքուր հայերէն է խօսում սովորելով մեզանից եւ յաճախած մանկամտերի տնօրէն՝ հայաստանցի չարգելի տիկնոջից: Նրա բնակարանը նաեւ օգտագործուած է որպէս մանկամտեր,

նոր է, ունի քիչ թւով աշակերտներ, որոնք լաւապէս վարժուած են հայերէն լեզուին՝ Հայաստանեան ոճով եւ առողջանութեամբ: Թոռս չի համբերում եւ իր հարցումն է ուղղում.

-Ապապա՛, էս ի՞նչ արեցիր եւ ի՞նչ ասացիր:

-Այսպիսի ժամանակ խաչակնքում ենք, «Հայր Մեր» ենք ասում եւ ննջեցեալների համար հոգու խաղաղութիւն ենք խնդրում:

Երեկտրական դեղնաւուն լոյսի տակ խնկի հոտաւէտ ծուխը սփռուած է մեր շուրջ բոլորը եւ մուտք է գործում բնակարանից ներս հոգեպարար մթնոլորտ ստեղծելով: Տնեցիները մէկ-մէկ մօտենում են կրակին եւ խոնկ են աւելացնում, կապտաւուն ծուխը լոյսից դէպի վեր դէպի աստղաբոյլ երկինքն է սաւառնում մեր աղօթքների հետ միասին եւ անհանում տեսողութիւնից:

Խնկածխումը աւարտելով պատրաստում ենք ընթրիքի համար: Յարաբաժնում խստութեամբ տօնածառը իր երկրներով տօնական շքեղութիւն եւ գեղեցկութիւն է պարգեւել բնակարանին եւ ուրախութիւն բնակիչների սրտերին ի մասնաւորի երեխաներին: Խտասալիկով հայերէն երգեր են սփռում՝ ուրախ պար ու երաժտութիւն: Ընթրիքի սեղանը պատրաստ է: Խաչակնքումով եւ «Հայր Մեր» Տէրունական աղօթքով նշխարքը մանրացնում եմ բաժակով գինու մէջ ի նշան վերջին Ընթրիքի, բաժանում եմ ընտանեկան կազմի անդամների մէջ շնորհաւորելով Յիսուսի Մննդը, ապա կենացներ եւ մաղթանքներ:

Իսկապէս ինչ գեղեցիկ եւ տպաւորիչ է տօնական սեղանի շուրջ հաւաքուած ընտանիքի բոլոր անդամները եւ միասնաբար մէկ սիրտ ու մէկ հոգի դարձած նշեն մեր տօները հայկական սովորութիւններով: Այս սովորութիւնների պահպանումը անհրաժեշտութիւն է մանաւանդ հայրենիքից հեռու օտար ափերում:

Թող մեր երիտասարդ ծնողները շատ առիթ տան երեխաներին առաւել շփուեն եւ հաղորդուեն իրենց պապիկ-տատիկների հետ, նրանք ընտանիքի արմատն են, նրանցով են փոխանցուած մեր սովորութիւնները, նրանցով են բալիկները սնուած հայկականութեամբ: Պապիկն ու տատիկը սերնդաշառաւիղի վստահելի երաշխիքն են՝ առհասարակ:

«ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ»
ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ 70

Ամէն Կիրակի երեկոյեան ժամը 10:00-ից 12:30

Կլէնտելի 380-րդ կայանից

ST. GREGORY ARMENIAN CHURCH
Geragos BANQUET HALL OF PASADENA
NEWLY REMODELED

Now ready to host your

- Wedding
- Baptism
- Anniversaries
- All other happy & sad events.
- Կարասիք
- Մկրտութիւն
- Տարեդարձ
- և ամէն ուրախ ու տխուր առիթներ:

ՎԱԿԷ 562-715-8730 VAHE

Լաւագոյն և յարմարագոյն գիւնդով ձեզ կ'սպասարկենք

ՄԱՍԻՍ ԵՐԵՍՈՒՆ ՏԱՐԵԿԱՆ...

Շարունակում է 15-էն

րակումները, հայոց երրորդ հանրապետութիւնն է այնտեղ: «Մասիս» իր ողջամիտ քաղաքական արեւելումով, եղաւ անկախացած Հայաստանի Հանրապետութեան կողքին, հանդէս եկաւ նրա տնտեսական ու քաղաքական բարեփոխումների գարգացումները մեկնաբանող հրապարակումներով: Իր դաւանած կուսակցութեան ծրագրի իրականացման թէկուզ մի փոքրիկ մասն էր, սակայն սկիզբը անկախ նոր պետականութեան: Նախախնամութեան ինչ թեւադրանքով, Մուսաների Լեւոն շէնի մի գեղջուկի երազանքն էր իրականացել, իր շէնի Տէր Պետրոսեանների որդին «Թագաւորել» էր Հայաստան երկրում: պահն էր դժուար, հողի ազատագրական կռիւ, շրջափակում: «Մասիս» իր էջերում կանգնեց նոր Հայաստանի, նոր նախագահի կողքին: «Մասիս» ի աշխատակիցները երկրի անկախութեան գովքի հետ միաժամանակ մատնանշում էին այն յոռին, որ կարող էր խաթարել երկրի քաղաքական, ընկերային, տնտեսական զարգացման ընթացքը:

Հրաժարուե՞ց, թէ՞ պաշտօնանկ արեցին առաջին նախագահին: Նոր մարդիկ եկան կառավարելու երկիրը, նոր խորհրդարանազգային ժողով, որտեղ սակաւ եղան մտաւորական մարդիկ, բազում էին ոչ ուղիղ ճանապարհով հարստացածն էր: Արդար չէին կառավարում, օրէնքը ոչ բոլորի համար:

Արցախի եւ Հայաստանի բանակները վճռեցին էին թուրքին հայոց հողից, ազատագրել մի մասն իրենց աշխարհի: Հարիւր, հարիւր հազար հայեր փախելն էին իրենց շէնացրած Ատրպէյճան յորջորջուած երկրի քաղաքներում ու աւաններում արարած տներից, հասել Արցախ ու Հայաստան: «Մասիս» ի խմբագիրներ, իրենց հրապարակումներով, յորդորել են իշխանութիւններին նրանց բնակեցնել հայ ուսանողների արիւնով ազատագրուած տարածքներում: Նրանք, այդ երկրի քաղաքացիները, օտարուած էին եղել իրենց կացարաններից: Որպէս այդպիսին, իրաւունք ունէին նոյն երկրի ուրիշ մի տեղում բնակութեան նոր վայր հիմնադրե-

լու, մանաւանդ այնտեղ, որտեղից անհացել էր թուրքի ստուերը, որը իրենց նախնիներին պատկանող հողն էր, որի վրայ երբեք այդ երկրին պատկանելու տիտղոս չի եղել: Մի «խոշոր» թուրք պիտի ասէր՝ «Հողը արեամբ են գրաւում», այո, հայն այն արեամբ էր գրաւել, առաւել, որ այն իր հայրենի հողն էր եղել: Պահն էր խիստ նպաստաւոր լեցուն հայերով բնակեցնելու հողն այն, աշխարհը դէմ յանդիման էր լինելու կատարուած փաստի առաջ, չեղաւ, այդ համարեա անբնակ տարածքների համար հիմա ինչ ենք ասում աշխարհին, ասիսու...:

«Մասիս» ի աշխատակիցներ իրենց հրապարակումներում մատնացոյց են անում այն թերին, որ կան, որպէսզի իշխանութիւնները շտկեն այն, արդար կառավարեն հայոց երկիրը, հայոց շէների ու ոստանների աշխատակիցներին չտանջեն, նրանց խոնջանքի արարումը չչլփախեն: Նրանք չեն ըմբռնում, որ այդ նրանք ենք, որ արիական Արմէն-Հայ ցեղի տրոփիւնն են հազար-հազար դարերից բերել հասցրել մեզ: Վա՛յ նրանց, ովքեր նրանց դատած հաց են յափշտակում: Քրիստոնեայ Հայաստանում աղքատութիւնը անհաճոյ է Աստծոյն, մեղք է:

«Մասիս» իր էջերը միշտ լայն է բացել նրանց համար, արհեստավարժ թէ՛ սկսնակ, որոնք հայերէն են երկնում, թէ՛ կուզ նրանց արտայայտած մտքերը միշտ չէ, որ համամիտ են իր դաւանած համոզմունքներին: «Մասիս» բովանդակալից լրագիր է, «Մասիս» աշխարհական լրագիր է: Այնտեղ հրատարակում են հայրենի, թէ՛ այս կողմերը հասած մտաւորականների, գրասէրների քաղաքական, վերլուծական, գիտական, պատմական, յուշագրական, հրապարակագրական եւ ազգային հարցերի վերաբերեալ յօդուածներ: Նաեւ արհեստավարժ գրողների գործերի պատմութիւններ, բանաստեղծութիւններ, որոնք ինչքան հոգեկան ու գեղագիտական վայելք են պատճառում ընթերցողներին:

«Մասիս» ի առաջին էջի սիւնակ-խմբագրականները, գլխաւոր խմբագիր Տօքթ. Արշակ Գազանճեանի մտքի ու գրչի յօրինումների արգասիքն են: Մեծ բաւականու-

թեամբ եմ ընթերցում խիստ իմաստալից, բովանդակալից այդ սիւնակները: Այնտեղ արտայայտուած մտքերը կշռադատ են, անկաշառ, հանդուրժող, հաւասարակշիռ դատողութիւններ, որոնք ընթերցողին տանում են ճշմարտութեան որոնման ճանապարհին: Գեղեցիկ գրելաոճ, անթերի շարահիւսութիւն, նման մտաւորականներին շնորհիւ է, որ արեւմտահայերէնը յարատեւում է, ուսանելի դառնում սկսնակ հայ գրողների համար:

Կարճ ժամանակ առաջ յաւերժական ճամբորդ եղաւ «Մասիս» ի հիմնադիրներից, նրա երկարամեայ գլխաւոր խմբագիր Տօքթ. Յարութիւն Սաղբեանը: Ափսոս, այդ փայլուն մտաւորական հայորդուն: Խիստ այժմէական էին նրա քաղաքական, վերլուծական, հրապարակախօսական, փիլիսոփայական հատու, հզօր ու իմաստուն հրապարակումները: Համոզիչ էին նրա քաղաքական իրադարձութիւնների կանխատեսումները:

«Մասիս» ի էջերում քաղաքական իրադարձութիւնների հրապարակումներով հանդէս է գալիս Գրիգոր Խոտանեանը, հասուն դատողութեամբ վերլուծում քաղաքական անցուղարձերը, ճշմարիտ եզրակացութիւններ յանգում: «Մասիս» ում յաճախ է հանդէս գալիս լրագրի խմբագիր-մտաւորականներից՝ Սահակ Թուֆեանը, հայրենի երկրի քաղաքական կեանքի վերլուծական յօդուածներով: «Մասիս» ի խմբագիրներից, «Նոր Սերունդ» մշակութային միութեան անխոնջ նախագահ՝ Յարութ Տէր Դաւիթեանը նոյնպէս յաճախ հանդէս է գալիս հրապարակումներով հայրենի երկրի ու արտերկրի ազգային, ընկերային ու մշակութային հարցերի շուրջ: Սակաւանում են մամուլի նուիրեալներ, յօդուածագիրներ, ընդմիջում կամ լրիւ դադարում լոյս տեսնել հայ մամուլի հրատարակութիւններ, խիստ նուագում ընթերցողներ, ո՞վ է գալու փոխարինելու նրանց, համազգային մտահոգութեան առարկայ չէ՞...:

Ինչպէ՞ս արտայայտեմ երախտագիտութիւնս «Մասիս» ի, նրա բարեհամբոյր, իմաստուն խմբագիր Տօքթ. Արշակ Գազանճեանին, որն իմ առաջ բացեց դարպասները «Մասիս» ի: Նրա հարիւր, հարիւր էջերից Մուսա Լեւոն ողջոյնը հաղորդեցի հայերին: Յաղթանակի

յուշարձանի ոգեղէն լոյսը ափիս որպէս նշխար բաժանեցի հայերին: Մուսաների պաշտամունքի լեւոն յաղթական ճակատամարտերի գէնքերի որոտների ու նրա ոգու արձագանգները սփռեցի: Նրա էջերում, Հայկի ցեղին ոգին գրկած քայլեցի հայերի հետ: Ափսոս, կարօտով են լցուած փշուր եղած, անհող, տարագիր հայերի սրտերը: «Մասիս» ը իր աշխատակիցներով, նրանց վերադարձի ճանապարհն է հարթում:

Առաւօտները գնում են Կլեոքս պողոտայի հայկական վաճառատուներ, «Մասիս» եւ ուրիշ լրագիրներ ձեռք բերելու: Առանց տուն վերադառնալ շտապելու, թերթում լրագիրները, ընթերցում նրանց էջերի առաւել այժմէական հրապարակումները: Սեղանիկին «Մասիս» ի էջերը լայն բացած ընթերցում էի: Տարեց մի մարդ կողքիս կանգնած ուշադիր նայում էր, երբ հայեացքս իրեն թեքեցի, մի տեսակ ափսոսանքով ասեց՝ «Ինձի Մասիս չհասաւ»: «Մասիս» ը ծալած երկարեցի նրան, «Կարդայ Մասիս» ասացի, շատ հետաքրքիր հրապարակումներ ու այժմէական հաղորդումներ կան այժմէական հաղորդումներ կան այնտեղ: Ընթերցասէրները փնտռում են «Մասիս» ը, այն դարձել է հետաքրքիր ու բովանդակալից լրագիր: Հայ գործարարներ, «Մասիս» ը աշխարհական, փնտռուող, ընթերցող լրագիր է, եթէ այնտեղ ձեր արտադրանքները կամ մատուցող ծառայութիւնները գովազդէք, խիստ շահեկան եկամուտ կ'ապահովեն ձեր տնտեսական կառուցներին:

«Մասիս» անունով ուրիշ շաբաթաթերթ էլ հրապարակուել է: Լոյս է տեսել 1852-1908 թուականներին, խմբագիրներ՝ Ա. Արփիարեան, Գ. Զօհրապ, Հ. Ասատուր եւ ուրիշներ: Ա. Արփիարեանի ու Գ. Զօհրապի խմբագրութեան տարիներին ունեցել շեշտուած դեմոկրատական ուղղութիւն: Քննադատել էր սուլթանական կառավարութեան եւ նրան աջակցող օտար պետութիւնների հայահալած քաղաքականութիւնը: Լրագրի շուրջն էին խմբուած եղել արեւմտահայ ուսանողական արձակի ներկայացուցիչներ՝ Կամսարական, Բաշալեան, Օտեան, Մալեգեան, Սիպիլ, Զօպանեան, Յարութիւնեան: ԿԱՆԱԶ, ԵՐԿԱՐ ՃԱՆԱՊԱՐՀ «ՄԱՍԻՍ» ԻՆ:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՍԻՏԻԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԵՌԻ ԸՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸՄԱՐ
 1080 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԸՆՈԱԶԱՅՆԵԼ
(626) 797-7680

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ
PALM SPRINGS ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԼԱՅՈՂ
ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինգսի գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրուում լրիւ կահաւորուած մէկ ննջարան, մեծ նստասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, ջաքուզի, թենիսի խաղադաշտ, կանաչազարդ փիքմիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝
(818) 246-0125

Վարձման գներն են՝	
Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	\$ 400
Long Weekend-ների համար՝	\$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	\$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	\$ 1450

ArmenienInfo.net
 News. Informationen. Kommentare.

ՊԱՐԱՆՁԻՄ Է ՍԵՓԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԿ

Շարունակուած էջ 2-էն

տանը գոնէ այդ տարբերակով պէտք է աստիճանաբար փորձի միջազգային դիւանագիտական պրակտիկայում արմատաւորել, որ Ղարաբաղի հակամարտութեան հակամարտող կողմը՝ Ատրպէյճանի դիմաց, դա Ղարաբաղն է, իսկ Հայաստանն ընդամէնը Ղարաբաղի քաղաքական աջակից եւ անվտանգութեան երաշխաւոր:

Օրինակ, երբ Սերժ Սարգսեանը նոր տարին սկսում է Ղարաբաղի հանրապետութիւն կատարած պաշտօնական այցով, թերեւս լաւ կը լինի, որ նա այդ այցի ընթացքում նաեւ մի քանի քաղաքական կարեւոր յայտարարութիւններ անի այդ տրամաբանութեամբ եւ ոգով, նախանշելով, որ Հայաստանը որոշակիօրէն նոր էութիւն է փորձում հաղորդել հակամարտութեան կարգաւորման գործընթացում հայկական կողմի դիրքորոշմանը եւ մարտավարութեանը:

Չուզահեռաբար, պէտք է իհարկէ սուրբիկութեան մասին մտածի Ղարաբաղի իշխանութիւնը, իսկ ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակեանը պէտք է թերեւս մտածի, որ միջազգային ճանաչման խնդիր հռչակած եւ հետապնդող պետութեանը վայել չէ ամիսներ շարունակ արտգործնախարար չունենալը, որովհետեւ ինչ որ մի պահից արդէն ձեւական արտգործնախարարն առաւել քիչ զաւելչտալի է, քան նախարարի ընդհանրապէս բացակայութիւնը:

Իսկ թէ Բակո Սահակեանն այդ մասին գլխի չի ընկնում, կամ մոռացել է արտգործնախարարութեան մասին, ապա Հայաստանը

կարող է յուշել նրան, թէկուզ հենց այդպիսի այցերի ժամանակ:

Բայց, դրա համար էլ իհարկէ առաջնային կարեւորութիւն է, որ Հայաստանն էլ յիշի Ղարաբաղի սուրբիկութեան անհրաժեշտութեան մասին եւ դադարի բաւարարուել յայտարարութիւններով, թէ մենք ուզում ենք, բայց ահա Ատրպէյճանը հրաժարուում է Ղարաբաղին կողմ ճանաչել:

Եւ մէկ էլ հարկաւոր է, որ Ղարաբաղի հակամարտութեան կարգաւորումը դադարի ընկալուել իբրեւ արտաքին քաղաքական չիրականացուած նպատակ, առաւել եւս, որ հանրաճօրէն չի յտակցուել այդ նպատակի բովանդակութիւնը՝ կարգաւորում մագրիդեան սկզբունքներով, թէ կարգաւորում ի դէմս ստատուս-քոնցլի իրական ամրագրման:

Հայաստանը պէտք է միջազգային օրակարգում դնի ինքնուրոյն նպատակներ եւ փորձի դրանք տեղաւորել միջազգային օրակարգի համատեքստում, ոչ թէ իր համար այդ համատեքստում նպատակներ ձեւաւորի: Այսինքն, Հայաստանը պէտք է ակտիւացնի ջանքը միջազգայնօրէն բացատրելու եւ փաստարկելու, որ ներկայիս ստատուս-քոնցլի է տարածաշրջանային հաւասարակշռութեան եւ անվտանգութեան ամենատեսական երաշխիքն ու տարածաշրջանում մարդու իրաւունքների եւ ժողովրդավարական արժէքների գնեւերացման գրաւականը: Պարզապէս դրա համար Հայաստանը պէտք է ի վերջոյ սեփական օրինակ ցոյց տայ, որքան էլ դրանից Հայաստանում կոտնահարուեն որոշ մարդկանց եւ իմբերի անձնական շահերը:

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐՈՂ Է ՅԵՏԱԶԳՈՒԵԼ

Շարունակուած էջ 2-էն

խորհրդարանական ընտրութիւնները նոյնիսկ յետաձգուեն գարնանից մինչեւ, օրինակ, այս տարուայ աշուն: Ընտրութիւնները յետաձգելու գործիք կարող է դառնալ, օրինակ, լիակատար համամասնական ընտրակարգին անցումը: Տեսականօրէն կարելի է ենթադրել, որ Սերժ Սարգսեանի ղեկավարած ՀՀԿ-ն կը համաձայնի ընդունել օրէնքը, սակայն գործընթացային առումով դա կը պահանջի յետաձգել ընտրութիւնները, որոնց պատրաստութիւնն արդէն սկսուել է:

Սա սեխմաներից միայն մէկն է, որոնք կարող են կիրառուել օրէնսդրութիւնը քննարկելու ու փոփոխութիւններ կատարելու գործընթացին զուգահեռ: Փոփոխութիւններ կարող են արուել հենց միայն այն պատճառով, որ դժուար է պատճառներ գտնել, թէ ինչու պէտք է Սերժ Սարգսեանը շահագրգիռ լինի մեծամասնական տեղերով, որոնք կարող են բաժին հասնել իր մրցակիցներին:

Ջինտուրականները՝ անարի, պարծենկոտ, գէնք ասող, ծոյլ, ցանկասէր, թուլամորթ, կողոպտիչ, գինեմոլ, չելուզակ, իշխանները՝ ապստամբ, գողերին գողակից, կաշառակեր, կծծի, ժլատ, ազահ, յափշտակող, աշխարհ աւերող: Դատաւորները՝ տմարդի, սուտ, խաբող, կաշառակեր, իրաւունքը չպահպանող. Եւ առհասարակ սէրն ու ամօթը՝ ամէնքից վերացած: Անցել է հազար վեց հարիւր տարի, բայց Մեծն խորենացու խօսքերը արդիական են եւ դաշտ զարմանալի է: Եւ դա է պատճառը, որ Հայը փախչում է իր ազատ ու անկախ երկրից: Նա գրկուեց ու կտրուեց ազգային մտածողութիւնից ու ազգային արժէքներից: Այսօր մտաւորականութեան անկում է տեղի ունենում, արդիւնքը եղաւ կրթութեան անկումը, որը ոչ ոք չի կարող ժխտել, որովհետեւ դա բոլորն են տեսնում ու հասկանում: Լաւագոյն կրթական հաստատութիւններ են փակուում: Լաւագոյն մանկավարժները վախենում են իրենց կարծիքները

ՄԻԼԻԱՐԴԱՏԵՐԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

Շարունակուած էջ 2-էն

բարձր վարկանիշ ունի, եւ հասարակութեան տարբեր շերտեր հենց նրան են համարում գործող իշխանութեան այլընտրանքը: Խնդիրն այն է, որ Մառութեանն արդէն յայտարարել է, որ նախագահական ամբիցիաներ չունի եւ 2013 թ. նախագահական ընտրութիւններում պաշտպանելու է նախագահ Սերժ Սարգսեանի թեկնածութիւնը: Բայց

դա չի նշանակում, թէ յառաջիկայ մէկ տարուայ ընթացքում չի յայտնուի մէկ այլ հայ յաջողակ եւ հարուստ գործարար, որը ձեռնոց կը նետի իշխանութեան թեկնածուին: Դա կարող է լինել թեկուզ խաչատուր Սուքիասեանը: Սուքիասեանը համարուում է ընդդիմադիր օլիգարխ եւ կարող է իր շուրջ համախմբել ոչ միայն գործարար համայնքի ներկայացուցիչներին, այլեւ ընդդիմադիր ընտրազանգուածին:

Ո՞Ր Է ԿՈՐԵԼ ՍԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐԺԱՆԱՊԱՏԻՈՒԹԻՒՆԸ

Շարունակուած էջ 6-էն

Հայաստանում, որը յիշեցնում է 1937 թիւը:

Մտաւորականի մէջքը ջարդեցին: Հայաստանը մտաւորականի երկիր էր, կարգացող, ստեղծագործող մտաւորականի երկիր: Իսկ այսօր, մտաւորականը հալածուում է, արհամարհում, անտեղութեան մատնում: Այսօր տարեց մտաւորականին, գիտելիքներին մեծ պաշար ունեցող մանկավարժներին, մասնագէտներին ազատում են գործից, որ գնայ տանը նստի ու սպասի մահուան: Եւ սա 21-րդ դարում:

Մ. Խորենացու «Ողբը» այսօրուայ համար է գրուած, այն այսօր եւս արդիական է:

Ուսուցիչները՝ տիւմար ու ինքնահաւան, փողով ընտրուած եւ ոչ սուրբ հոգով, ոսկեսէր, նախանձոտ:

Կրօնաւորները՝ կեղծաւոր, ցուցամոլ, սնափառ, պատուասէր, քան աստուածասէր:

Աշակերտները՝ սովորելու մէջ ծոյլ, սովորեցնելու մէջ փութաշան.

Ժողովականները՝ ամբարտաւան, ստահակ, մեծախօս, աշխատանքից խուսափող, արբեցող:

Ջինտուրականները՝ անարի, պարծենկոտ, գէնք ասող, ծոյլ, ցանկասէր, թուլամորթ, կողոպտիչ, գինեմոլ, չելուզակ.

Իշխանները՝ ապստամբ, գողերին գողակից, կաշառակեր, կծծի, ժլատ, ազահ, յափշտակող, աշխարհ աւերող:

Դատաւորները՝ տմարդի, սուտ, խաբող, կաշառակեր, իրաւունքը չպահպանող.

Եւ առհասարակ սէրն ու ամօթը՝ ամէնքից վերացած:

Անցել է հազար վեց հարիւր տարի, բայց Մեծն խորենացու խօսքերը արդիական են եւ դաշտ զարմանալի է: Եւ դա է պատճառը, որ Հայը փախչում է իր ազատ ու անկախ երկրից: Նա գրկուեց ու կտրուեց ազգային մտածողութիւնից ու ազգային արժէքներից: Այսօր մտաւորականութեան անկում է տեղի ունենում, արդիւնքը եղաւ կրթութեան անկումը, որը ոչ ոք չի կարող ժխտել, որովհետեւ դա բոլորն են տեսնում ու հասկանում: Լաւագոյն կրթական հաստատութիւններ են փակուում: Լաւագոյն մանկավարժները վախենում են իրենց կարծիքները

յայտնել, որովհետեւ գործից անմիջապէս հեռացնում են:

Այսօր ոչ միայն աշակերտը չի կարողում, այլեւ՝ ուսուցիչը մինչեւ անգամ «Կրթութիւն» թերթը: Եթէ մինչեւ 1990թ. «Կրթութիւն» թերթը լոյս էր տեսնում տասնուեց հազար սպաքանակով եւ բոլոր ուսուցիչները կարգում էին մեծ սիրով ու հետաքրքրութեամբ, ապա այսօր այն լոյս է տեսնում չորս հազար սպաքանակով եւ գրեթէ ոչ մէկը չի կարողում: Այնտեղ ուսուցչի համար կարգալու ոչ մի թեմա, նիւթ չկայ... Ի՞նչ կարգայ ուսուցիչը այդ թերթում: Գրեթէ բոլոր համարներում պետութեան ղեկավարների ու կաթողիկոսի նկարներն են: Կրթութեան մասին այլեւս ոչինչ չկայ:

Դպրոցում վերանում է ազգային դաստիարակութիւնը: Հինգերորդ դասարանից դուրս եկաւ գրականութիւն առարկան: Մրազրից հանեցին «Հայկի եւ Բելի պատերազմը», «Վահագնը» եւ նրանց տեղը գրաւեցին «Մութացկանն ու հագուստը», «Ազգայան Մոսին»: Էլ ինչպէ՞ս կարող է հայրենասիրութիւն դաստիարակուել երեխայի մէջ:

Ընկել է նաեւ մայրենի լեզուի նկատմամբ վերաբերմունքը: Մաքուր գրական հայերէնը վերանում է: Փողոցում, դպրոցներում, մինչեւ անգամ հեռուստացոյցով աղաւաղում են մեր սրբութիւնը՝ հայոց լեզուն: Բացարձակապէս վերացաւ հսկողութիւնը նաեւ այս բնագաւառում: Մնացածը դուք շարունակէք...

Ո՞ւր ենք գնում մենք այսպէս...եւ մինչեւ ե՞րբ: Ո՞վ պէտք է մտածի մեր մասին:

Յարգում եւ օգնում են այն ազգին, որը միասնական է եւ ուժեղ: Ուժ, միասնականութիւն եւ ազգային գաղափարախօսութիւն չի կարող լինել այն ազգի մէջ, որը 50 -ից աւելի կուսակցութիւն ունի եւ նրանցից ամէն մէկը նախ իր կուսակցականութեան շահն է պաշտպանում, նոր՝ ազգինը:

Ամէն մի հայ պէտք է մտածի, որ ինքն էլ է պատասխանատու այս վիճակի համար եւ ինքն էլ մեղքի իր մասն ունի: Եթէ հայ ես՝ անկախ տարիքից, մասնագիտութիւնից եւ ապրելու վայրից, պէտք է օգնես քո ազգին, հայրենիքին, պետութեանը:

aravot.am

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 for USA
* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
Address: -----
City: ----- State:----- Zip Code:-----
Country: -----
Tel :----- Fax : -----

SEROP'S CAFE
GREEK & LEBANESE FOOD
SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

ՇՈՒՆՆԱԳԻՍ

ՄԱՐԻԱՄ ԱԶՋԱՄՅԱՆ

ՄԱՐԻԱՄ ԱԶՋԱՄՅԱՆԻ մահուն հաղթանակը քաղաքացիներին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 29 Յունուար, 2012ին, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, 221 East Colorado Blvd., Pasadena, յաւարտ Ս. Պատարագի:

- Սգակիրներ՝
Տէր եւ Տիկ. Սեդրակ եւ Ալին Աճէմեան եւ զաւակները Յարութ Անի
- Տէր եւ Տիկ. Յովսէփ եւ Մարի Աճէմեան եւ զաւակը Աւետիս
- Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր եւ Արուսեակ Գրիգորեան եւ զաւակները Ռաֆֆի եւ Գոհար
- Տէր եւ Տիկ. Կարօ եւ Սառա (Սեդա) Գրիգորեան եւ զաւակները Աբգար եւ Կասիա
- Տէր եւ Տիկ. Յակոբ եւ Ալլա Աճէմեան եւ զաւակները, Մարիամ, Միքայէլ, Տանիէլ, Գաբրիէլ, Ղազար
- Տէր եւ Տիկ. Կարօ եւ Արմինէ Աճէմեան եւ զաւակները Ենովք եւ Նարեկ
- Թողը Սեւակ եւ Անժէլ Գրիգորեան եւ Կարօ:

ՀՈՒՆՆԱԳԻՍ

ՆՈՒՊԱՐ ՄԵՍԻ-ԳԵՈՐԳԵԱՆ

Հանգուցեալ Նուպար Միսի-Գեորգեանի մահուն Ա. տարելիցին առթիւ աչքելութիւն պիտի կատարուի Շաբաթ, Յունուար 21, 2012, առաւօտեան ժամը 10:30ին, հանգուցեալի շիրիմին, Hollywood Hills Forest Lawn գերեզմանատան մէջ, ապա կէսօրուան ժամը 12ին, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, Պըրպէնքի Ս. Ղեւոնդ Առաջնորդանիստ Մայր Տաճարին մէջ, 3325 N. Glenoaks Blvd., Burbank, CA 91504:

- Սգակիրներ՝
Այրին՝ դուկտ. Տիգրանուհի Միսի-Գեորգեան
- Դուստրը՝ Լուսի եւ Վիլիամ Մարտիրոսեան եւ զաւակը՝ Րաֆֆի-Նուպար
- Զաւակը՝ Վարդան եւ Սիւզան Միսի-Գեորգեան եւ դուստրերը՝ Վերոնիկա եւ Էլիզապէթ
- Եղբայրը՝ Ներսէս Միսի-Գեորգեան եւ զաւակները Իրենց ընտանիքներով
- Եւ համայն Միսի-Գեորգեան, Քասաչիքեան եւ Մարտիրոսեան ընտանիքներն ու հարազատները
- Հոգեհանգստեան պաշտօնէն ետք հոգեհաշ պիտի մատուցուի վերոյիշեալ տաճարի «Գալաչեան» սրահին մէջ:

ՇՈՒՆՆԱԳԻՍ

ԼՈՒԼՈՒ (ԽԱՅԵԱՆ) ՖԵՐՄԱՆԵԱՆ

ԼՈՒԼՈՒ (ԽԱՅԵԱՆ) ՖԵՐՄԱՆԵԱՆԻ մահուն տասներկրորդ տարելիցին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 29 Յունուար, 2012ին, Ս. Պետրոս Հայց. Առաքելական եկեղեցւոյ մէջ, 17231 Sherman Way, Van Nuys, յաւարտ Ս. Պատարագի:

- Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:
- Սգակիրներ՝
Տէր եւ Տիկին Արա Ֆերմանեան
- Վիզէն Գուլուսեան

ՑԱՒԱԳՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԱՄ ԱԶՋԱՄՅԱՆԻ մահուն տխուր առթիւ Կիրիկեան Բարեգործական Միութիւնը իր խորագգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի հարազատներուն եւ բոլոր պարագաներուն, յատկապէս Տէր եւ Տիկ. Սեդրակ եւ Ալին Աճէմեանին:

Առ այդ փոխան ծաղկեպսակի \$100 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ին:

ՈՍԿԵՐՆԻԿԸ ՍԱՔՈՒՐ ՊԱՅՏԵՐ

Շաբուակուած էջ 8-էն

խորացած այդ միջազգային բառերուն մէջ, եւ այնպէս կը յայտարարեն, թէ «լայն է», հետեւաբար սեփականն ալ նեղ է ու չի կրնար արտայայտել այն, ինչ որ կ'ընէ միջազգայինը:

Կան այնպիսիներ, որոնք կ'ըսեն, թէ մեր հին սեփական բառերը հիւանդութիւններով վարակած են մեր լեզուն, եթէ մեր ժողովուրդը աւելի քիչ օտար բառեր օգտագործէ, աւելի նուազ «մշակութ»-ի տէր կ'ըլլայ:

Միթէ արեւմտահայ գրական լեզուն սիւս վարուեր է՝ հրաժարելով անցեալին մեր լեզուին մէջ մուտք գործած բազմաթիւ օտար անհարկի բառերէ:

Այս կարգի մարդիկ իրենց արդարացումը հիմնաւորած են այն պատճառաբանութեամբ, իբր թէ անհիմն է օգտագործել հայկական հին բառերը, քանի այդ ձեւով դէմ եղած պիտի ըլլանք լեզուական մաքրութեան, որուն համար պայքարիլը յետադիմութիւն կը նկատեն անոնք: Այստեղ պէտք է խոստովանինք, թէ անոնք անգիտակցաբար եւ առանց հիմնաւորման կը վիրաւորեն, օրինակ Միսիթարեանները, որոնք մեր հնադարեան լեզուն բառաստեղծումներով հարստացուցած եւ հասցուցած են նախանձելի մակարդակի մը:

Ահա թէ այս մասին ինչ ըսած է հունգարացի արեւելագէտ Էնոնոս Շուցը.

«Բառային հարստութեան նախանձելի առանձնապատկութիւններէն մէկը այն է, որ հայերէնի իւրաքանչիւր նոր հասկացողութիւն միշտ կրցած է ստեղծել նոր ու դիպուկ բառ, երբեմն նոյնիսկ ոչ միայն մէկ, այլ՝ շարք մը բառեր»:

Օտարամոլներ պէտք է գիտնան նաեւ այն, թէ լեզուն կը զարգանայ սեփական միջոցով:

Վերջացնելէ առաջ, օտարախօս-օտարամոլներու համար պիտի թուեմ քանի մը խորհուրդներ, որպէսզի քիչ մը աւելի զգուշանան եւ իրենց խօսակցութեան կամ գրութեան ընթացքին օգտագործեն մաքուր հայերէն.

Ա. Հրաժարիլ այն բոլոր օտար բառերէն, որոնք ունին իրենց հայերէն համարժէքները:

Բ. Հրաժարիլ այն բոլոր օտար բառերէն, որոնք սկզբնական շրջանին չեն ունեցած հայերէն գուրգահեռներ, եւ որոնք ստեղծուած են հետագային, մեր լեզուի բառակազմական միջոցներով:

Գ. Թոյլ չտալ օտարաբան-հայերէն գուրգահեռներու գործածութեան:

Դ. Չհիմնուիլ այն բանին վրայ, թէ օտար բառերը աւելի «լայն» հասկացողութիւն գտած են ու հարազատ են մեր լսողութեան:

Ե. Անհրաժեշտ պարագաներուն՝ դիմել փոխառութեան:

Այս յօդուածը կ'ուզեմ վերջացնել Էնոնոս Շուցի հետեւեալ խօսքերով. «Հայոց լեզուն իր լեզուաստեղծական ուժով ընդունակ է խոյանալու մինչեւ Մասիսի բարձրունքները եւ միաժամանակ բերեղեայ է, ինչպէս՝ Սեւանայ լիճին ջուրերը»...

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91104

Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով
Յետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

massispost.com
daily news updates

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԱՊԱԳԱՆ

Մարտնահանում էջ 7-էն

Ռուսներին գործածուի՝ Հայաստանի համար, ինչպէս որ Անգլերէնը՝ Ամերիկայի համար»:

Զարմանալով հարցուցի անոր. «Մի թէ Հայերէնը ա՛յնքան աղքատ լեզու մըն է, որ չունի բաւարար եւ յարմար արտայայտիչ բառամիջոց՝ թուաբանական հարցերը լուծելու, եւ կամ ա՛յլ նիւթեր բացատրելու: Աշխարհի մէջ երեք լեզուներ կան՝ որոնք նկատուած են ամենահարուստ լեզուները. Դասական Յունարէն, Դասական Արաբերէն եւ Դասական Հայերէն. ո՛չ Ռուսերէնը եւ ո՛չ ալ Անգլերէնը մաս կը կազմեն այս երրորդութեան:

Լեզուն չի՛ մեռնիր, սակայն կը սպաննուի՛: Օտարամոլութեան բերքն է որ կը քաղենք: Երբ աշակերտը պատրուակ մը կը ներկայացնէ՝ Հայերէնը չտիրապետելու, կ'ըսէ որ աւելի բարձր ուսումի տիրանալու համար տեղական լեզուն տիրապետելու է: Այս պատրուակը իր ստեղծագործութիւնը չէ, այլ՝ գինք առաջնորդողներունն է: Աշակերտը կ'իւրացնէ ինչ որ կը հրամցուի իրեն, եւ կ'ընդունի զայն որպէս աւետարան:

Ի՞նչ է Հայերէնի ուսուցողութեան տարողութիւնը: Ո՛չ թէ շաբաթը քանի՛ դասապահ կը տրամադրուի աշակերտին համար, այլ Հայերէնով ի՞նչ նիւթեր կը շօշափուին Հայերէնի դասընթացին: Խօսելու ատեն Հայ աշակերտը պիտի կարենա՞յ արտայայտել ինքզինք ո՛րեւէ նիւթի մը մասին. կամ թէ Անգլերէն (կամ Ռուսերէն եւ կամ Ֆրանսերէն) պիտի խառնէ ա՛յն պատրուակով, թէ իր Հայերէն բառամիջոցը աղքատ է, քանի որ լեզուն մտային մարզանքի կը կարօտի, ուստի ո՛րքան աւելի յաճախակի գործածուի Հայերէնը, ա՛յնքան հմուտ կը դառնայ անհատը եւ շատ դիւրութեամբ կը տիրապետէ Հայերէնին:—

Ինչո՞ւ մեր մատղաշ սերունդը Անգլերէնին տիրապետած է, քանի որ Հայերէնէ գատ մնացած բոլոր դասանիւթերը Անգլերէնով կը ստանայ: Ուղեղը լիցքաւորուած է Անգլերէն բառամիջոցով, շարահիւստութեամբ ե՛ւ՛ հարուածը հոս է, մտայնութեամբ: Աշակերտը այլեւս չի՛ մտածեր Հայերէնով, այլ՝ Անգլերէնով. չու նի՛ Հայկական մտայնութիւն, այլ՝ Ամերիկեան:

Կարծեմ ընթերցողս սկսած է արդէն մտածել այս յօդուածին սկիզբը խոստացուած դեղագիրին

մասին: Քանի որ կ'ուզենք փրկել Հայերէնը կորուստէ. քանի որ կ'ուզենք վերապրեցնել աւելի՛ գործնական քայլեր շնորհել Արեւմտահայերէնին (Վեհափառին փափաքը), ունիմ որոշ թելադրութիւններ, որոնք կրնան թէ՛ արդի արուեստագիտութեան հետ քայլ պահել եւ թէ՛ Հայերէնին սատարել:

Պատրաստել երկու խմբակ. 1. Թարգմանութեան խմբակ մը, որ կարենայ թարգմանել ներկայիս մտայնութեան եւ հայեացքի վրայ ազդեցութիւն ունեցող գրականութիւնը:

2. Խմբագիրներու խմբակ մը, որպէսզի սրբագրէ, խմբագրէ եւ մտտեղի դարձնէ հաւաքուած գրականութիւնը:

Այս երկու խումբերուն կողքին կայ նաեւ նիւթական հայթայթումի խմբակը: Այս վիթխարի աշխատանքը սիրայօժար-կամաւորներով չ'իրականանար...

Խմբագիրներու երկրորդ խմբակը սկսելու է նախ՝ սրբագրել արդէն իսկ գոյութիւն ունեցող Հայերէն գրականութիւնը, լոյս տեսնող գիրքերու թիւը շատ է, սակայն անոնց մէջ քերականական, մանաւանդ՝ ուղղագրական սխալները բազմաթիւ են: Արեւմտահայերէնը, որ կը գործածուի այսօր, Թրքական Հայերէն է, սրբագրուելու է եւ ըլլալու՝ տրամաբանաբան Հայերէն: Իսկ տառադարձութեան նկատմամբ, նախապէս յիշուած Նոր Հայաստան թերթի նոյն թիւին մէջ, կարգացի տառադարձութեան առաջարկ մը, որ անուշիկ է եւ անընդունելի: Հայաստանցին կը պայքարի Սփիւռքահայուն (Դասական ուղղագրութիւնը պաշտպանողին) դէմ, եւ վերջինն ալ Հայաստանցիին հետ, ուղղագրութեան առընչութեամբ, սակայն քանի՞ հոգի կանգ առած է եւ մտիկ ըրած է Հայաստանցիին պայքարին. ուշադրութիւն ըրած եմ, ամէն անգամ որ Հայաստանցիի մը հետ խօսքի բռնուած եմ, ուղղագրութեան մասին, մի՛շտ ըսուած է ինծի. «Դու՛ք՝ Քին Ե կ'ըսէք եւ Դին Ը կ'ըսէք», եւ այլն: Մինչդեռ կը վիճէի ուղղագրութեան մասին եւ ո՛չ թէ ուղիղ առողանութեան մասին...

Այո՞՛ Արեւմտահայերս սխալ կը հնչենք, սակայն ճիշտ կը գրենք: Սակայն կը նկատեմ որ Հայաստանցիին ալ մեր կարծածին չափ ճիշտ չի՛ հնչեր, ա՛ն ալ թերութիւններ ունի:

Իսկ ի՞նչ ըսենք տրամաբանա-

կան Հայերէնի մասին: Այժմ, գրեթէ անխտիր, տեսած եմ, որ Արեւմտահայերէն նախադասութիւնները Թրքական Հայերէն են, այսինքն՝ բայը դրուած է նախադասութեան վերջաւորութեան: Եթէ նախադասութիւն մը ըլլայ չորս տողնոց, կարգալու եմ ամբողջ չորս տողերը, հասնելու համար բային:

Եւ գիտենք որ բայը գլխաւոր դերակատարն է նախադասութեան: Ուստի, տրամաբանական Հայերէնը, կը գործածէ բայը (կարելի եղածին չափով անշուշտ) կատարողին անմիջապէս ետք, եւ ո՛չ թէ նախադասութեան վերջաւորութեան: Եւ պիտի տեսնէք ո՛րքան դիւրին է հասկնալ միտք բանին, ո՛րքան աւելի կ'ազնուանայ ոճը. փորձեցէ՛ք ու տեսէ՛ք: Ուստի, խմբագրական կազմին պարտականութիւնը ըլլալու է, տրամաբանական Հայերէնի վերածել ներկայիս եղող գլխաւոր Արեւմտահայերէն գրականութիւնը, մաքրել զայն Թրքականութենէ, ինչպէս Միսիթարեանները փորձեցին գտել իրենց օրերուն եղող Արեւմտահայերէնը, մանաւանդ ալ խառնելով անոր մէջ Գրաբարը (բուն Հայերէնը):

Երբ մասնակցեցայ Հայագիտութեան դասախօսութիւններու, նկատեցի որ Գրաբարը հիմք է արդի Հայերէնին, սակայն ո՛չ թէ միայն բառեր որոնելու եւ բառեր կազմելու համար, այլ նաեւ միասնական լեզու մը ունենալու հրամայականին որպէս պատասխան: Նայեցէ՛ք Արաբական աշխարհին, Արաբերէն Գրաբարն է որ իրարու կը կապէ ամբողջ Արաբական զանգուածը: Եթէ Հայերէն գրաբարը վերահաստատենք՝ թէ՛ Արեւմտահայը եւ թէ՛ Արեւելահայը կը սկսի ունենալ՝ ուղիղ գրութեան դրութիւնը եւ ուղիղ առողանութիւնը, ինչպէս նաեւ ու զիդ գրելու եւ խօսելու շարահիւստութիւնը, եւ մանաւանդ՝ արտայայտելու ո՛րեւէ գաղափար մարդ կային փորձառութեան մէջ:

Ա՛յն ատեն է որ մէկ մտայնութիւն ունենալով, կը դառնանք իսկական մէկ ազգ: Ահա մեր անմիջական կարծիքը Արեւմտահայերէնի փրկութեան ու վերահաստատման: Ի՞նչ կրնանք ընել:

1. Վերամշակել Արեւմտահայերէնով լոյս տեսած գրական գործերը, այսինքն՝ տրամաբանական Հայերէնի վերածել Թրքական Հայերէնով եղած գրութիւնները:

2. Ուսուցչական մարդոցը վերամշակել: Ինչպէս տարբեր լեզուներու եւ նիւթերու ուսուցիչները, գոնէ Ամերիկայի մէջ, կը վկայագրուին ուսուցողական դասընթացներու հետեւելով, նոյնպէս ալ Հայերէնի եւ Հայկական ա՛յլ նիւթեր դասաւանդող ու սուցիչը թող հետեւի ուսուցանելու մարդուելու դասընթացներու, որպէսզի աշակերտին համար Հայերէնի ուսուցիչը տարբերութիւն մը չստեղծէ մնացած նիւթերու ուսուցիչին հետ համեմատուելով:

3. Հայկական վարժարանները հասկնալու են Հայերէնի ու յարակից նիւթերու ուսուցիչին արժէքը, եւ ըստ այնմ վարձատրելու են զինք: Երբ կը նայիմ Հայերէնի եւ յարակից նիւթերու, այսինքն՝ Հայոց Պատմութեան եւ Կրօնքի ուսուցիչները, սպառած վիճակ մը ունին, որուն հետեւանքն է անհոգու-

թիւնը, քանի որ չեն ստանար արժանի վարձատրութիւնը: Երբ ուսուցիչը խանդավառ չէ, աշակերտը կը սկսի նոյնիսկ ատել Հայերէնը, մանաւանդ՝ երբ կը տեսնէ որ ապագային պիտի չկարենայ իրեն ապահովել նիւթական շահ Հայերէն գործածելը: Ուստի, Հայերէնի ուսուցիչը ունի սրբագան պարտականութիւն մը՝ սիրցնել Հայերէնը, որպէսզի աշակերտը քաջալերուի պահպանելու ի՛ր Հայ ինքնութիւնը, քանի որ միայն սիրածը կը պահպանես:

4. Նոր թարգմանութիւններու հարկը զգալի է. ինչպէս Ոսկեղաբուն՝ թարգմանուեցան Յունական, Լատինական եւ ա՛յլ լեզուներու գլուխ գործոցները, մեծապէս զգալի է կարիքը թարգմանական նոր ոսկեղարի մը:

5. Վերամշակուած, նոր թարգմանուած աշխատանքները արտադրել ելեկտրոնային սարքաւորումով, Անգլերէնով կ'ըսեն ebook (եգիրք), այսինքն՝ ելեկտրոնային գիրք, գորկարելի է գործածել համակարգիչի մէջ՝ ինչպէս «Kindle», «iPad» եւ ա՛յլն: Այսպիսով՝ թէ՛ սրբագրելու աւելի դիւրին է, եւ թէ՛ թուղթի սպազրութենէն կը ձեռքազատուինք, եւ կը կեդրոնանանք ուսումնասիրութեանց վրայ:

Այժմ ծնողներ եւ վարժարանի հոգաբարձուներ պիտի հարցնեն, թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ վիճակը թուղթէ՛ գիրքերուն: Սկսնակներու համար, ինչպէս մանկապարտէզի, պէտք պիտի ունենան շօշափելի գիրքերու, իսկ մնացած դասարաններու աշակերտութիւնը կրնայ համակարգիչ գործածել:

Արդէն չկայ տուն մը որ համակարգիչ չունի, չկայ ուսանող մը, որ չունենայ փոքրիկ համակարգիչ մը (laptop), իսկ եթէ «iPad» կարիքը ըլլայ, կարելի է ձեռք ձգել յարմար արժեզինով:

Մէկ խօսքով՝ ու՛ր կայ կամք, հոն կայ կարելիութիւններ:

Ինչպէս յիշեցի յօդուածին սկիզբը, երկու խումբերու կը կարօտինք՝ ուսումնասիրողներ, թարգմանիչներ, եւ երկրորդ խումբը՝ խմբագիրներ: Երրորդ խումբի մըն ալ կարիքը կայ, որ է օգնականներու խմբակը, որոնք պիտի կարենան մեքենագրել թարգմանուածները, սրբագրուածները եւ վերամշակուածները, համակարգիչի գործածութեան համար:

Եթէ կան հետաքրքրուողներ Հայապահպանութեամբ, Արեւմտահայերէնի վերականգնումով, եւ կը փափաքին միանալ այս առաքելութեան, կրնան ենապակով (email) կապուիլ ինձի հետ՝ nersesboyadjian@sbcglobal.net հասցեով (եթէ Հայերէնով պիտի նամակցիք՝ գործածեցէ՛ք Unicode Հայկական տառաւանդներէն), որ պէսզի լծուինք գործի, ի նպատակ Հայ ազգին: Իսկ անհատական գետնի վրայ, մեծապէս կը քաջալերեմ, որ ենամակ (email) գրելու ատեն, Հայերէնով գրուի, քանի որ Հայերէնով մեքենագրելը պիտի սատարէ թէ՛ բառամիջոց հարստացնելուն, թէ՛ ուղղագրութիւնը զարգացնելու եւ թէ՛ շարահիւստութիւնը ուղղելու: Ինչու՞ Անգլիատառ Հայերէնով գրել, երբ Unicode դրութեամբ կարելի է մեքենագրել Հայաստան Հայերէնով:

DOWNLOAD NOW

Available on the App Store

www.massisweekly.com
updated every Friday